

Casa Corpului Didactic "Alexandru Gavra" Arad

ȘCOALA VREMII

Publicație periodică de educație, știință, cultură și opinie
Serie nouă, numărul 10, iulie 2025
ISSN: 2068-6099

CUPRINS

Argument	Director, prof. dr. Redeș Adela Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	5
Mentorat didactic. Mentorat de carieră didactică		6
Abordare inovatoare în mentoratul de practică pedagogică din România	Profesor Ancuța Oana Frenț, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	7
Formarea continuă a cadrelor didactice – instrument de dezvoltare a competențelor	Profesor metodist Titiana-Petruța Vulpeș, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	9
Coachingul în educație: Artă de a forma oameni, nu doar elevi	Profesor Dacian – Bogdan Barbosu, Colegiul Național „Preparandia - Dimitrie Țichindeal” Arad	12
Parteneriate și proiecte educaționale		14
Parteneriate pentru educație	Profesor Eugenia Loredana Țolea, Școala Gimnazială „Caius Iacob” Arad	15
Activități extrașcolare prin intermediul proiectelor eTwinning	Profesor Diana Linda Rațiu, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea, jud. Arad	18
Facilitarea accederii pe piața europeană a muncii prin mobilități Erasmus+	Profesor dr. Ana Höniges, Liceul Tehnologic „Stefan Hell” Sântana	21
Liceul Tehnologic Chișineu Criș – educație europeană prin Erasmus+	Profesor Daniel Lupu, Liceul Tehnologic Chișineu Criș	24
Stagiu de practică în Salonic pentru elevii Liceului Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	Profesor inginer Anca-Marilena Lupei, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	26
Proiectul Internațional ROTARY HANDS ACROSS WATER- „Măinile peste apă”, sub îndrumarea Hi-Teach Israel	Profesor Ancuța-Oana Frenț, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	29
Exemple de bune practici în experimentarea cunoașterii		31
Cum se măsoară performanța școlară și succesul în educație	Profesor Ancuța-Oana Frenț, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	32
Topirea ghețarilor : Fișă experiment	Profesor învățământ primar Valeria Roman, Liceul Tehnologic de Construcții și Protecția Mediului Arad	34
Bule magice în pahar : Fișă experiment	Profesor învățământ primar Valeria Roman, Liceul Tehnologic de Construcții și Protecția Mediului Arad	37
Bobițe jucăușe : Fișă experiment	Profesor învățământ primar Valeria Roman, Liceul Tehnologic de Construcții și Protecția Mediului Arad	40
Calitatea apei : Fișă experiment	Profesor învățământ primar Valeria Roman, Liceul Tehnologic de Construcții și Protecția Mediului Arad	42
Educație formală și nonformală. Metode inovatoare de învățare și formare		45
Excursia – formă de educație nonformală și catalizator al coeziunii grupului	Profesor Corina Uzum, Colegiul Național „Preparandia – Dimitrie Țichindeal” Arad	46
Învățarea prin jocuri și povestiri	Profesor Agneta Nistora, Liceul Tehnologic de Construcții și Protecția Mediului Arad	48

Pedagogia dramatică și storytelling-ul: O abordare creativă pentru învățarea limbii engleze la liceu	profesor dr. Larisa-Bianca Budea, Colegiul Economic Arad	51
Clasă virtuală versus tradițională	Informatician-profesor Livia Sfărăilă, Liceul Tehnologic de Industrie Alimentară Arad	54
Teoria inteligențelor multiple	Profesor Adriana Laura Ignat, Școala Gimnazială "Adam Nicolae" Arad	57
Experiințe didactice la Centrul Județean de Excelență la disciplina biologie	Profesor Ancuța-Oana Frenț, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	59

Pedagogie digitală. Educație interactivă prin folosirea tehnologiei **60**

Educația pentru tehnologie sau <i>Cum a schimbat tehnologia educația?</i>	Profesor metodist Titiana-Petruța Vulpeș, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	61
Strategii interactive pentru clasa virtuală: reconstrucția educației în era digitală	Profesor Dacian – Bogdan Barbosu, Colegiul Național „Preparandia - Dimitrie Țichindeal” Arad	66
NTIC – între oportunitate și imperativ: Eficientizarea procesului instructiv-educativ în disciplinele pedagogice	Profesor Corina Uzum, Colegiul Național „Preparandia – Dimitrie Țichindeal” Arad	68
Blended learning: impact și aplicabilitate	Profesor Loredana Caragea, Școala Gimnazială "Caius Iacob" Arad	70
Inteligența artificială (IA) în educația fizică și sport, aliat sau obstacol? -Punct de reflexive	Profesor Daniel Tulea, Școala Gimnazială Vladimirescu	73
Contabilitatea prinde viață în clasa virtuală	Profesor Diana Simona Mare, Colegiul Tehnic "Danubiana", Roman	77
Metode, tehnologii și inspirație în secolul XXI	Profesor Brigitte Waldvogel, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	80
Resursele educaționale deschise- avantaje în predarea- învățarea- evaluarea limbii franceze	Profesor Adelina Maria Iuhasz, Liceul Tehnologic "Aurel Vlaicu" Arad	82

Sprijin, suport, asistență educațională și psihologică **85**

Aspecte privind incluziunea școlară	Profesor Ștefan Nicoară, Școala Gimnazială "Aurel Sebeșan" Felnac	86
Importanța comunicării în grădiniță	Profesor Claudia Florentina Miheț, Grădinița PP2, Sântana, Arad	88
Educația parentală	Profesor Ancuța-Oana Frenț, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	91

Strategia națională privind reducerea abandonului școlar: Proiecte, activități, studii **94**

Avantajele alternativei <i>Step By Step</i> în prevenirea abandonului școlar	Profesor învățământ primar Nadia Florina Popa, Școala Gimnazială „Aron Cotruș” Arad	95
Impactul statutului socio-economic asupra accesului la educație: analiza corelației dintre sărăcie și abandon școlar în contextul comunităților rome	Profesor drd. Ibolya Ilyes, Colegiul "Csiky Gergely" Arad	98

Biblioteconomie și bibliotecari: Preocupări, reflecții **104**

Bibliotecarul școlar în secolul XXI: Rolul inteligenței artificiale în transformarea bibliotecii școlare	Bibliotecar, Angelica Adela Bogdanov, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	105
Portret de bibliotecar - omul din spatele cărților	Bibliotecar Ioana-Codruța Mortasifu, Liceul Tehnologic de Industrie Alimentară Arad	107
Istoria bibliotecii în momente: de la începuturi până în Evul Mediu. Tendințe actuale	Bibliotecar Andrea Anamaria Pintye, Colegiul Național „Preparandia-Dimitrie Țichindeal” Arad Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	109

Restaurarea unui sine amputat. Rescrierea Furtunii lui Shakespeare în Pui de cotoroanță de Margaret Atwood	Bibliotecar Marius Andrei Pantea, Liceul Tehnologic de Electronică și Automatizări „Caius Iacob” Arad	121
--	--	-----

Management educațional **128**

Leadership și management educațional	Profesor Ștefan Nicoară, Școala Gimnazială ” Aurel Sebeșan ” Felnac	129
Exerciții folosite în managementul conflictelor	Profesor Ancuța-Oana Frentz, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	131

Cercetări, studii, reflecții **134**

Problematika sedenionilor	Profesor Ștefan Nicoară, Școala Gimnazială ” Aurel Sebeșan ” Felnac	135
Ilustrația de carte și traduceri intersemiotice	Profesor drd. Ioana-Karina Nan, Palatul Copiilor Arad	140
Dacii liberi din zona județului Arad	Profesor Damian Mălin Mirgoace, Liceul Tehnologic Chișineu Criș	143
Importanța contabilității și rolul contabilului	Economist Mihaela Haiduc, Colegiul Național “Preparandia-Dimitrie Țichindeal” Arad	147
Contabilitatea primară	Economist Alina Lucia Göczö, Colegiul Național „Preparandia – Dimitrie Țichindeal” Arad	150
Particularități privind aplicarea principiilor contabile la instituțiile publice	Economist Mihaela Alina Neghina, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	152
Inegalitățile economice și participarea politică	Profesor drd. Ibolya Ilyes, Colegiul ”Csiky Gergely” Arad	160

Dragi cititori,

Apariția numărului 10, iulie 2025, al publicației editurii Casei Corpului Didactic Arad, *Școala Vremii*, aduce în atenția cititorilor un conținut științific de actualitate, valoros prin tematicile abordate și prin deschiderea către direcții inovative în educație. De la dimensiunea managementului educațional al clasei de elevi la paradigmele pedagogiei interactive, de la valențele educației formale și nonformale la problematica noilor educații, revista se conturează ca o platformă de reflecție și dialog academic asupra strategiilor educaționale adaptate unei școli moderne și ancorate în realitatea socială.

Articolele semnate de colegii noștri aduc în prim-plan o viziune asupra educației preuniversitare arădene din perspectiva calității și a schimbării, integrând problematici actuale și exemple de bune practici. Educația, înțeleasă ca proces complex și deschis, devine un instrument fundamental de formare și transformare. Prin mentorat și coaching în educație, cadrele didactice sunt sprijinite să valorifice învățarea experiențială, să cultive reziliența și să dezvolte deprinderi de autoeducație, contribuind astfel la formarea unor personalități autonome, creative și adaptabile.

Aceste dimensiuni se alătură unui management educațional responsabil, capabil să integreze viziunea tradițională cu noile provocări tehnologice și sociale. Educația durabilă, privită ca un proces deschis și incluziv, contribuie la dezvoltarea competențelor cognitive, afective și acționale, la formarea deprinderilor de autoeducație și la consolidarea rezilienței în fața schimbărilor.

Totodată, prin mentorat și prin coaching în educație, se deschid noi căi de susținere și valorificare a potențialului fiecărui cadru didactic și fiecărui elev, sprijinind astfel învățarea experiențială și cultivarea personalităților autonome, creative și responsabile. Dintr-o perspectivă istorică și filozofică, educația rămâne definită prin diversitatea viziunilor sale, de la idealul formării virtuților la modelarea deprinderilor sociale și culturale. Astăzi însă, contextul noilor educații re poziționează copilul și elevul în centrul demersului didactic, răspunzând celor patru piloni ai cunoașterii – „a învăța să știi”, „a învăța să faci”, „a învăța să conviețuiești” și „a învăța să fii” – și orientând școala spre dezvoltarea de competențe transferabile și relevante pentru viață.

Societatea actuală, marcată de schimbări rapide și de emergența erei digitale, solicită o reconfigurare a actului didactic prin integrarea resurselor digitale, prin aplicarea strategiilor de blended-learning și prin promovarea unor modele educaționale centrate pe elev. În acest context, cadrele didactice devin actori ai schimbării și promotori ai unor practici sustenabile, în măsură să asigure dezvoltarea competențelor relevante pentru „clasa viitorului”.

Provocările erei digitale solicită un management educațional vizionar, capabil să integreze resursele tehnologice și strategiile de blended-learning și online într-un cadru coerent și eficient. Astfel, cadrele didactice și partenerii educaționali devin actori activi ai transformării, asumându-și rolul de formatori de reziliență și de promotori ai educației pentru viitor.

Prin contribuțiile sale, acest număr al revistei *Școala Vremii* confirmă importanța reflecției critice și a dialogului științific în configurarea unei educații permanente, durabile și orientate spre viitor, oferind repere de calitate și direcții strategice pentru școala arădeană și pentru societatea cunoașterii aflată într-un proces continuu de transformare.

Director, prof. dr. Redeuș Adela, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Mentorat didactic

Mentorat de carieră didactică

Abordare inovatoare în mentoratul de practică pedagogică din România

O abordare inovatoare necesară este instituirea unor spații instituționalizate de mentorat la nivel de școlar pentru realizarea unor mese critice de colaborare, de comunicare pentru mentorat colegial, mentorat de cariera didactică și mentorat de practică pedagogică.

- Mentoratul de practică pedagogică este necesar pentru adaptarea studenților la cerințele sociale, activitate care să răspundă la cerințele societății de azi sau de mâine, studenții să fie racordați sau să răspundă cerințelor la realitatea socială actuală pentru formarea profesorilor inserați ulterior pe piața muncii.
- Mentorul prin calitatea sa de bun psihopedagog, prin latura umană și profesională pe care o are și pentru modelarea treptată a studentului, comunicarea asertivă, motivarea permanentă.
- Viziune nouă printr-un bun management organizatoric, ghidare și sprijin pentru viitorul profesor.

Imaginați-vă o primă întâlnire cu o grupă de studenți practicanți în care să le prezentați organigrama instituției școlare în care activați, evidențiind raporturile existente între componentele acesteia.

După prima mea întâlnire cu grupa de studenți într-un mediu informal pentru o atmosferă deschisă, îi voi provoca pe studenți la un tur al Colegiului Național “Moise Nicoară” din Arad prezentând misiune, viziune și valorile școlii noastre dar și cadrul instituțional.

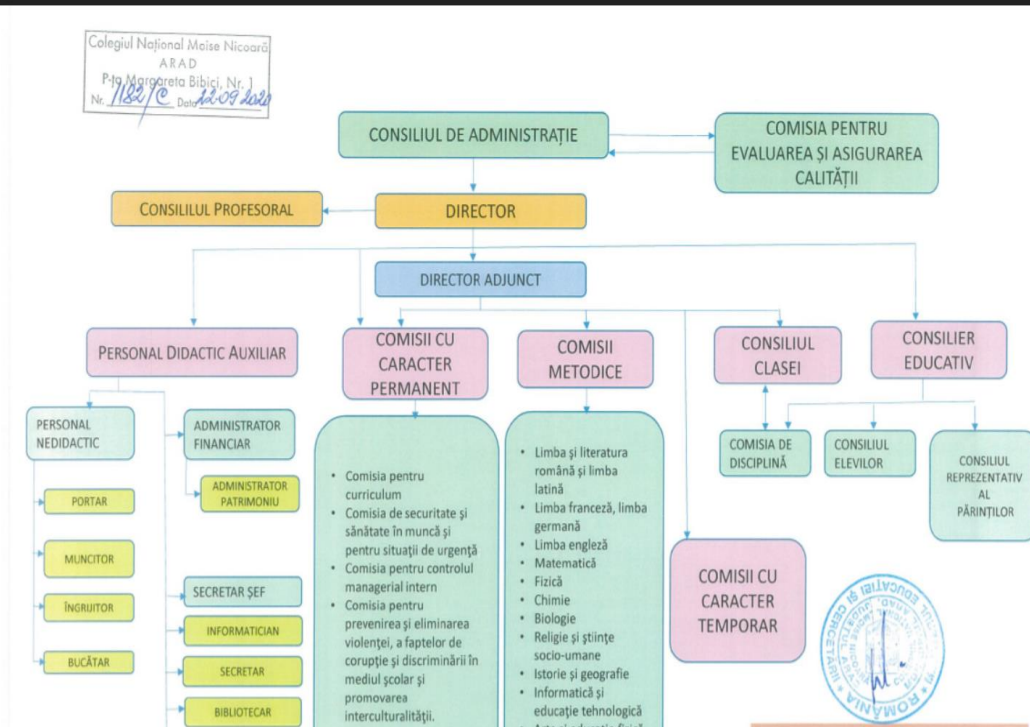
Dacă Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad, colegiu de elită, emblematic pentru învățământul arădean, oferă fiecărui absolvent o educație completă, care îi asigură accesul la reperele axiologice fundamentale ale societății și lumii în care trăiește, precum și o pregătire științifică de excelență, cu siguranță și un student va primi cea mai bună pregătire pentru o viitoare carieră didactică.

Acest tur al școlii îi oferă studentului sau unui potențial profesor șansa de a privi dincolo de imaginea conținutului și de a înțelege structura organizatională, școala pe cont propriu. Acest tur îl va ajuta să cunoască mediul colegiului, monument istoric, sala festivă, observatorul astronomic, sălile de clasă, cabinetele de biologie, spații unde va parcurge practica pedagogică, activitatea care se va potrivi interesului și obiectivelor de urmat pentru o carieră.

Realizarea unui tur al școlii asigură un impact inițial, tur firesc și absolut necesar pentru

acomodarea studenților cu structurile școlii, să le vorbim despre misiune și viziunea școlii, un colegiu de elită în învățământul arădean, organigrama școlii pentru familiarizarea acestora cu școala prin prezentarea lor și întâlnirea cu conducerea școlii, prezentarea succintă a departamentelor școlii, prezentarea cabinetelor de specialitate matematică, biologie, chimie, IT, limba română, cercurile de performanță pentru elevi cum se realizează și care este scopul, o scurtă vizită a cancelariei, a colectivului de cadre didactice, prezentarea specificului școlii, a profilelor de studiu și prezentarea succintă a claselor de elevi de gimnaziu și liceu precum și profilul acestora. Studenții trebuie să știe cu cine vor lucra ajutându-i astfel să se integreze în unitatea școlară și iau contact cu membrii acestuia, <http://moisenicoaraonline.ro>. Explicarea succintă a comisiilor metodice, îl poate ajuta pe student să înțeleagă activitatea de profesor de biologie în cadrul școlii, a profesorului diriginte, a materialelor didactice precum și mijloacelor didactice precum și atribuțiile CA, atribuțiile profesorilor și elevilor din cadrul ROI.

Home Despre noi Resurse Organizare Curriculum Documente Noutăți Proiecte Olimpiade și concursuri Fundație Contact

Profesor, Ancuța Oana Frent, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad

Formarea continuă a cadrelor didactice – instrument de dezvoltare a competențelor

Astăzi, profesorii au mai multe roluri, dincolo de predarea într-o sală de clasă fizică. Profesorii de astăzi sunt mentori, consilieri, designeri de curriculum, integratori de tehnologie, experți în examene și multe altele - toate în încercarea de a sprijini dezvoltarea holistică a elevilor, care presupune dezvoltarea completă a acestora ce include abilități emoționale, sociale, creative și academice, sarcina dificilă a profesorilor fiind aceea de a forma indivizi echilibrați care pot contribui pozitiv la societate.

Industria educației este în continuă schimbare. Pentru a satisface nevoile diverse ale elevilor și a naviga prin provocările sistemelor educaționale moderne, profesorii trebuie să adopte dezvoltarea profesională.

Educația continuă se referă la procesul sistematic și continuu de perfecționare profesională a cadrelor didactice, esențial pentru a satisface cerințele educaționale aflate în continuă transformare. Formarea continuă se caracterizează printr-un efort planificat și intenționat de actualizare a cunoștințelor, de dezvoltare a unor noi abilități și de încorporare a unor practici pedagogice inovatoare. Astfel, educația continuă nu se limitează la reciclarea conținutului, ci urmărește să transforme practica didactică, concentrându-se pe dezvoltarea integrală a profesorului ca agent al schimbării în educație.

Scopul principal al educației continue este de a se asigura că profesorii rămân la curent cu cele mai recente tendințe, cercetări și cele mai bune practici în educație. Această învățare continuă este crucială pentru ca educatorii, profesorii, instructorii să ofere educație de calitate elevilor lor. Obținerea unor diplome privind dezvoltarea profesională continuă este adesea o cerință pentru ca profesorii să își reînnoiască licențele sau certificările didactice, asigurându-se că abilitățile și cunoștințele lor profesionale îndeplinesc standardele de calificare.

Profesorii știu mai bine decât oricine că învățarea este o preocupare pe tot parcursul vieții. Există întotdeauna ceva nou de învățat sau abilități de dezvoltat.

În esență, dezvoltarea profesională constă în orice formă de educație sau formare care dezvoltă abilități existente și dezvoltă abilități noi, care oferă cunoștințe ce îmbunătățesc performanța profesională. Dezvoltarea profesională continuă este necesară în multe domenii diferite, inclusiv în domeniul sănătății și dreptului, și este deosebit de importantă în educație.

Ce sunt cursurile de dezvoltare profesională?

Cursurile de dezvoltare profesională sunt experiențe de învățare structurate, concepute pentru a îmbunătăți competența didactică. Ele depășesc pregătirea academică tradițională și se concentrează pe abilități practice, strategii pedagogice și abordări inovatoare pe care cadrele didactice le pot aplica direct în sala de clasă.

Programele de dezvoltare profesională continuă reprezintă o cale pentru profesori în vederea perfecționării continue a abilităților, de adaptare la noile tendințe ce apar, astfel încât să poată oferi o experiență de învățare superioară elevilor. Prin intermediul programelor de formare continuă profesorii se mențin la curent cu metodele educaționale, tehnologia și cercetarea pedagogică în evoluție.

Dezvoltarea profesională poate lua diverse forme, cum ar fi:

- *Programe de masterat:* aceste cursuri permit aprofundarea unei arii de interes la alegere și, în cele din urmă dezvoltarea expertizei și abilităților de educator.
- *Ateliere:* sunt de obicei oportunități interactive pentru profesori de a învăța noi abilități și tehnici. În timpul unui atelier, formatorii vor oferi de obicei o concentrare aprofundată pe un domeniu restrâns, iar participanții vor putea exersa metodele descrise. Beneficiul participării la astfel de activități este obținerea de experiență practică care te ajută să dezvolti abilități în domeniul tău de interes.
- *Seminarii:* în timp ce atelierele sunt de obicei practice, seminariile iau forma unei prelegeri sau a unei scurte prezentări susținute de un expert. Seminariile oferă o înțelegere teoretică solidă care este adesea necesară pentru dezvoltarea ulterioară.

Unele seminarii sunt sesiuni unice, în timp ce altele sunt oferite ca parte a unei serii de seminarii.

Seminariile online permit profesorilor să învețe de la experți de talie mondială, indiferent de locație.

- *Cursuri online:* învățarea online este o modalitate excelentă de a integra dezvoltarea profesională în viața aglomerată a cadrelor didactice. Cursurile online permit profesorilor și educatorilor să aleagă subiectele care sunt cele mai relevante pentru ei, prin care pot dezvolta noi abilități sau își pot actualiza cunoștințele în ritmul propriu, oricând și oriunde, prin intermediul unor platforme virtuale flexibile.
- *Conferințe:* participi la prezentări, interacționezi cu alți profesioniști și rămâi la curent cu cele mai recente tendințe și inovații din domeniul tău.
- *Programe de mentorat:* lucrezi individual cu un mentor care te ghidează, te sprijină și te sfătuiește pentru a te ajuta să crești și să ai succes în carieră. Multe dintre problemele cu care

se confruntă profesori sunt complicate și nuanțate. Adesea, cel mai bun loc pentru sfaturi este cineva care s-a confruntat cu situații similare și înțelege diferitele presiuni și provocări.

Mentoratul între colegi permite educatorilor să împărtășească ce a funcționat pentru ei, ca să caute sprijin și să creeze un mediu de colaborare puternic.

Participarea la cursuri de dezvoltare profesională oferă beneficii chiar și dincolo de cariera didactică: îmbunătățirea abilităților didactice devenind mai eficient în sala de clasă, ceea ce duce la rezultate mai bune pentru elevi; adaptare mai ușoară la noile tehnologii pentru a deveni mai inovator; poți să creezi rețele și să colaborezi cu colegii tăi, obținând perspective mai bune, resurse și cele mai bune practici în educație; creștere personală și profesională prin progresul profesional oferindu-ți un sentiment de împlinire și satisfacție, permițând apariția oportunităților de avansare în carieră în domeniul educației.

Cu toate acestea, sesiunile de formare a cadrelor didactice sunt atractive doar într-o oarecare măsură. Deși aceste sesiuni de formare insuflă unele elemente importante formării cadrelor didactice, le lipsesc multe aspecte importante care devin, de asemenea, cauza demotivării profesorilor de a participa la aceste sesiuni.

Prin urmare, este necesar să se arunce o privire critică asupra unor astfel de programe de formare continuă și acestea ar trebui restructurate și organizate pe baza rezultatelor, astfel încât să poată oferi ceea ce se așteaptă de la ele.

In loc de concluzie...

Călătoria învățării nu trebuie să se termine cu o diplomă sau o licență. De fapt, pentru mulți, cea mai semnificativă creștere începe atunci când decid să urmeze o educație continuă. Indiferent dacă vă propuneți să urcați pe scara carierei, să vă orientați către un domeniu nou sau pur și simplu să vă extindeți orizonturile, formarea continuă oferă instrumentele necesare pentru a face acest lucru. De la îmbunătățirea abilităților la siguranța locului de muncă, beneficiile educației continue sunt de amploare și adesea transformatoare.

Educația continuă este o investiție pe tot parcursul vieții în noi înșine - una care poate deschide uși despre care poate nici nu știam că există.

Profesor metodist, Titiana-Petruța Vulpeș,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Bibliografie:

1. Șerbănescu, L., Bocoș, M.D., Ioja, I. *Managementul programelor de formare continuă a cadrelor didactice*, Editura Polirom, București, 2020

Coachingul în educație: Artă de a forma oameni, nu doar elevi

În contextul transformărilor tot mai accelerate ale societății contemporane, sistemele educaționale se confruntă cu nevoia de a regândi nu doar conținuturile și metodele de predare, ci și raportarea la procesul de învățare în sine. Una dintre cele mai promițătoare direcții în acest sens este integrarea coachingului în practica educațională, atât în relația profesor-elev, cât și în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice.

Coachingul este o abordare centrată pe dezvoltarea potențialului individual, prin stimularea reflecției, a responsabilității personale și a capacității de autoreglare. În educație, coachingul presupune o relație colaborativă, non-directivă, în care cadrul didactic nu se poziționează ca expert ce transmite cunoștințe, ci ca și facilitator al învățării. Această schimbare de paradigmă implică un transfer de responsabilitate de la profesor către elev, care este încurajat să își formuleze propriile obiective, să își identifice obstacolele și resursele și să găsească soluții prin procese metacognitive și autoreflexive.

Cercetările din domeniu subliniază faptul că elevii implicați în procese de coaching dezvoltă o motivație intrinsecă mai puternică, o mai bună autoreglare a învățării și o încredere sporită în propriile capacități (van Nieuwerburgh, 2017). În acest cadru, profesorul utilizează întrebări deschise, ascultare activă și feedback constructiv pentru a stimula gândirea critică și autonomia elevului. Coachingul nu oferă soluții prefabricate, ci cultivă capacitatea de a le descoperi, formulând o abordare educațională profund personalizată.

Pe lângă impactul asupra elevilor, coachingul joacă un rol important și în formarea continuă a cadrelor didactice. Modele precum *instructional coaching* (Knight, 2007) și *peer coaching* presupun relații profesionale bazate pe parteneriat, reflecție comună și schimb de bune practici. Aceste forme de coaching contribuie la dezvoltarea unei culturi organizaționale sănătoase, în care învățarea este văzută ca un proces continuu și colaborativ, iar profesorii sunt încurajați să devină lideri ai propriei dezvoltări profesionale.

În același timp, este important de subliniat că implementarea coachingului în educație presupune anumite condiții structurale și culturale. Este necesară formarea specifică a profesorilor-coach, disponibilitatea pentru introspecție și schimbare, precum și un cadru instituțional care să valorizeze reflecția, dialogul și învățarea continuă. Fără aceste componente, coachingul riscă să fie redus la o tehnică superficială, fără impact real asupra proceselor educaționale.

În plan mai larg, coachingul contribuie la redefinirea relației educaționale într-un mod profund umanist. Prin promovarea unei comunicări autentice, a empatiei și a responsabilității reciproce, coachingul poate transforma școala într-un spațiu de creștere personală și profesională, adaptat nevoilor individuale, dar și cerințelor unei societăți în continuă schimbare.

Astfel, coachingul nu este doar o metodă complementară în educație, ci un veritabil cadru de gândire și acțiune, care poate contribui la reconstrucția sensului educației ca proces de dezvoltare holistică a ființei umane. Într-o lume în care competențele de adaptare, autoreflexie și colaborare devin esențiale, coachingul oferă instrumente valoroase pentru o educație relevantă, incluzivă și orientată spre viitor.

Profesor, Dacian – Bogdan Barbosu,
Colegiul Național „Preparandia - Dimitrie Țichindeal” Arad

Bibliografie:

- Dweck, C. S. (2006). Mindset: The New Psychology of Success. Random House.
- Knight, J. (2007). Instructional Coaching: A Partnership Approach to Improving Instruction. Corwin Press.
- van Nieuwerburgh, C. (2017). An Introduction to Coaching Skills: A Practical Guide. Sage.

Parteneriate și proiecte educaționale

Parteneriate pentru educație

Parteneriate și proiecte educaționale – O cale spre inovare și colaborare în educație

Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, sistemul educațional trebuie să răspundă provocărilor actuale prin strategii inovatoare și colaborative. Parteneriatele și proiectele educaționale reprezintă o oportunitate valoroasă pentru profesori și elevi de a depăși limitele învățământului tradițional și de a experimenta metode noi de predare și învățare.

Sursă: Pexels.com

Importanța parteneriatelor în educație

Parteneriatele educaționale contribuie la îmbunătățirea procesului de învățare, oferind elevilor și profesorilor acces la resurse diverse și la expertiza specialiștilor din diferite domenii. Aceste colaborări pot fi realizate între școli, instituții culturale, ONG-uri, universități sau chiar companii private, fiecare partener aducând un plus de valoare prin cunoștințele și experiența sa.

Prin intermediul parteneriatelor, elevii își dezvoltă competențe esențiale, precum gândirea critică, creativitatea, colaborarea și comunicarea. De asemenea, aceste inițiative sprijină procesul de învățare prin activități interactive și aplicate, transformând teoria în practică. Profesorii beneficiază, la rândul lor, de formare continuă, schimb de bune practici și oportunități de dezvoltare profesională.

Tipuri de parteneriate și beneficiile acestora

Există mai multe tipuri de parteneriate educaționale, fiecare având un impact specific asupra procesului de învățare:

1. **Parteneriate școală-școală** – Implică colaborarea între unități de învățământ pentru schimb de experiență, activități comune sau proiecte interdisciplinare. Acestea pot include schimburi de elevi, concursuri tematice și activități de învățare colaborativă.
2. **Parteneriate cu instituții culturale** – Muze, teatre, biblioteci și alte instituții culturale oferă elevilor acces la resurse educaționale valoroase și le îmbogățesc cunoștințele prin experiențe directe.
3. **Parteneriate cu mediul de afaceri** – Companiile pot sprijini educația prin sponsorizări, stagii de practică, burse sau programe de mentorat, pregătind elevii pentru piața muncii.
4. **Parteneriate internaționale** – Programele Erasmus+ și alte proiecte de schimb permit elevilor și profesorilor să colaboreze cu parteneri din alte țări, dezvoltându-și competențele lingvistice și culturale.

Exemple de bune practici în proiectele educaționale

Un exemplu de succes în ceea ce privește proiectele educaționale îl reprezintă programele interdisciplinare, care îmbină mai multe arii curriculare pentru a oferi elevilor o viziune integrată asupra cunoștințelor. Spre exemplu, un proiect care reunește educația plastică, muzica și literatura poate contribui la dezvoltarea sensibilității artistice și la îmbogățirea culturii generale a elevilor.

De asemenea, proiectele cu accent pe educația durabilă și protecția mediului sunt din ce în ce mai relevante. Elevii pot participa la activități de ecologizare, reciclare creativă sau grădinărit urban, învățând astfel responsabilitatea față de mediu. Astfel de inițiative nu doar că îi educă pe copii, dar îi și motivează să devină cetățeni activi și responsabili.

Un alt domeniu de interes este cel al schimburilor educaționale internaționale, cum sunt proiectele Erasmus+. Acestea oferă elevilor și profesorilor oportunitatea de a interacționa cu alte culturi, de a învăța limbi străine și de a dezvolta competențe interculturale.

Impactul proiectelor educaționale asupra elevilor și profesorilor

Participarea la proiecte educaționale contribuie la creșterea motivației elevilor, făcând procesul de învățare mai atractiv și mai interactiv. Prin implicarea în astfel de activități, elevii își pot descoperi pasiunile și își pot dezvolta abilități practice esențiale pentru viitorul lor profesional.

Pentru cadrele didactice, aceste proiecte sunt o oportunitate de dezvoltare profesională continuă. Profesorii pot învăța noi metode de predare, pot schimba experiențe cu colegii din alte instituții și pot contribui la modernizarea sistemului educațional. Mai mult decât atât, participarea la proiecte internaționale și locale le oferă recunoaștere și le consolidează statutul profesional.

Concluzie

Parteneriatele și proiectele educaționale sunt instrumente esențiale pentru îmbunătățirea actului educațional. Prin colaborare și inovare, elevii și profesorii pot beneficia de experiențe de învățare valoroase, care să îi pregătească mai bine pentru provocările viitorului. Este important ca școlile să încurajeze și să susțină astfel de inițiative, promovând un mediu educațional dinamic, deschis și orientat spre progres.

Pentru a construi un viitor educațional mai solid, este necesar ca toți actorii implicați – profesori, elevi, părinți și instituții partenere – să colaboreze activ. Doar astfel putem crea un sistem educațional adaptat nevoilor actuale și viitoare ale societății.

Profesor, Eugenia Loredana Țolea, Școala Gimnazială „Caius Iacob” Arad

Bibliografie:

- Fullan, M., *Leadership în educație: Cum să transformi școala prin colaborare*. Editura Trei, București, 2016
- Hargreaves, A., & Shirley, D., *The Global Fourth Way: The Quest for Educational Excellence*, Corwin Press, 2012
- Ministerul Educației Naționale, *Strategia națională pentru reducerea abandonului școlar*. București, 2023
- OECD, *Education at a Glance 2018: OECD Indicators*, OECD Publishing, 2018
- UNESCO, *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. UNESCO Publishing, 2021
- <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/> - Site-ul oficial al Comisiei Europene – Erasmus+

Activități extrașcolare prin intermediul proiectelor *eTwinning*

Încă din antichitate, cerul a fost folosit ca hartă, calendar și ceas. Dintotdeauna omul și-a îndreptat privirea spre cer, atras irezistibil de misterul necunoscutului sau atunci când s-a simțit neputincios în fața dificultăților din cotidian. Primele desene ale constelațiilor apar pe statuia lui Atlas, care ține pe umeri bolta cerească, cândva prin secolul II î. Hr.

Bolta cerească rămâne un subiect generos de cercetare pentru cei mari, dar și pentru cei mici.

Proiectul pe care l-am realizat în acest an școlar a fost „Say Hello to Space“. Proiectul se dorește a fi o experiență de colaborare europeană în care profesorii și elevii își vor dezvolta propriile abilități educaționale.

Prezentarea proiectului:

Fondator: Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș“ Șofronea, Romania

Co-fondator: Grădinița Cengizhan İlkokulu Mamak Ankara, Turcia

Scopul proiectului: achiziționarea unor cunoștințe de bază despre Univers

Obiectivele proiectului:

- identificarea unor relații între corpuri în cadrul unor fenomene și procese
- dezvoltarea deprinderilor artistice
- îmbunătățirea cunoștințelor digitale de bază
- îmbunătățirea abilităților de a comunica într-o limbă străină
- stabilirea de contacte cu elevii din alte școli/țări

Pentru atingerea acestor obiective, elevii au lucrat în grupuri de câte 3-4, individual, dar și frontal cu toți elevii.

Grup țintă: preșcolari și elevi din ciclul primar

Țări participante: Romania, Turcia, Polonia, Malta, Iordania, Bulgaria, Macedonia de Nord, Letonia, Slovenia

Activități cuprinse în proiect:

- Să ne prezentăm!
- Crearea logo-ului, a posterului și a mascotei proiectului
- Ce este spațiul? (realizarea unei machete)
- Ce este luna?
- Cum se formează zilele și nopțile, dar și anotimpurile?
- Astronautul (macheta)
- Spacecraft
- Activități colaborative (jocuri didactice, realizarea ebook-ului proiectului)

Valorificarea proiectului în curriculum:

Tema generoasă a proiectului a favorizat exersarea unei palete variate de competențe: competențe de comunicare, competențe digitale, competențe civice și sociale, competențe artistice. Întâlnirile online cu partenerii au dezvoltat competențe de comunicare orală și au îmbunătățit abilitățile de comunicare într-o limbă străină, dar și abilitățile de utilizare a noilor tehnologii (de exemplu am folosit camera web, laptop-ul, tabla interactivă, diferite jocuri pe calculator). Pentru ca elevii să poată interacționa direct unii cu alții s-au organizat întâlniri online pe Skype în care aceștia s-au salutat, s-au prezentat în limba maternă sau în engleză, limba comună a proiectului.

Prin intermediul activităților axate pe colaborare (în grupuri mici), cât și pe munca independentă, am vizat dezvoltarea personală, socială și emoțională. În toate tipurile de activități desfășurate cu elevii am vizat: comunicarea, familiarizarea, integrarea, colaborarea, cooperarea, negocierea, luarea deciziilor în comun.

Aplicații și instrumente TIC:

Profesorii au comunicat regulat pe tot parcursul desfășurării proiectului în spațiul eTwinning, dar și pe grupul de whatsapp. Fiecare partener a avut un rol clar, în funcție de experiența sa. Aplicațiile folosite au fost: Padelt, Canva, Prezi, Google Drive, Storyjumper, Jigsawpuzzle, AnswerGarden, Youtube, StepMap și Genially.

Produs final:

Produsul final al proiectului este ebook-ul „Say hello to space“ pe care l-am realizat cu ajutorul aplicației Canva.

Rezultate și impact:

Impactul proiectului desfășurat pe platforma eTwinning a fost unul benefic atât pentru elevi cât și pentru mine, mai ales că a fost prima noastră încercare de a realiza astfel de activități care ies din tiparul lecțiilor obișnuite de la clasă. Aceștia au cunoscut alți elevi din alte țări, au avut șansa de a vedea online, cum arată alte școli din alte țări. Elevii au fost implicați direct, au colaborat între ei, au investigat singuri și au prelucrat informațiile, fiind doar coordonați. Proiectul a contribuit la înțelegerea de către elevi a realităților culturale din țările participante și la deschiderea spre o nouă lume.

Proiectul a avut un efect semnificativ în formarea unei atitudini europene pozitive, adecvate, responsabile și i-a pregătit pe elevi să acționeze responsabil în mediul digital. Elevii și-au format o imagine clară despre țările partenere, grație schimbului aproape zilnic de informații. Au sesizat diferențele și asemănările dintre țări. În acest fel, și-au format propriile păreri, fără să fie influențați de prejudecăți și stereotipuri.

Concluzii finale:

eTwinning înseamnă pentru mine și pentru elevii mei ușa deschisă pe care o căutam, o modalitate modernă de a face educație. Proiectele eTwinning reprezintă o oportunitate de a vedea cum lucrează alte cadre didactice, de a face schimb de informații, de a analiza, înțelege, de a experimenta lucruri noi.

**Profesor, Diana Linda Rațiu,
Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș“ Șofronea, jud. Arad**

Facilitarea accederii pe piața europeană a muncii prin mobilități Erasmus+

Prin proiectul Erasmus+ 2024-1-RO01-KA121-VET-000201354, finanțat de Uniunea Europeană, cu un grant aprobat de 73105 Euro, în luna mai 2025, 22 elevi de la Liceul Tehnologic „Stefan Hell” Sântana au derulat practica de specialitate de trei săptămâni în companii din Granada, Spania. Selecția participanților la mobilitate a facilitat participarea elevilor cu oportunități reduse.

Calificările implicate în anul 2025 sunt de la profilul mecanică - mecanică de întreținere și reparații (11 elevi) cu parcurgerea modului de practică „*Sudura materialelor metalice*” și de la profilul servicii - lucrători în comerț (11 elevi), cu modulul „*Organizarea activității în unitățile comerciale*”.

Îndrumați de tutori de specialitate, elevii au derulat cele trei săptămâni de practică la ageți economici de prestigiu din Granada, precum: Alimentación Garo, Día Cúllar Vega, Día Las Gabias, Maximiliano Moreno Martin - poligon industrial Arco de los Canadas.

Practica la atelierul mecanic

Având ca scop facilitarea accederii pe piața europeană a muncii, proiectul vizează rezultate valoroase:

- recunoașterea învățării la toți participanții prin certificate de mobilitate eliberate de agentul economic gazdă, Europass Mobility Document, documente școlare de recunoaștere a învățării

- îmbunătățirea rezultatelor școlare, scăderea absenteismului
- îmbunătățirea competențelor lingvistice de limba engleză și spaniolă
- încheierea de parteneriate durabile cu fiecare agent economic gazda
- dezvoltare personală, interculturală a participanților
- creșterea vizibilității instituției, cu menținerea și creșterea numărului de elevi înscriși la clasele din domeniul tehnic.

Elevii au oportunitatea de a cunoaște realitatea la locul de muncă într-o companie europeană cu tehnologii și infrastructură modernă, de a cunoaște valori ale patrimoniului umanității prin programul cultural derulat în weekend-uri la Malaga, Sevilla, Cordoba, Torremolinos. Activitatea de învățare practică este abordată integrat și completată cu activități interactive la Muzeul de Științe Granada.

Activitate de învățare la Muzeul de Științe Granada.

A fost promovat procesul de învățare integrată, practica în companii fiind completată de activități la Muzeul de Științe Granada, unde elevii au avut posibilitatea să cunoască descoperiri științifice cu impact asupra meseriei lor, să participe la ateliere demonstrative, să își lărgescă experiența în domenii precum dezvoltarea durabilă, metode de reducere a amprente de carbon, impactul încălzirii globale.

Întorși acasă, pe baza competențelor dezvoltate, a resurselor educaționale descoperite și utilizate, sub îndrumarea profesorilor de specialitate, elevii, realizează activități de multiplicare a

învățării la colegii lor din clasele a X-a și la elevii ai claselor a IX-a, dornici de a cunoaște. Elevii claselor a IX-a, bucuroși de oportunitatea pe care o au, de a face și ei, anul viitor, practica de specialitate la companii europene, au demarat pregătirea lingvistică și de specialitate, pentru a trece cu succes de etapa de selecție. Mai mult decât atât, elevii au prins curaj și doresc să lucreze pe perioada vacanței de vară la companiile locale, pentru a-și largii experiența.

La spectacol in Plaza Sevilla

Elevii sunt apreciați pentru competențele lingvistice, comportamentul responsabil la locul de muncă, dorința de învățare, de implicare. La evaluările pe parcursul activităților, elevii au obținut rezultate bune. Sunt bucuroși pentru condițiile de care au beneficiat în Spania, de programul complex al mobilității. De la călătoria cu avionul, la gestionarea responsabilă a resurselor financiare proprii, încadrarea în programul de lucru, utilizarea independentă a transportului în comun (cu metroul, autobuzul), întreținerea curățeniei spațiului de cazare, adaptarea la o nouă cultură, toate sunt provocări care sporesc încrederea în forțele proprii, lecție care îi învață că pot să reușească, beneficiind de acest context european, care valorizează educația, incluziunea, afirmarea tinerilor pe piața muncii.

Profesor, dr. Ana Höniges, Liceul Tehnologic „Stefan Hell” Sântana

Liceul Tehnologic Chișineu Criș – educație europeană prin Erasmus+

Liceul Tehnologic Chișineu Criș continuă implementarea cu succes a proiectelor Erasmus+, reconfirmându-și statutul de instituție educațională modernă, conectată la valorile și standardele europene. Acreditat în perioada 2021-2027, liceul a demonstrat prin rezultatele obținute că mobilitățile short-VET și job shadowing aduc beneficii reale atât elevilor, cât și personalului didactic.

Obiectivul principal al Acreditării „Dezvoltarea de mobilități de scurtă durată a stagiarelor VET”, a fost atins prin implementarea a 124 de mobilități în primii trei ani de acreditare, în patru domenii de calificare: economic, mecanic, construcții și protecția mediului. Elevii au avut oportunitatea să desfășoare stagii de pregătire practică în companii europene de renume precum Modelo Continente, Instituto Nacional De Saude, Caetano Baviera sau Homefix, dobândind competențe profesionale validate integral prin documente Europass Mobility. Prin organizarea a 7 mobilități de tip job shadowing pentru cadrele didactice în Portugalia și Cipru, Liceul Tehnologic Chișineu Criș a reușit să aducă un suflu nou în predare: metode interactive, utilizarea realității augmentate în domeniul mecanic și integrarea principiilor de dezvoltare durabilă în procesul educativ. Progresul profesional al personalului a fost consolidat prin elaborarea de noi CDL-uri și Learning Agreement pentru domeniile economic/mecanic și portofolii didactice moderne.

În anul 4 de Acreditare Erasmus, prin proiectul nr. 2024-1-RO01-KA121-VET-000204980, sunt în curs de implementare 30 de noi mobilități Short VET/COMP, 4 mobilități Erasmus Pro, 2 mobilități job shadowing și un invitat expert în domeniul mecanic din partea companiei CEPRA, Portugalia, dovedind eficiența utilizării fondurilor și extinderea continuă a impactului proiectelor Erasmus+.

Un alt pilon major al succesului proiectelor l-a reprezentat crearea și dezvoltarea de parteneriate internaționale stabile. Până în prezent, Liceul Tehnologic Chișineu Criș a stabilit colaborări cu peste 16 organizații din Portugalia, Polonia și Cipru. Această rețea diversificată a permis o mai bună adaptare a stagiilor la cerințele reale ale pieței muncii europene și a deschis noi perspective de dezvoltare instituțională. Participarea constantă la evenimente europene precum Erasmus Days, Târgul Educațional Arad sau European Vocational Skills Week a crescut vizibilitatea liceului atât la nivel local cât și internațional.

Misiunea instituției noastre a rămas neschimbată : „Dobândirea de competențe și abilitați care să faciliteze absolventului, în domeniul de calificare profesională în care se formează, posibilitatea de a se adapta și integra rapid cerințelor în permanentă schimbare, impuse de piața forței de muncă, atât la nivel național cat și European”. Proiectele Erasmus au încurajat liceul să adopte o viziune internațională și să promoveze valori precum diversitatea culturală, incluziunea și colaborarea internațională făcând oferta educațională mai flexibilă prin colaborarea permanentă cu agenții economici parteneri în scopul racordării permanente a învățământului la piața muncii.

Prin implementarea Acreditării Erasmus+, Liceul Tehnologic Chișineu-Criș a reușit să transforme oportunitățile de mobilitate într-un real avantaj competitiv pentru elevii săi și să devină un model de bune practici în regiunea Arad. Transformarea școlii într-un centru educațional adaptat cerințelor actuale ale pieței muncii, reprezintă o dovadă a implicării și viziunii echipei manageriale și didactice.

Profesor, Daniel Lupu, Liceul Tehnologic Chișineu Criș

Stagiu de practică în Salonic pentru elevii Liceului Tehnologic „Francisc Neuman” Arad

În perioada 10-28 februarie 2025, un grup de 33 de elevi din clasele a X-a A, B și C, de la Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad, respectiv clasa a X-a A, de la Liceul Tehnologic „Iuliu Moldovan” Arad au participat la un stagiu de practică în Salonic - Grecia.

Acest stagiu de practică a fost organizat în cadrul proiectului Erasmus+ nr. 2024-1-RO01-KA121-VET-000214383 Acțiunea Cheie 1 - Formare profesională VET, proiect derulat în cadrul Acreditării Erasmus+ cod 2020-1-RO01-KA120-VET-095355 deținută de Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad. Elevii participanți la mobilitate urmează cursurile liceale în cadrul specializărilor: tehnician în achiziții și contractări, coafor stilist, tehnician în silvicultură și exploatare forestiere, tehnician designer mobilă și amenajări interioare și tehnician designer vestimentar.

Pe parcursul celor trei săptămâni petrecute în Salonic, elevii au efectuat practica de specialitate, în zilele lucrătoare ale săptămânii, la agenți economici și saloane de înfrumusețare sub îndrumarea tutorilor desemnați. Astfel ei au fost pregătiți pentru integrarea la locul de muncă, lucrul în echipă, tranziția de la școală la muncă, comunicarea eficientă, utilizarea mijloacelor și instrumentelor digitale, satisfacerea cerințelor clienților și dezvoltarea personală, în scopul obținerii performanței.

În funcție de specializare, elevii au dobândit competențe și abilități despre: diagnosticarea și determinarea tipului de păr, alegerea instrumentelor și echipamentelor necesare pentru uscarea părului, etica profesională, comunicarea eficientă, procedeele specifice contabilității, prețurile mărfurilor, etichetarea și ambalarea ecologică, tranziția de la școală la viața activă, cultura calității, utilizarea limbajului de specialitate și asumarea rolurilor în echipă, cerințele locului de muncă, crearea unei coafuri simple bazate pe împletituri cu diferite volume, realizarea de sarcini de lucru corect și cu încadrare în timp, antreprenoriat, autoevaluare, adaptarea la schimbare și controlul calității, determinarea indicelui de pierdere a materialelor textile, urmarea pașilor dintr-un proces complet de producție, pregătirea pieselor pentru a face produse vestimentare, alimentarea mașinilor de cusut simple și mașinile de cusut elastice: Triplock, Uberdeck, respectarea metodelor de bază folosite pentru tăierea țesăturilor, determinarea stadiului de poluare a solului în funcție de pesticidele utilizate, analizarea condițiilor climatice specifice zonei și influența acestora asupra productivității solului, realizarea compostului, analizarea solului adecvat pentru agricultură și exploatarea forestieră, determinarea pH-ului solului și caracteristicilor N, P, K, identificarea operațiilor de tăiere a lemnului masiv, identificarea mașinilor și dispozitivelor utilizate pentru tăierea lemnului masiv efectuarea operațiilor de tăiere, alegerea mașinilor specifice operației, recunoașterea pieselelor componente ale mașinilor, poziționarea dispozitivelor de lucru, efectuarea operațiilor de tăiere: tăiere, secționare, dăltuire, feliere, tăiere în condiții de muncă sigure, alegerea uneltelor de tăiere pentru operațiile de tăiere a lemnului masiv, montarea uneltelor pe mașinile corespunzătoare pentru operațiile respective, respectarea cerințelor ergonomice la locul de muncă.

Elevii au susținut două evaluări intermediare, iar evaluarea finală a avut loc în ultima zi de mobilitate. Validarea stagiului s-a făcut prin certificate de participare, acorduri de formare și documente de mobilitate Europass. De organizarea mobilității s-a ocupat Educational Organization Ipodomi Salonic, organizație intermediară reprezentată de doamna Sinani Eleni-Ioanna – director. Grupul a fost coordonat de doamna Mircea Ioana de la Educational Organization Ipodomi Salonic. Elevii au fost însoțiți de prof. Iovescu Camelia Elena, prof. Cherecheș Marcela Liana prof. Julan Cosmin Mircea și prof. Hojda Vasile. Activitățile din cadrul proiectului au fost monitorizate de prof. Lupei Anca Marilena – coordonator proiect și director adjunct al Liceului Tehnologic „Francisc Neuman” Arad.

Vizite culturale: Biserica Sfântul Mare Mucenic Dimitrie din Salonic - Aghios Dimitrios, Rotonda, Arcul și Palatul lui Galeriu din Salonic, Cascada de la Edessa și Băile Termale de la Pozar, Fortăreața Eptapyrgion și Mănăstirea Vlatadon din Salonic, Biserica Sfânta Sofia - Hagia Sofia și Catedrala Mitropolitană Sfântul Grigorie Palama din Salonic, Turnul Alb din Salonic, Izvorul Termal Thermi.

Considerăm că stagiile de practică în alte țări îmbunătățesc cultura generală și cea de specialitate, procesul de tranziție de la educație și formare către piața muncii, consolidând în același timp cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale VET.

Profesor inginer, Anca-Marilena Lupei, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad

Profesor, Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad

Proiectul Internațional ROTARY HANDS ACROSS WATER – „Mâinile peste apă”, sub îndrumarea Hi-Teach Israel

Proiectul Internațional **ROTARY HANDS ACROSS WATER- „Mâinile peste apă”**, sub îndrumarea Hi-Teach Israel a avut ca scop sensibilizarea tinerei generații la problemele legate de *folosirea responsabilă și protejarea surselor de apă*, prin aplicarea sistemului de educație STEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte, Matematică).

Colegiul Național ”Moise Nicoară” a fost reprezentat de 23 elevi de liceu și gimnaziu, elevii au fost împărțiți în echipa de cercetare și echipa tehnică. Ei au fost susținuți de elevi din gimnaziu care și-au manifestat artistic interesul pentru tema proiectului.

Titlul proiectului a fost: *Calitatea apei in Mun Arad, ieri, azi maine* având profesor coordonator proiect pe doamna Frenț Ancuța.

Pornind de la premisa că problema calității apei este una acută și de actualitate și încercând să răspundem la întrebările:

- De unde vine apa potabilă în Arad?
- Ce se întâmplă cu apa uzată?
- Cât de poluat este râul Mureș?

Ne-am organizat în echipe de cercetare bio chimică și tehnice.

Activitățile au început prin vizite la Uzina de apă Arad-Horia, alții au vizitat Stația de Epurare Arad, apoi ne-am împărțit în echipe:

-Chimiștii au prelevat probe de apă din diferite cartiere:

-au determinat concentrațiile de Cloruri și Bicarbonați, duritatea apei în laboratorul din școală.

Altă echipă a determinat într-un laborator de specialitate, concentrațiile de metale grele precum Fier, Mangan și Zinc.

Echipa de biologi au analizat microbiologic apa uzată, observând un nivel ridicat al bacteriilor din apa uzată datorită poluării, determinând prezența bacteriilor în apa uzată după tehnica Mc Farland la Univ Aurel Vlaicu, elevii au identificat la școală, la microscop Volvox și Spyrogyra-alge din Râul Mureș.

Activitățile desfășurate au fost concretizate prin realizarea unor tabele, grafice, fotografii microscopice, ele au fost prezentate online în limba engleză de 2 ori pe lună coordonatorilor din toate țările implicate, proiectul nostru a fost apreciat de Univ. Aurel Vlaicu Arad și mediatizat prin Conferința Anuală Rotary District Romania.

Activitățile noastre s-au finalizat:

- un poster și a un videoclip <https://www.youtube.com/watch?v=ujDofvf0p1o>
- prin realizarea unor expozitii cu lucrări artistice realizate de elevii de gimnaziu ca semnal pentru prevenirea poluării apei.

Echipa tehnică a colegiului nostru a transformat munca de cercetare realizată de colegii lor într-o poveste frumoasă, de succes!

Profesor, Ancuța-Oana Frent, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad

Exemple de bune practici în experimentarea cunoașterii

Cum se măsoară performanța școlară și succesul în educație

Încă de la începutul carierei didactice, din dragostea și grija față de elevi, am înțeles că trebuie să le sădim un sămbure din ceea ce am învățat noi, în cazul meu: disciplina biologia.

Deși parcursul meu profesional a fost unul ascendent anevoios, am descoperit mulți elevi interesați și capabili de performanță. La începutul carierei, profesor debutant, doi ani vechime, bucuria sufletească profesională mi-a adus-o Mihai, un elev timid dar capabil de performanță. El a fost primul meu elev calificat la Naționala de Biologie.

Elementele care au dus la obținerea performanței școlare cu elevii mei de-a lungul timpului sunt: pasiunea, dedicarea, răbdarea, orele multe suplimentare petrecute cu ei atât la nivel liceal dar și gimnazial. Consider că acești parametri sunt cei care m-au ajutat să îi îndrum să ajungă la un nivel înalt de performanță.

Desigur, foarte important este dialogul profesor-elev, empatia, deschiderea, profesionalismul dascălului, experiența dar și buna organizare. Noi, dascălii reușim să devenim modele pentru ei, devenind pentru unii adevărați mentori. Majoritatea olimpicilor mei urmează facultatea de medicină, iar unii dintre ei au urmat facultatea de biologie în cele mai prestigioase facultăți din România dar și străinătate, de exemplu în Germania.

Organizarea Centrului de Excelență în Arad, este un lucru foarte bun pentru toți elevii județului nostru, un lucru binevenit pentru elevi pentru a se exprima și performa, dar și pentru noi, dascălii, deoarece astfel cunoaștem și alți elevi și îi putem ajuta. Dar cel mai important: prin CJEX elevii și performanțele lor sunt recunoscute și prin buna colaborare cu ISJ. Beneficiile centrului sunt multiple: descoperirea elevilor capabili de performanță, promovarea și îndrumarea elevilor spre olimpiade și concursuri, stabilirea unor relații sociale între elevii care provin din unități școlare diferite, avantajul abordării activităților teoretice și practice în format online dar și fizic.

Anul acesta școlar, gândindu-mă la elevii mei care ar putea fi recunoscuți pentru meritele lor într-un cadru mai oficial, m-am înscris la selecția CJEX pentru biologie, unde un criteriu de selecție s-a concretizat în rezultatele obținute de către elevii cadrului didactic la disciplina respectivă. Am promovat și a început munca! Obținerea performanței înseamnă multă muncă atât din partea elevului cât și din partea cadrului didactic deoarece ei formează o echipă cu scop precis: performanța.

Mă bucur enorm de mult, să știu că elevii mei reprezintă Aradul la disciplina de învățământ *biologie*, la nivel național la olimpiade și concursuri! Chiar dacă de multe ori nu a fost ușor să mă organizez într-un timp scurt alocat orei, am lucrat diferențiat, alternativ cu elevii de gimnaziu și liceu iar rezultatele nu au întârziat să apară: olimpiada județeană de biologie, unde toți elevii s-au întors cu premii I,II, III și mențiuni și două eleve participante la ONB, Concursul Național” Sanitarii Pricepuți”, Concursul Naț. “G. E. Palade” de gimnaziu unde, de asemenea, elevii de gimnaziu s-au întors cu premii I, II, III și mențiuni și calificare națională. Toate aceste rezultate îmi motivează elevii, elevi care și-au exprimat opțiunea de a rămâne în cadrul centrului de excelență și anul viitor.

Încurajez pe toți elevii județului să se înscrie la cerc, să le pot dezvolta pasiunea pentru biologie, să iubească biologia, să descopere frumusețea și tainele biologiei, complexitatea dar și importanța cunoașterii acestei discipline.

Profesor, Ancuța-Oana Frenț, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad

Topirea ghețarilor: Fișă experiment

Clasa a IV a

Disciplina Științe ale naturii

Aria curriculară Matematică și științe ale naturii

Tema Poluarea mărilor și a oceanelor

Competența generală

3. Rezolvarea de probleme din viața cotidiană valorificând achizițiile despre propriul corp și despre mediul înconjurător

Competența specifică

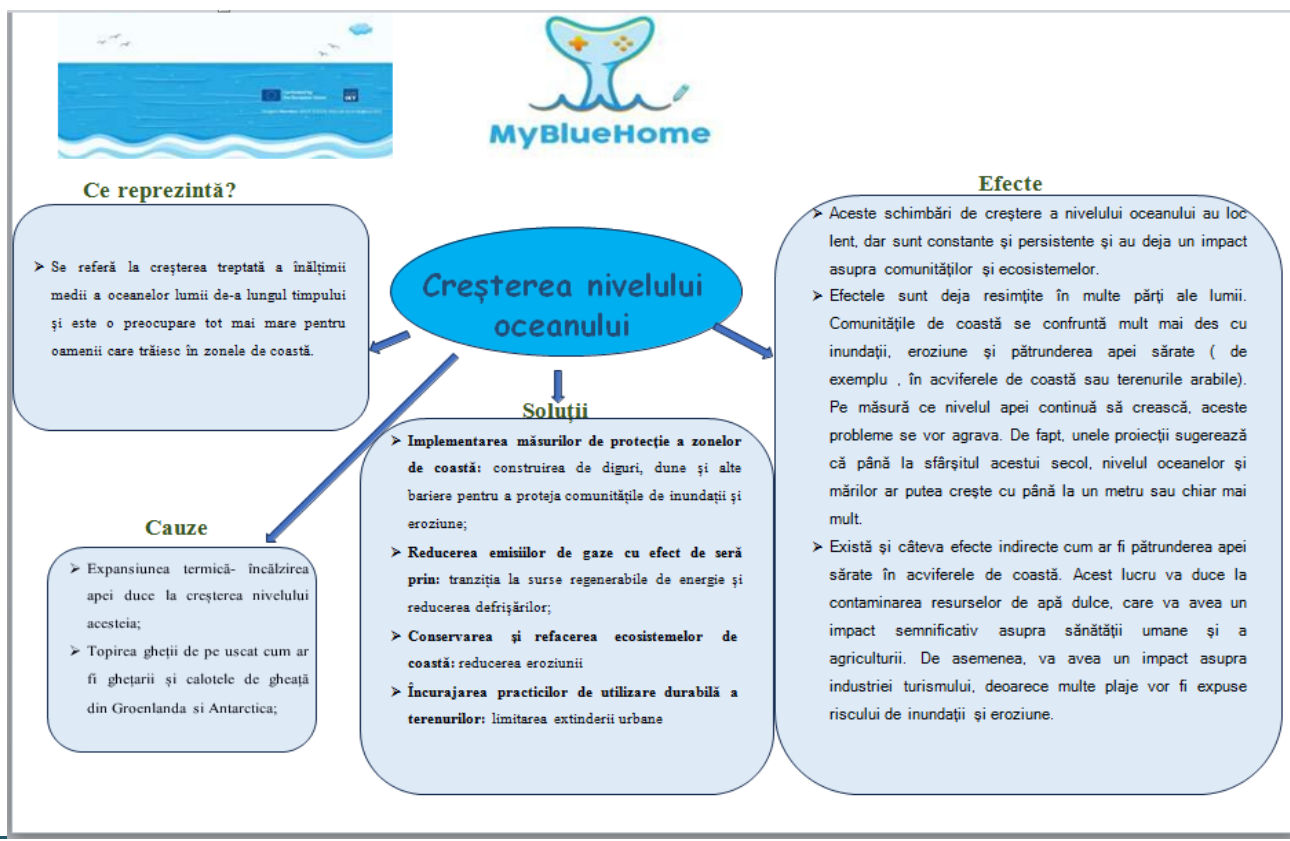
3.2. Identificarea unor modalități de protejare a mediului înconjurător

Obiective operationale

Să exerseze deprinderi de utilizare rațională a unor resurse

Să selecteze materiale și să realizeze unele activități casnice în modalități care să protejeze mediul, de colectarea selectivă a deșeurilor

Să se implice în acțiuni de protecție a mediului, de igienizare a unui spațiu școlar sau perișcolar după utilizarea acestuia de către copii

Pasul	Ce presupune pasul?
Definirea problemei 	De ce crește nivelul oceanelor și al mărilor? Care sunt efectele creșterii nivelului acestora asupra zonelor de coastă ?
Formularea ipotezei 	Creșterea nivelului oceanelor afectează ecosistemele marine și comunitățile de coastă fiind expuse la schimbări majore.
Realizarea listei cu materialele de care este nevoie pentru experimentul propus 	• Două recipiente transparente • O piatră potrivită pentru a încape în recipient • Cuburi de gheață • Apă
Descrierea experimentului 	• Umpleți cele două recipiente cu apă și adăugați o piatră mare într-unul din ele, piatra să fie deasupra nivelului apei. • Adăugați aceeași cantitate de cuburi de gheață în ambele recipiente și marcați nivelul apei • Lăsați-le de o parte și veți observa că pe măsură ce cuburile se topesc nivelul apei va crește în recipientul cu roca.
Analiza datelor 	• Cuburile de gheață simulează topirea ghețarilor și a calotei glaciare . • Marcajul nivelului apei va simula o creștere a nivelului oceanului pe măsura ce gheața se va topi.
Formularea concluziei 	Comunitățile de coastă și ecosistemele marine sunt predispuse unor schimbări majore pentru care nu sunt pregătite. Creșterea nivelului oceanelor, în urma topirii ghețarilor, va avea efecte negative asupra modului de viață, sănătății și industriei din zona coastelor.

Conservarea și restaurarea acestor ecosisteme poate ajuta la atenuarea impactului creșterii nivelului apei oceanelor.

**Profesor învățăământ primar, Valeria Roman,
Liceul Tehnologic de Construcții și Protecția Mediului Arad**

Bibliografie:

- https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_scolar_clasele_i-iv_ro_2.pdf
- <https://mybluehome.weebly.com/>
- <https://online.fliphtml5.com/avfqv/ledd/>

Bule magice în pahar: Fișă experiment

Clasa a IV a

Disciplina Științe ale naturii

Aria curriculară Matematică și științe ale naturii

Tema Poluarea mărilor și a oceanelor

Competența generală

3. Rezolvarea de probleme din viața cotidiană valorificând achizițiile despre propriul corp și despre mediul înconjurător

Competența specifică

3.2. Identificarea unor modalități de protejare a mediului înconjurător

Obiective operaționale

Să exerseze deprinderi de utilizare rațională a unor resurse

Să selecteze materiale și să realizeze unele activități casnice în modalități care să protejeze mediul, de colectarea selectivă a deșeurilor

Să se implice în acțiuni de protecție a mediului, de igienizare a unui spațiu școlar sau perișcolar după utilizarea acestuia de către copii

Pasul	Cepresupune pasul?
Definirea problemei 	De ce apare fenomenul de „zone moarte” ale oceanului ? Cum este afectată viața marină de acțiunile oamenilor ?
Formularea ipotezei 	Scurgerile de petrol, poluarea cauzată de activitățile maritime (utilizarea ambarcațiunilor de agrement, accidente navale) și terestre, inclusiv scurgerile agricole și deversarea apelor uzate au o contribuție majoră la degradarea habitatului marin.
Realizarea listei cu materialele de care este nevoie pentru experimentul propus 	• Cinci pahare transparente mai mari • Ulei • Peștișori mici, pene • Apă • 3 tuburi de acuarelă /tempera (roșu, galben și albastru) • 1 linguriță • 1 pensulă
Descrierea experimentului 	• Într-un pahar se pune apă • În 3 pahare se pune apă și câte o culoare (roșu, galben, albastru) și se amestecă cu pensula până la dizolvarea culorilor • În ultimul pahar se pune ulei • Cu ajutorul unei lingurițe se ia apă colorată din cele 3 pahare și se pune în paharul cu ulei • Se așază în paharele cu apă curată și în cel cu ulei câte un peștișor și pene
Analiza datelor 	• Apa colorată se așază pe fundul paharului sub forme de bule colorate • Uleiul rămâne deasupra bulelor • Peștișorul și penele se colorează/se ung cu ulei • Se poate compara paharul cu apă limpede și paharul cu ulei

Formularea concluziei

Uleiul acoperă penele păsărilor făcând dificilă reglarea temperaturii corpului și să zboare. Poluarea cauzată de activitățile terestre, inclusiv scurgerile agricole și deversarea apelor uzate, au, de asemenea, o contribuție majoră la degradarea habitatului marin ducând la creșterea algelor (reduce nivelul de oxigen din apă, ducând la moartea peștilor și

a altor organisme). Evacuarea apelor uzate neprocesate poate conține, de asemenea, substanțe chimice nocive care pot deteriora habitatele marine și pot amenința viața marină.

Eutrofizarea are loc atunci când în apă există o cantitate excesivă de nutrienți, cum ar fi azotul sau fosforul. Acești nutrienți pot proveni dintr-o varietate de surse, inclusiv îngrășăminte utilizate în agricultură, canalizarea din orașe și scurgeri din activitățile industriale.

Pe măsură ce algele cresc, ele pot crea flori mari la suprafața apei, care pot împiedica lumina soarelui să ajungă la plantele și animalele de dedesubt. Când algele mor în cele din urmă, ele se scufundă pe fundul oceanului și se descompun, consumând oxigenul din apă. Acest lucru poate da naștere la ceea ce se cunoaște sub numele de „zone moarte”, zone ale oceanului în care nu există suficient oxigen pentru a susține viața marină.

**Profesor învățăământ primar, Valeria Roman,
Liceul Tehnologic de Construcții si Protecția Mediului Arad**

Bibliografie:

- https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_scolar_clasele_i-iv_ro_2.pdf
- <https://mybluehome.weebly.com/>
- <https://online.fliphtml5.com/avfqv/ledd/>

Bobițe jucăușe: Fișă experiment

Clasa a IV a

Disciplina Științe ale naturii

Aria curriculara Matematică și științe ale naturii

Tema Poluarea mărilor și a oceanelor

Competența generală

3. Rezolvarea de probleme din viața cotidiană valorificând achizițiile despre propriul corp și despre mediul înconjurător

Competența specifică

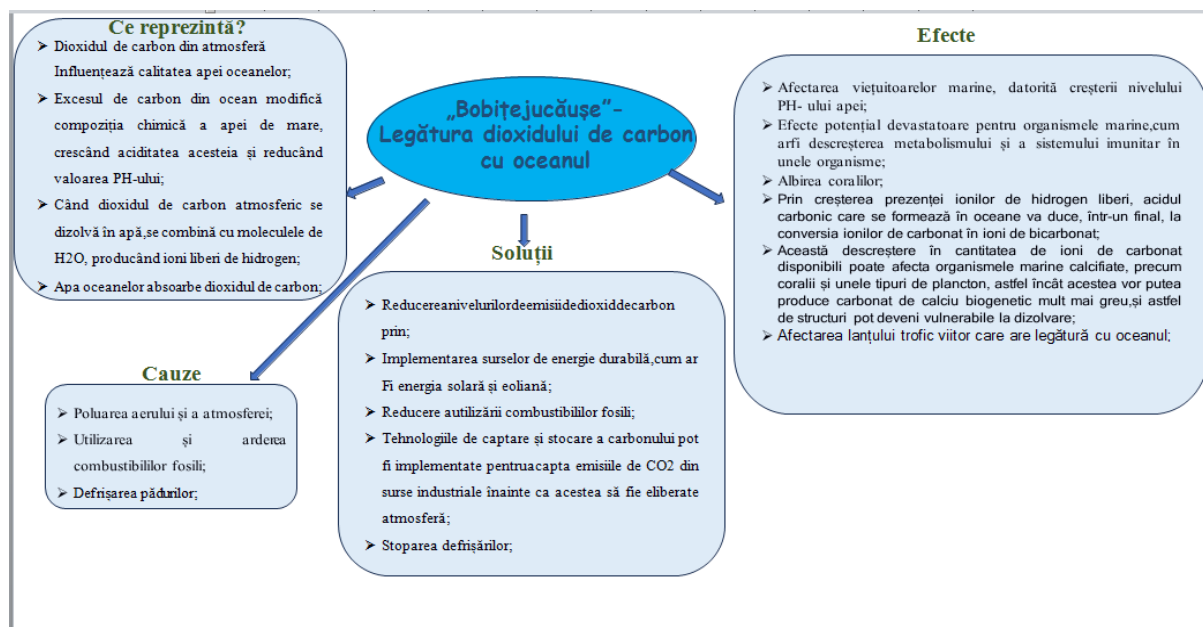
3.2. Identificarea unor modalități de protejare a mediului înconjurător

Obiective operationale

Să exerseze deprinderi de utilizare rațională a unor resurse

Să selecteze materiale și să realizeze unele activități casnice în modalități care să protejeze mediul, de colectarea selectivă a deșeurilor

Să se implice în acțiuni de protecție a mediului, de igienizare a unui spațiu școlar sau perișcolar după utilizarea acestuia de către copii

Pasul	Ce presupune pasul?
Definirea problemei: 	În urma cărei reacții va rezulta dioxidul de carbon? Ce legătură va avea dioxidul de carbon cu oceanul?
Formularea ipotezei: 	Omul poate degaja anumite cantități de dioxid de carbon, fapt care influențează calitatea vieții oceanice;
Realizarea listei cu materialele de care este nevoie pentru experimentul propus: 	• Bicarbonat de sodiu; • Oțet; • Sticlă; • Dop străbătut de pâlnie; • Bobițe de polistiren;
Descrierea experimentului: 	În sticlă se adaugă 2-3 lingurițe de bicarbonat de sodiu. Se adaugă 20ml de oțet. Sticla este astupată imediat cu dopul străbătut de pâlnie. În pâlnie se află bobițele de polistiren. Se observă că bobițele vor sări în sus.
Analiza datelor: 	Bobițele de polistiren se mișcă datorită dioxidului de carbon format. Dioxidul de carbon rezultat în urma reacției aruncă bobițele în sus.
Formularea concluziei: 	Dioxidul de carbon din atmosferă influențează calitatea apei oceanelor. Excesul de carbon din ocean modifică compoziția chimică a apei de mare, crescând aciditatea acesteia și reducând valoarea PH-ului. Toate acestea pot influența calitatea vieții organismelor subacvatice.

Profesor învățământ primar, Valeria Roman,
Liceul Tehnologic de Construcții si Protecția Mediului Arad

Bibliografie:

- https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_scolar_clasele_i-iv_ro_2.pdf
- <https://mybluehome.weebly.com/>
- <https://online.fliphtml5.com/avfqv/ledd/>

Calitatea apei: Fișă experiment

Clasa a IV a

Disciplina Științe ale naturii

Aria curriculara Matematică și științe ale naturii

Tema Poluarea mărilor și a oceanelor

Competența generală

3. Rezolvarea de probleme din viața cotidiană valorificând achizițiile despre propriul corp și despre mediul înconjurător

Competența specifică

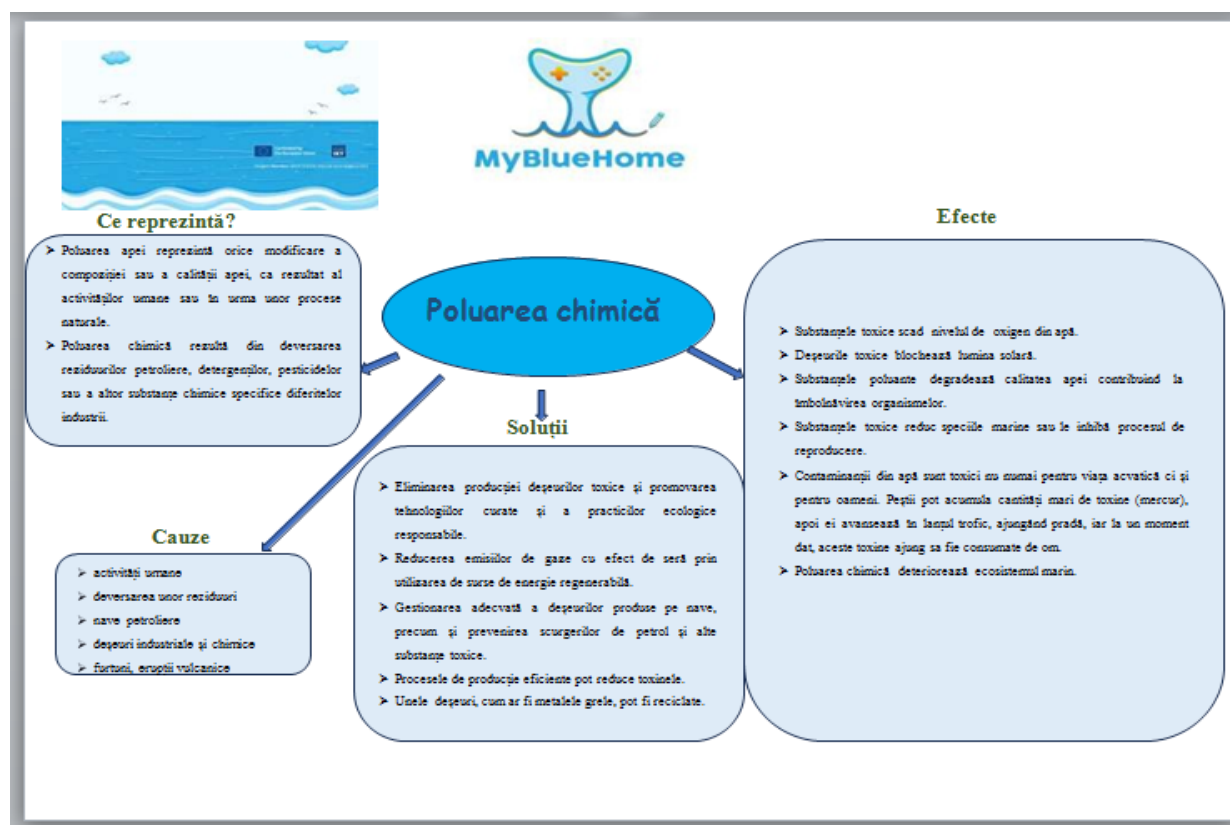
3.2. Identificarea unor modalități de protejare a mediului înconjurător

Obiective operationale

Să exerseze deprinderi de utilizare rațională a unor resurse

Să selecteze materiale și să realizeze unele activități casnice în modalități care să protejeze mediul, de colectarea selectivă a deșeurilor

Să se implice în acțiuni de protecție a mediului, de igienizare a unui spațiu școlar sau perișcolar după utilizarea acestuia de către copii

Pasul	Ce presupune pasul?
Definirea problemei 	Ce se întâmplă cu organismele marine atunci când apele mărilor sau ale oceanelor sunt poluate cu substanțe chimice?
Formularea ipotezei 	Poluarea cu substanțele chimice dăunează ecosistemului marin.
Realizarea listei cu materialele de care este nevoie pentru experimentul propus 	• Trei recipiente transparente de sticlă sau plastic • Apă • Ulei alimentar • Detergent • Săpun lichid
Descrierea experimentului 	• Puneți apă într-un recipient transparent, adăugați 200 ml ulei alimentar și observați ce se întâmplă. • Puneți apă în cel de-al doilea recipient transparent, adăugați 200 ml detergent și observați ce se întâmplă. • Puneți apă în cel de-al treilea recipient transparent, adăugați 200 ml săpun lichid și observați ce se întâmplă.
Analiza datelor 	• Uleiul rămâne la suprafața apei. • Detergentul și săpunul lichid se amestecă cu apa.
Formularea concluziei 	Uleiul (produsele petroliere) și detergenții degradează calitatea apei. În mediul marin aceste substanțe blochează lumina soarelui, scad nivelul de oxigen din apă având drept consecință îmbolnăvirea organismelor acvatice, reducerea speciilor.

Profesor învățământ primar Valeria Roman,
Liceul Tehnologic de Construcții și Protecția Mediului Arad

Bibliografie:

- https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_scolar_clasele_i-iv_ro_2.pdf
- <https://mybluehome.weebly.com/>
- <https://online.fliphtml5.com/avfqv/ledd/>

Educație formală și nonformală

Metode inovatoare

de învățare și formare

Excursia – formă de educație nonformală și catalizator al coeziunii grupului

Într-o epocă în care educația este deseori redusă la manuale, evaluări standardizate și lecții predate într-un spațiu închis, excursia redevine un instrument de neînlocuit în formarea elevului ca întreg – nu doar ca minte, ci și ca spirit, ca membru al unui grup, ca ființă socială în căutarea sensului. Excursia, ca activitate extracurriculară, se înscrie ferm în paradigma educației nonformale, oferind contexte autentice de învățare și dezvoltare personală. Și da, dacă este bine gândită și ghidată, ea devine mai mult decât o ieșire – devine un laborator viu al coeziunii, al colaborării, al prieteniei adevărate.

Educația nonformală: un spațiu viu de învățare

Educația nonformală presupune un tip de învățare voluntară, flexibilă, adaptată contextului și nevoilor participanților. În acest cadru, excursia oferă un spațiu privilegiat în care se învață prin descoperire, prin interacțiune directă cu mediul și prin relații sociale reale, nu simulate. Elevul nu mai este doar receptorul pasiv al informației, ci devine explorator, participant, creator de sens. Excursia deschide uși către forme de cunoaștere pe care nicio sală de clasă, oricât de bine echipată, nu le poate egala. Fie că vorbim despre o vizită la un sit istoric, o plimbare printr-o rezervație naturală sau o incursiune într-un oraș necunoscut, elevul experimentează concret, simte, vede, întreabă, trăiește.

Coeziunea grupului: forța invizibilă care leagă și transformă

Poate cel mai important impact al excursiei este cel asupra coeziunii de grup. În afara cadrului formal, barierele de statut, timiditate sau neîncredere încep să se fisureze. Elevii învață să colaboreze altfel: să împartă mâncarea, să își ofere locul pe banchetă, să își țină rucsacul unul altuia, să râdă împreună la glume de drum lung. Sunt gesturi mici, dar care consolidează un „noi” colectiv care va rezona mult după revenirea în clasă.

Coeziunea nu se formează prin impunere, ci prin experiențe comune, prin emoții trăite împreună. O excursie presupune imprevizibil – ploaie neanunțată, un autocar întârziat, un obiectiv închis – iar felul în care grupul gestionează aceste momente definește profunzimea legăturilor dintre membrii săi. Un grup unit se sprijină, își găsește umorul în dificultate, transformă necazul în poveste. În fond, coeziunea e exact asta: sentimentul că nu ești singur în mijlocul necunoscutului.

Profesorul – ghid, nu doar supraveghetor

Rolul profesorului în cadrul unei excursii este esențial și mult diferit față de cel de la catedră. El devine facilitator de experiențe, observator fin al dinamicilor de grup, creator de contexte de reflecție și învățare. Mai mult decât un simplu supraveghetor, profesorul este liantul invizibil care modelează atmosfera: știe când să intervină, când să lase lucrurile să curgă, când să provoace o discuție cu miez în jurul unei simple întâmplări de drum.

Excursia reconfigurează și relația profesor-elev, aducând-o într-un registru mai uman, mai autentic. În afara spațiului formal, apare loc pentru glumă, pentru încredere reciprocă, pentru învățare prin exemplu, nu prin autoritate impusă.

Concluzie: o lecție care nu se predă, ci se trăiește

Excursia este, în esență, o lecție care nu se predă, ci se trăiește. O formă de educație nonformală care oferă elevilor șansa de a învăța nu doar despre lume, ci și despre ei înșiși și despre ceilalți. Este un spațiu al dezvoltării personale și colective, un timp al trăirii autentice și al formării coeziunii de grup ca forță tăcută, dar profundă.

Într-o lume în care performanța școlară este adesea măsurată doar în punctaje, excursia reamintește că educația înseamnă mai mult: înseamnă oameni, legături, povești, și acea formă de înțelepciune care se naște doar când ieși din confort și pășești – alături de ceilalți – spre necunoscut.

**Profesor, Corina Uzun, Colegiul Național
„Preparandia – Dimitrie Țichindeal” Arad**

Bibliografie:

- Bocoș, M. (2007), *Teoria și practica instruirii*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință
- Cucuș, C. (2018), *Educația nonformală: dimensiuni teoretice și aplicații*, București, Editura Didactică și Pedagogică
- Dumitru, I. (2010), *Psihologia educației: aspecte teoretice și practice*, Iași, Editura Polirom
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1999) *Learning Together and Alone: Cooperative, Competitive, and Individualistic Learning*. Boston, Allyn & Bacon.

Învățarea prin jocuri și povestiri

Atât povestirea, cât și jocul sunt modalități de învățare, dar acest lucru se întâmplă numai dacă, la finalul jocului sau lecturii se realizează debrief-ul. Așadar, pentru ca aceste metode să fie experiențe relevante de învățare, este nevoie să urmăm cele 4 etape: etapa experimentării, a reflecției, a generalizării și a transferului/aplicării.

Întrucât în prima etapă, **etapa experimentării** oamenii se lasă conduși de emoții, instinct și mai puțin de rațiune, după încheierea experienței sunt indicate două operații: prima, aceea de a ieși din rol, a doua, de a recapitula sarcinile - activitățile sau etapele experienței, de a reaminti regulile, faptele și acțiunile realizate. Pentru această recapitulare se utilizează întrebări obiective menite să reamintească tot ce s-a petrecut. Întrebările potrivite pentru reamintire sunt:

- ☐ Ce sarcini ați avut? Cum au fost formulate?
- ☐ Ce reguli trebuiau respectate?
- ☐ Ce s-a întâmplat și ce s-a realizat, făcut, cum/când/în ce condiții?
- ☐ Cine și ce a făcut? Ce rezultate, efecte s-au obținut?

În această etapă se dezvoltă spiritul de observație, capacitatea de exprimare corectă și acuratețea în descrierea evenimentelor trăite, fără însă a interpreta. E un exercițiu bun pentru cei care vor să-și dezvolte capacitatea de a comunica clar, concis și obiectiv o experiență. Se pare că persoanele care se descurcă cel mai bine în acest moment dovedesc abilități interpersonale, ceea ce le face apte pentru a construi relații sociale, a ajuta și înțelege oameni și a-i conduce. În anumite situații este util ca răspunsurile să fie listate pe tablă-foaie flipchart.

A doua etapă este cea a **reflecției**. Aceasta este o etapă crucială în ciclul învățării experiențiale, este momentul în care copiii se interoghează asupra experienței trăite și apoi discută cu ceilalți experiențele specifice pe care le-au avut. Aceasta poate avea loc individual, în grupuri mici de lucru sau cu întreg grupul. Copiii fac un schimb de informații despre reacțiile lor cognitive și afective referitoare la activitățile în care au fost angajați și încearcă să lege aceste gânduri și sentimente pentru a trage învățăminte. Inițial, experiența poate să pară, sau nu, plină de sens pentru participanți, totuși, această fază le permite să înțeleagă experiența și să se concentreze pe motivele pentru care au acționat cum au acționat. Rolul facilitatorului este foarte important în decursul acestei faze. Acesta trebuie să fie pregătit să ajute participanții să judece critic experiența lor. Facilitatorul, în această etapă, are rolul de a ajuta participanții să-și exprime sentimentele și percepțiile și de a atrage atenția asupra oricăror teme sau tipare ce apar în reacțiile participanților, față de experiență.

Pe scurt, rolul facilitatorului este acela de a ajuta participanții să conceptualizeze experiențele, astfel încât să aibă date concrete pe baza cărora să tragă concluzii și să generalizeze. Întrebările potrivite pentru această etapă sunt:

- ☐ Cum vă simțiți acum, la final? Cum v-ați simțit pe parcurs, în momentul X?
- ☐ Cum ați interpretat cerințele? Cum vi s-a părut atitudinea celorlalți?
- ☐ Cum ați ajuns la soluție, cum ați reacționat pe parcurs, în momentul X?
- ☐ Cum ați gândit? Cum au gândit ceilalți?

Reflecția stabilește contextul pentru faza următoare a ciclului experiențial, generalizarea. Orice experiență directă sau indirectă trebuie prelucrată. Aceasta înseamnă că participanții trebuie să aibă timp să reflecteze asupra acestor experiențe pentru a-și da seama dacă acestea îi ajută în procesul de învățare. Fără reflectare nu putem învăța din experiență, trăim experiența și atât. Din acest motiv nu putem sări peste această etapă, dar emoțiile cu care ne-am încărcat în timpul trăirii experienței s-ar putea să ne împiedice să atingem obiectivele acestei etape. Facilitatorul are rolul de a crea condiții pentru o reflecție corectă.

A treia etapă este cea a **generalizării**. În această fază se trag concluzii din tiparele și temele identificate. Copiii determină modul în care aceste tipare, care au evoluat în timpul experiențelor construite, sunt legate de experiențe nestructurate din viața de zi cu zi. Copiilor li se oferă șansa de a descoperi relațiile dintre formare, scopurile lor personale și stilul de viață ulterior. Întrebările care pot veni în sprijinul generalizării sunt:

- ☐ Pornind de la ceea ce ați simțit, puteți să formulați o regulă? (empatie emoțională)
- ☐ Pornind de la cum ați acționat, cum ați gândit, puteți formula un fel de „învățătură de minte”, un sfat pe care l-ați oferi celorlalți, astfel încât să aibă succes sau să evite un eșec? (empatie cognitivă)
- ☐ Pornind de la reacție, atitudinea voastră sau a celorlalți coechipieri, ați putea formula o regulă care să îmbunătățească relațiile? (empatie comportamentală)

Ultima etapă este aceea a **transferului sau aplicării**. În această etapă putem observa dacă prin activitățile derulate s-a modificat comportamentul copiilor. Studiind concluziile la care au ajuns în urma generalizării, unii vor putea integra această învățare în viața de zi cu zi prin dezvoltarea unor planuri individuale pentru un comportament mai eficient. Pentru această etapă sunt utile întrebările care fac legătura între învățămintele extrase din experiența trăită în timpul jocului sau povestirii și experiența de viață a participanților sau a altor persoane. Uneori copiii nu doresc să facă această legătură, dacă întrebările vizează experiența personală. De aceea e bine să formulăm întrebări, ținând cont de acest aspect. Iată câteva exemple:

- ☐ Ați simțit, trăit în viața de zi cu zi o experiență similară sau cunoașteți cazuri?
- ☐ Ați gândit, reacționat la fel ca în joc în viața de zi cu zi sau ați văzut oameni care să

reacționeze, acționeze similar?

□ În ce situații din viața de zi cu zi am putea folosi concluziile pe care le-am obținut? Cum putem folosi concluziile la care am ajuns, în viitor?

Comportamentele nu se schimbă foarte repede. Este nevoie ca facilitatorul să observe în mod regulat un anumit timp un comportament și să îl supună evaluărilor succesive în cadrul întâlnirilor de club. Să luăm ca exemplu ascultarea activă: chiar dacă copiii, prin joc sau poveste, au reușit să identifice cum se realizează și de ce e de preferat comunicării haotice, comportamentul nu se instalează imediat după înțelegere. În aceste condiții facilitatorul, atunci când observă că transferul nu se produce, revine la experiența trăită prin joc sau poveste, la concluzii, la reguli și generalizări. Apelul la experiența anterioară trăită instalează aproape imediat complianța (acceptarea regulii), iar în timp, prin perseverență, se va putea obține internalizarea (copiii singuri vor face apel la experiență sau reguli atunci când unul nu acționează corespunzător).

**Profesor, Agneta Nistora, Liceul Tehnologic de Construcții
și Protecția Mediului Arad**

Bibliografie:

- Culidiuc, T. coord, *IMPACT - Jocuri și povestiri* Fundația Noi Orizonturi, 2016
- Oprea, C. L., - *Strategii didactice interactive*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 2007

Pedagogia dramatică și storytelling-ul: O abordare creativă pentru învățarea limbii engleze la liceu

Într-o lume în continuă schimbare, unde tehnologia și comunicarea joacă un rol esențial, metodele tradiționale de predare a limbilor străine trebuie adaptate pentru a răspunde nevoilor elevilor. Pedagogia dramatică și storytelling-ul sunt două abordări inovatoare care transformă predarea limbii engleze într-o experiență interactivă și captivantă.

Aceste metode nu doar că îmbunătățesc competențele lingvistice, dar și dezvoltă gândirea critică, încrederea în sine și capacitatea de comunicare eficientă. În cazul elevilor care studiază intensiv limba engleză, integrarea acestor strategii poate accelera procesul de învățare și poate face lecțiile mai atractive.

Ce este pedagogia dramatică?

Pedagogia dramatică este o metodă didactică ce folosește tehnici teatrale pentru a facilita învățarea. Aceasta include activități precum:

- Jocuri de rol, unde elevii interpretează personaje din texte literare sau creează propriile scenarii.
 - Dramatizarea poveștilor, ajutând elevii să înțeleagă mai bine structura narativă și să își îmbunătățească pronunția și expresivitatea.
 - Exerciții de improvizație, care dezvoltă spontaneitatea și fluența în vorbire.
 - Mimă și gesturi, ce îi ajută pe elevi să-și exprime ideile fără teama de a greși.
- Această metodă stimulează creativitatea și implicarea activă a elevilor, făcând procesul de învățare mai eficient și mai plăcut.

Storytelling-ul ca metodă educațională

Povestirea este una dintre cele mai vechi forme de comunicare umană. În procesul de învățare a limbii engleze, aceasta poate fi folosită pentru:

- îmbogățirea vocabularului, prin expunerea la termeni și expresii noi într-un context semnificativ.
- îmbunătățirea gramaticii, deoarece elevii învață structuri corecte prin modele repetitive.

- dezvoltarea capacității de ascultare și înțelegere, deoarece poveștile necesită concentrare și analiză.
- stimularea empatiei și a gândirii critice, prin explorarea personajelor și a situațiilor complexe.

Cum putem aplica pedagogia dramatică și storytelling-ul în lecțiile de engleză?

1. Joc de rol și improvizație

- Elevii primesc diferite personaje dintr-o poveste sau dintr-un context istoric și trebuie să își imagineze un dialog.
- Profesorul poate introduce situații neprevăzute pentru a încuraja reacții spontane.
- De exemplu, într-o lecție despre Romeo și Julieta, elevii pot reinterpretă scenele într-un stil modern.

2. Cercuri de povestire

- Elevii stau în cerc și fiecare adaugă câte o propoziție la o poveste începută de profesor.
- Acest exercițiu ajută la dezvoltarea coerenței narative și la îmbogățirea vocabularului.
- Se poate folosi și varianta digitală, unde elevii înregistrează povestea și o transformă într-un podcast.

3. Dramatizarea operelor literare

- Elevii aleg un fragment de text și îl transformă într-o scenetă.
- Ei trebuie să adapteze replicile pentru a fi mai ușor de înțeles sau să creeze finaluri alternative.
- De exemplu, Othello poate fi transpus într-un context contemporan, cum ar fi o dramă de liceu.

4. Storytelling digital

- Elevii creează povești utilizând prezentări video, animații sau benzi desenate digitale.
- Aceasta este o metodă excelentă pentru a integra tehnologia în lecțiile de limba engleză.
- Un proiect interesant ar fi crearea unui vlog în care elevii povestesc experiențe personale în engleză.

Care sunt beneficiile pedagogiei dramatice și storytelling-ului în predarea limbii engleze?

Aceste metode ajută elevii să învețe mai rapid și mai eficient, oferindu-le o experiență de învățare completă. Printre cele mai importante beneficii se numără: *îmbunătățirea fluenței și pronunției* – Exercițiile de improvizație și jocurile de rol le oferă elevilor ocazia de a exersa limba

engleză într-un mod natural; *creșterea încrederii în sine* – interpretarea personajelor și povestirea îi ajută pe elevi să își depășească teama de a vorbi în public; *învățare activă și colaborativă* – lucrul în echipă este esențial în aceste activități, ceea ce dezvoltă și abilități sociale importante; *dezvoltarea gândirii critice* – Analiza poveștilor și crearea de scenarii alternative îi încurajează pe elevi să gândească logic și creativ.

Concluzie

Integrarea pedagogiei dramatice și a storytelling-ului în predarea limbii engleze oferă elevilor o experiență educațională inovatoare și captivantă. Aceste metode nu doar că îmbunătățesc competențele lingvistice, dar și dezvoltă creativitatea, empatia și încrederea în sine.

Prin transformarea lecțiilor în experiențe interactive, profesorii reușesc să creeze un mediu de învățare motivant, unde elevii nu doar că învață, dar se și distrează în timp ce explorează lumea fascinantă a limbii engleze.

Profesor, dr. Larisa-Bianca Budea, Colegiul Economic Arad

Bibliografie:

- Ahmed, Sabuj. (2024). *The Power of Storytelling in Lessons*. https://www.researchgate.net/publication/387131737_The_Power_of_Storytelling_in_Lessons
- Green, Melanie. (2004). *Storytelling in Teaching*. *Association for Psychological Science Observer*. 17. https://www.researchgate.net/publication/265066812_Storytelling_in_Teaching
- Landrum, R. & Brakke, Karen & McCarthy, Maureen. (2019). *The Pedagogical Power of Storytelling*. *Scholarship of Teaching and Learning in Psychology*. 5. 10.1037/stl0000152. https://www.researchgate.net/publication/335193649_The_pedagogical_power_of_storytelling

Clasă virtuală versus tradițională

Educația secolului XXI a trecut prin transformări accelerate, mai ales în urma pandemiei, care a forțat sistemele educaționale să se adapteze rapid noilor condiții. Astfel, clasa virtuală a devenit o alternativă viabilă și, în multe cazuri, necesară. Totuși, clasa tradițională nu și-a pierdut relevanța, rămânând un reper esențial în formarea personală și socială a elevilor. În acest context, este important să analizăm diferențele, asemănările, avantajele și limitele celor două forme de învățare, pentru a înțelege cum pot fi combinate într-un model educațional eficient și echilibrat.

Clasa tradițională oferă un cadru bine structurat, în care predarea frontală, conversația dirijată și activitățile în grup sunt frecvent utilizate. Ea permite adaptarea metodelor în timp real, în funcție de reacțiile elevilor. Pe de altă parte, clasa virtuală impune o regândire a abordărilor didactice, promovând metode active și centrate pe elev: învățarea bazată pe proiecte, utilizarea resurselor multimedia, colaborarea în platforme digitale. Deși diferite în execuție, ambele forme pot susține învățarea activă, dacă sunt bine planificate.

Relația directă din sala de clasă facilitează comunicarea spontană, observarea limbajului non-verbal și intervenția promptă în sprijinul elevilor. În mediul online, aceste aspecte sunt diminuate, iar interacțiunea este intermediată de ecran. Cu toate acestea, clasa virtuală poate oferi spații de exprimare mai confortabile pentru elevii introvertiți și permite o comunicare asincronă care încurajează reflecția.

În clasa tradițională, tehnologia este un instrument auxiliar – folosită pentru a sprijini procesul didactic, dar nu esențială. În schimb, în clasa virtuală, tehnologia devine fundamentul procesului de predare-învățare. Platforme precum Google Classroom, Zoom sau Moodle oferă spații de lucru interactive, în timp ce aplicații precum Kahoot, Padlet sau Canva stimulează implicarea elevilor. Dependența de tehnologie în mediul online aduce, însă, și vulnerabilități: lipsa echipamentelor, conectivitate redusă sau competențe digitale limitate.

Evaluarea în sala de clasă este mai ușor de controlat, fiind realizată prin metode clasice: lucrări scrise, ascultare orală, teste. În mediul virtual, evaluarea tinde să fie mai creativă și diversificată – proiecte, portofolii digitale, autoevaluare și evaluare colegială. Totuși, dificultatea de a verifica autenticitatea răspunsurilor ridică probleme legate de validitatea rezultatelor.

În clasa tradițională, profesorul are un rol dominant în gestionarea procesului didactic,

coordonând activitățile în mod direct. În clasa virtuală, el devine facilitator și ghid, asumând roluri noi: organizator digital, creator de conținut multimedia, mentor la distanță. Această schimbare implică o recalibrare a relației profesor-elev și a responsabilității în procesul educațional. Elevii, la rândul lor, au o mai mare autonomie în online, dar și riscul de a deveni dezangajați în lipsa unei motivații susținute.

Clasa tradițională se distinge prin contactul uman direct, relațiile sociale construite natural și controlul mai bun al procesului de învățare. Este un spațiu familiar, predictibil, care oferă un sentiment de apartenență și siguranță. În contrast, clasa virtuală permite flexibilitate în organizare, acces rapid la resurse variate, dezvoltarea competențelor digitale și posibilitatea de personalizare a învățării în funcție de nevoile fiecărui elev. De asemenea, încurajează creativitatea prin utilizarea instrumentelor digitale și poate fi mai incluzivă pentru elevii care se exprimă mai bine în scris decât oral.

Clasa tradițională poate deveni rigidă, mai ales dacă nu se adaptează la nevoile elevului modern. Lipsa tehnologiei sau utilizarea ei superficială reduce potențialul educațional. Pe de altă parte, clasa virtuală depinde excesiv de infrastructura digitală, ceea ce accentuează inegalitățile. În plus, izolarea socială, dificultățile de concentrare și problemele legate de monitorizarea activității reale a elevului reprezintă provocări semnificative.

Pentru a maximiza eficiența, profesorii pot aplica diverse strategii didactice care să îmbine elemente din ambele medii.

- *Învățarea bazată pe proiecte*

Această metodă poate fi aplicată atât în clasă, cât și online, promovând colaborarea între elevi și dezvoltarea abilităților de gândire critică și creativă. Elevii pot lucra în grupuri pe proiecte, folosind instrumente online pentru a colabora, a cerceta și a crea produse finale (prezentări, filme, site-uri web).

- *Flipped Classroom*

Metoda „clasa inversată” este o abordare ideală pentru mediul hibrid. Profesorii pot înregistra lecții video sau pot pune la dispoziție resurse online pentru ca elevii să le studieze acasă, iar timpul din clasă să fie folosit pentru activități aplicative, discuții și aprofundarea cunoștințelor.

- *Discuții și dezbateri online*

În timpul orelor virtuale, elevii sunt încurajați să participe la dezbateri sau să folosească platformele de discuții pentru a-și exprima opiniile. Acest tip de activitate dezvoltă abilități de comunicare, argumentare și lucru în echipă.

- *Evaluarea continuă prin feedback*

Folosiți evaluarea continuă și feedback-ul constant atât în mediul fizic, cât și în cel virtual. Platformele online permit profesorilor să acorde feedback rapid asupra temelor, proiectelor și activităților elevilor. De asemenea, evaluările interactive și autoevaluările ajută elevii să își monitorizeze progresul.

- *Colaborare în grupuri mici*

Atât în clasă, cât și online, elevii pot lucra în grupuri mici pentru a rezolva probleme sau pentru a crea soluții la teme și proiecte. Aceasta le oferă șansa de a învăța unii de la alții și de a-și împărtăși ideile, iar colaborarea poate fi ușor facilitată prin platformele digitale.

În era educației hibride, cheia nu este alegerea exclusivă a unei forme sau a alteia, ci îmbinarea echilibrată a avantajelor fiecăreia. Profesorul modern este chemat să devină un arhitect al învățării flexibile, capabil să răspundă diversității elevilor și provocărilor unui viitor incert. Școala nu mai este doar un loc, ci o experiență multiplă – fizică, digitală și umană – în care fiecare elev are șansa de a învăța, de a fi motivat și de a se dezvolta armonios.

**Informatician-profesor, Livia Sfârăilă,
Liceul Tehnologic de Industrie Alimentară Arad**

Bibliografie :

- Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006
- Chiș, V., *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, Editura Presa Universitară Clujeană, 2005
- Holone, H., *Învățarea în era digitală: Teorie și practică*. Editura Universitară, București, 2021
- Zamfir, G., *Predarea online în învățământul preuniversitar. Provocări și soluții*. Editura Sigma, București, 2021

Teoria inteligențelor multiple

Această teorie a fost propusă de către Howard Gardner, profesor de teoria cunoașterii, educație și psihologie la Universitatea Harvard și de neurologie la Facultatea de Medicină din Massachusetts, S.U.A.; potrivit căreia toți oamenii dispun de cel puțin opt inteligențe diferite, precum urmează: cea verbal lingvistică/inteligența cuvintelor, inteligența logico-matematică/inteligența numerelor și a rațiunii, inteligența vizual-spațială/inteligența imaginilor, desenului și a picturii, inteligența muzical-ritmică/inteligența tonului, ritmului și a timbrului, inteligența corporal-kinestezică/inteligența întregului corp, inteligența interpersonală/inteligența interacțiunilor sociale, inteligența intrapersonală/inteligența autocunoașterii, inteligența naturalistă/inteligența tiparelor/regularităților și a comportamentelor.

Howard Gardner definește inteligența ca un „potențial bio-psihologic care procesează forme specifice de informații în formule distincte”. Succesul școlar nu depinde de nivelul de inteligență al individului, ci de tipul de inteligență pe care îl posedă. În funcție de tipul de inteligență un individ poate obține rezultate mai bune în mediul școlar, atâta timp cât predarea și învățarea se fac diferențiat. De aceea este nevoie ca mai întâi să se ajungă la o cunoaștere a elevului, a tipului de inteligență pe care îl are și abia apoi aplicată strategia diferențierii.

Un elev poate obține rezultate mai bune la școală, la concursuri și competiții dacă se folosește de tipul de inteligență sau tipurile de inteligență pe care le deține. De aceea este nevoie ca inițial, cadrele didactice să îi facă un chestionar pentru a putea determina tipul sau tipurile de inteligență ale elevilor dintr-o clasă.

Fiecare elev poate obține rezultate bune școlare dacă teoria inteligențelor multiple este aplicată la clasă, cât și în afara ei. Ceea ce funcționează pentru un elev, pentru altul nu funcționează, de aceea este important ca elevii să completeze chestionare cu scopul de a le determina tipul sau tipurile de inteligență. Astfel, profesorii având o cunoaștere a elevilor, pot lucra cu aceștia mult mai bine, obținând rezultate mult mai bune.

Cadrele didactice trebuie să ajute elevii să își dezvolte propriile capacități și abilități. De aceea învățarea trebuie să fie centrată pe elev, care învață prin prisma tipului de inteligență pe care îl posedă.

Teoria inteligențelor multiple este diversă și variată, se pot găsi multe tipuri de materiale care pot fi folosite la clasă. Indiferent de tipul de material, elevii pot conecta materialele cu cuvinte,

poze, se pot folosi de muzică, de mișcări ale corpului, de numere, pentru a le fi mai ușor în procesul educativ și pentru a se obține astfel rezultate mai bune ale învățării.

Elevii vor fi mult mai interesați de materialele școlare dacă acestea sunt făcute după tipul lor de inteligență.

Orele pot deveni astfel mult mai interesante, mai interactive, dacă procesul instructiv-educativ este bazat pe teoria inteligențelor multiple. Clasa va fi astfel mai diversificată, cu diferite activități pentru elevi, în funcție de tipul lor de inteligență.

Este foarte important ca elevii și cadrele didactice să colaboreze și coopereze pentru a obține cele mai bune rezultate. Pentru ca acest lucru să se întâmple elevii trebuie să se cunoască pe sine, să se descopere, să își cunoască capacitățile și abilitățile, iar profesorii, la rândul lor, să ajungă să își cunoască elevii, pentru a le putea determina tipul de inteligență. Odată făcut acest lucru, profesorii pot lucra diferențiat, pot veni la clasă cu materiale diverse și variate, pot face diferite tipuri de activități care să se plieze pe tipurile de inteligență ale elevilor.

Teoria inteligențelor multiple oferă posibilitatea profesorilor să își cunoască elevii, dar le oferă și elevilor șansa de a se cunoaște mai bine. Prin intermediul inteligențelor multiple se pot face multe activități centrate pe elev, bazate pe tipul de inteligență al fiecărui elev în parte.

**Profesor, Adriana Laura Ignat,
Școala Gimnazială "Adam Nicolae" Arad**

Bibliografie:

- Gardner, Howard, *Mintea disciplinată*, Editura Sigma, București, 2005
- Gardner, Howard, *Inteligențe multiple. Noi orizonturi*, Editura Sigma, București, 2006
- Gardner, Howard, *Tratat de răzgândire*, Editura ALLFA, București, 2006
- <https://edict.ro/teoria-inteligențelor-multiple/>

Experiențe didactice la Centrul Județean de Excelență la disciplina biologie

În activitatea mea didactică am pus accentul pe activități didactice centrate pe activitatea elevului pentru creșterea performanței obișnuite fiind și ținând cont că îmi desfășor activitatea într-un liceu de elită, încercând mai mult să transmit mai mult decât informații, să formez competențe teoretice și practice.

În activitatea didactică, conștientizez importanța centrării activității didactice spre dezvoltarea competențelor cheie cu activități practice simple, clare adaptate nevoilor elevilor iar pregătirea pentru performanță o desfășor ca și până acum prin organizarea săptămânală a cercurilor de biologie în cadrul CJEX Arad.

În prezent, demersul meu didactic este axat mai mult pe competențe, pun accentul pe dezvoltarea gândirii divergente, contribuind astfel la conturarea profilului de formare al absolventului, îmi stabilesc celor mai potrivite strategii didactice în vederea formării competențelor vizate, folosesc metode didactice moderne și diferite tipuri de itemi precum și evaluarea complementară axată la centru de excelență pe performanță.

Concret, pentru motivarea continuă a elevilor pentru performanță și creșterea calității procesului de învățământ în cadrul CJEX la biologie folosesc metode didactice precum: învățarea prin descoperire- valoarea deosebită a acestui mod de învățare constă în aceea că se bazează și stimulează, totodată, capacitatea de cunoaștere a fiecărui elev. Elevul ajunge la descoperirea unei noțiuni, a unui adevăr, prin activitate proprie, individuală, prin autodirijarea gândirii sale.

Demonstrația, explicația, observația, conversația euristică- metode prin care profesorul trebuie să dea posibilitatea tuturor elevilor să participe la discuții, în felul acesta se realizează motivarea, mobilizarea atenției elevilor, o mai ușoară înțelegere și însușire a materiei predate și accentuarea efectelor formative ale metodei. Ca și materiale se pot folosi fișele de dezvoltare sau de progres, acestea sunt specifice elevilor cu aptitudini înalte și cu interes pentru disciplina respectivă. Conținutul acestora depășește programa analitică a clasei respective și au rolul de a menține interesul elevilor pentru acest obiect și de a-i face să progreseze în domeniu astfel încât să facă față provocărilor prin participarea la olimpiadele școlare.

Profesor, Ancuța Oana Frenț, Colegiul Național “Moise Nicoară” Arad

Pedagogia digitală. Educație interactivă prin folosirea tehnologiei

Educația pentru tehnologie sau: *Cum a schimbat tehnologia educația?*

Tehnologia a afectat aproape toate aspectele vieții de astăzi, iar educația nu face excepție.

Sau face?

În anumite privințe, educația pare la fel ca acum mulți ani în urmă. Profesorul ține prelegeri de pe un podium din fața sălii de clasă, în timp ce elevii stau în bănci și ascultă. Unii dintre elevi au cărți deschise în fața lor și par să urmărească. Câțiva par plictisiți, unii vorbesc cu vecinii lor, unul pare că doarme. Sălile de clasă de astăzi nu arată mult diferit de cele din trecut deși s-ar putea să găsim elevi moderni care se uită la laptopuri, tablete sau telefoane inteligente (probabil, deschise pentru Facebook) în loc de cărți. Un cinic ar spune că tehnologia nu a făcut nimic pentru a schimba educația.

Cu toate acestea, în multe privințe, tehnologia a schimbat profund educația. În primul rând, tehnologia a extins foarte mult *accesul la educație*. În epoca medievală, cărțile erau rare și doar o elită restrânsă avea acces la oportunități educaționale. Cei care doreau să studieze, trebuiau să călătorească la centre de învățare pentru a se educa. Astăzi, cantități masive de informații (cărți, audio, imagini, videoclipuri) sunt disponibile, la îndemână prin intermediul internetului, iar oportunitățile de învățare formală sunt disponibile online în întreaga lume prin programe de formare online, podcasturi, și multe altele. Accesul la oportunități de învățare, astăzi, are o amploare fără precedent datorită tehnologiei.

Oportunitățile de comunicare și colaborare au fost, de asemenea, extinse de tehnologie. În mod tradițional, sălile de clasă erau relativ izolate, iar colaborarea între elevi din aceeași clasă sau clădire a fost limitată. Astăzi, tehnologia permite forme de comunicare și colaborare nevisate în trecut. Elevii dintr-o sală de clasă din zonele rurale din România, de exemplu, pot afla despre Arctica urmărind expediția unei echipe de oameni de știință din regiune, pot citi postările pe blogul oamenilor de știință, pot vedea fotografii, pot trimite întrebări prin e-mail oamenilor de știință și chiar pot vorbi în direct cu oamenii de știință prin intermediul unei videoconferințe. Elevii pot împărtăși ceea ce învață cu colegii lor din alte săli de clasă, din alte orașe ale României, care urmăresc aceeași expediție, pot colabora la proiecte de grup folosind instrumente bazate pe tehnologie, cum ar fi wiki-uri și Google docs. Pereții sălilor de clasă nu mai reprezintă o barieră, deoarece tehnologia permite noi moduri de a învăța, de a comunica și de a lucra în colaborare.

De asemenea, tehnologia a început să schimbe *rolul profesorului*. În sala de clasă tradițională, profesorul este sursa principală de informație, iar elevii o primesc pasiv. Acest model de profesor ca „înțelept pe scenă” este în învățământ de mult timp și este încă foarte evident și astăzi. Cu toate acestea, din cauza accesului la informații și a oportunităților educaționale pe care tehnologia le-a permis, în multe săli de clasă din ziua de azi vedem că rolul profesorului se schimbă către „partea de ghid” de „facilitator” pe măsură ce elevii își asumă mai multă responsabilitate pentru propria învățare folosind tehnologia pentru a culege informații relevante.

Școlile și universitățile din toată țara încep să reproiecteze spațiile de învățare pentru a permite acest nou model de educație, pentru a încuraja mai multă interacțiune și munca în grupuri mici și pentru a utiliza tehnologia ca un factor favorizant.

Adoptarea tehnologiei digitale a dus la multe schimbări în educație și învățare. Setul de abilități de bază pe care elevii trebuie să le învețe la școală, cel puțin în țările mai bogate, s-a extins pentru a include o gamă largă de abilități noi pentru a naviga în lumea digitală. În multe săli de clasă, hârtia a fost înlocuită cu ecrane și pixuri, cu tastaturi.

Învățarea trecută online pentru întregi sisteme de învățământ, practic, peste noapte, în perioada pandemiei COVID-19, ar putea fi văzută ca un experiment natural. Urmare a acestei perioade, învățământul superior este subsectorul cu cea mai mare rată de adoptare a tehnologiei digitale. Utilizarea analizei datelor a crescut în managementul educației. Tehnologia a făcut accesibilă o gamă largă de oportunități de învățare informală.

Cu toate acestea, măsura în care tehnologia a transformat educația trebuie dezbătută. Schimbarea rezultată din utilizarea tehnologiei digitale este progresivă, neuniformă și mai mare în unele contexte, decât în altele. Aplicarea tehnologiei digitale variază în funcție de nivelul comunității și mediul socio-economic, de dorința și pregătirea profesorilor, de nivelul de educație și de venitul țării. Cu excepția celor mai avansate țări din punct de vedere tehnologic, computerele și dispozitivele nu sunt folosite în sălile de clasă la scară largă.

Utilizarea tehnologiei nu este universală și nu va deveni curând așa. Mai mult decât atât, dovezile sunt amestecate cu privire la impactul său: unele tipuri de tehnologie par a fi eficiente în îmbunătățirea anumitor tipuri de învățare, costurile pe termen scurt și lung ale utilizării tehnologiei digitale par a fi semnificativ subestimate, de obicei, celor mai dezavantajați li se refuză posibilitatea de a beneficia de această tehnologie.

O atenție prea mare acordată tehnologiei în educație are de obicei un cost ridicat. Resursele cheltuite pe tehnologie, mai degrabă decât pe sălile de clasă, profesorii și manualele pentru toți copiii din țările cu venituri mici și medii, care nu au acces la aceste resurse, este probabil să conducă la o lume, departe de atingerea obiectivului educațional global.

Unele dintre cele mai bogate țări ale lumii au asigurat școlarizare secundară și competențe minime de învățare înainte de apariția tehnologiei digitale. Copiii pot învăța fără ea. Cu toate acestea, educația lor este puțin probabil să fie la fel de relevantă fără tehnologia digitală.

Declarația Universală a Drepturilor Omului definește scopul educației ca fiind promovarea „dezvoltării depline a personalității umane”, întărirea „respectului pentru ... libertățile fundamentale” și promovarea „înțelegerii, toleranței și prieteniei”. Această noțiune trebuie să se miște odată cu vremurile.

O definiție extinsă a dreptului la educație ar putea include sprijin efectiv din partea tehnologiei, pentru ca toți participanții la actul educațional să își atingă întregul potențial, indiferent de context sau circumstanță.

În acest context sunt necesare obiective și principii clare pentru a se asigura că utilizarea tehnologiei este benefică și evită situațiile neplăcute. Aspectele negative și dăunătoare în utilizarea tehnologiei digitale în educație și societate includ riscul de distragere a atenției și lipsa contactului uman.

Tehnologia nereglementată reprezintă chiar amenințări la adresa democrației și a drepturilor omului, de exemplu prin invazia vieții private și stârnirea urii.

Sistemele educaționale trebuie să fie mai bine pregătite pentru a preda despre și prin tehnologia digitală. Instrumentele educaționale trebuie astfel create încât să servească celor mai bune interese ale tuturor cursanților, profesorilor și managerilor.

Dovezile care arată că tehnologia este utilizată în unele locuri pentru a îmbunătăți educația și exemplele de bună practică, trebuie să fie împărtășite mai larg, astfel încât să poată fi asigurat modul optim de livrare pentru fiecare context.

Adesea există percepția că tehnologia poate aborda provocările majore ale educației. De ce? Pentru a înțelege discursul despre tehnologia educației, este necesar să privim în spatele limbajului folosit care o promovează și, de asemenea, a identifica interesele pe care le servește:

- Cine încadrează problemele pe care ar trebui să le abordeze tehnologia?
- Care sunt consecințele unei astfel de încadrări pentru educație?

- Cine promovează educația cu ajutorul tehnologiei, ca o condiție prealabilă pentru transformarea educației?
- Cât de credibile sunt astfel de afirmații?
- Ce criterii și standarde trebuie stabilite pentru a evalua contribuția actuală a tehnologiei digitale la educație, în viitor?
- Poate evaluarea să depășească evaluările pe termen scurt ale impactului asupra învățării și să surprindă potențialele consecințe de anvergură ale utilizării generalizate a tehnologiei digitale în educație?

Afirmațiile exagerate despre tehnologie merg mână în mână cu estimări exagerate ale dimensiunii pieței sale globale. În 2022, estimările furnizorilor din domeniul informaticii au variat între 123 de miliarde USD și 300 de miliarde USD. Aceste valori sunt aproape întotdeauna proiectate înainte, prezicând o expansiune optimistă, dar nu reușesc să ofere tendințe istorice și să verifice dacă previziunile anterioare s-au dovedit adevărate. O astfel de raportare caracterizează în mod obișnuit educația prin intermediul tehnologiei ca fiind esențială, iar companiile tehnologice ca factori favorizanți și perturbatori. Dacă previziunile optimiste nu sunt îndeplinite, responsabilitatea este implicit plasată asupra guvernelor, ca o modalitate de a menține presiunea indirectă asupra acestora pentru a crește achizițiile.

Educația este criticată ca fiind lentă în schimbare, blocată în trecut și întârziată când vine vorba de inovare.

Școala exclusiv online, odată cu declanșarea pandemiei, a adus profesorilor bătăi de cap ca nici o altă provocare din cariera lor didactică.

Profesorii și-au dau seama mai repede de ineficiența sistemului online observând performanțele elevilor care erau în continuă scădere.

Elevii de astăzi, care chiar și în sala de clasă reușesc cu greu să se concentreze (consecință – dovedită științific – a consumului excesiv de smartphone/computer), sunt nevoiți să folosească tocmai gadget-urile care îi distrag în scopuri educaționale. Orice altă fereastră va fi mai interesantă pentru un elev, decât cea de Google Classroom, în care profesorul îi predă o lecție.

Elevii, desigur, au o părere bună în privința școlii online, însă trebuie să ținem seamă de faptul că multe păreri sunt subiective. Sunt foarte des întâlniți elevii cărora le convine o școală în care se pot sustrage de la orice responsabilitate, iar laptopul/tableta le oferă acest favor din plin.

Reflectând la integrarea tehnologiei în activitățile școlare am putea concluziona că aceasta poate aduce o serie de avantaje, dar și o mulțime de provocări.

Tehnologia a transformat fără îndoială educația, oferind nenumărate oportunități pentru îmbunătățirea experiențelor de învățare și pregătirea copiilor pentru viitorul digital. Cu toate acestea, utilizarea tehnologiei în educație trebuie gestionată atent, pentru a maximiza beneficiile sale potențiale și pentru a minimiza dezavantajele, astfel încât să poată contribui la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

**Profesor metodist, Titiana-Petruța Vulpeș,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad**

Bibliografie:

Cucoș, C., *Informatizarea în educație*, Editura Polirom, București, 2006

Webografie:

<https://www.constantincucos.ro/2017/01/educatia-si-noile-tehnologii>

https://ro.wikipedia.org/wiki/Declarația_drepturilor_omului_și_ale_cetățeanului

Strategii interactive pentru clasa virtuală: reconstrucția educației în era digitală

În era digitalizării accelerate, învățământul nu mai este legat irevocabil de spațiul fizic al unei săli de clasă. Clasa virtuală a devenit o realitate tot mai prezentă, nu doar ca soluție de criză, ci ca alternativă viabilă, adaptată nevoilor unei generații native digital. Însă o clasă virtuală nu se reduce la o întâlnire pe Zoom sau Google Meet – ea cere reconstrucția didacticii, reevaluarea relației cu elevul și, mai ales, adoptarea unor strategii de predare interactive, menite să transforme ecranul într-un spațiu viu, al învățării reale.

În spațiul virtual, pericolul pasivității e uriaș. Elevul poate deveni un simplu consumator de conținut, iar profesorul – un vorbitor într-un monolog fără ecou. Aici intervine urgența strategiilor interactive. Interactivitatea în mediul online nu este un moft, ci o necesitate pedagogică. Ea creează implicare cognitivă, conexiune emoțională și sentimentul apartenenței la o comunitate de învățare.

Strategii didactice interactive – de la teorie la practică

1. Învățarea bazată pe problemă (Problem-Based Learning - PBL):

Chiar și în mediul virtual, elevii pot lucra colaborativ pentru a rezolva o problemă autentică. Prin platforme precum Padlet, Miro sau Google Jamboard, profesorul poate facilita organizarea ideilor, dezbateri și prezentări. Important este ca problema să fie contextualizată și deschisă, pentru a stimula gândirea critică.

2. Clasele inversate (Flipped Classroom):

Predarea conținutului poate fi externalizată – prin videoclipuri, podcasturi sau materiale interactive – lăsând spațiul sincron pentru aplicații, discuții și consolidări. Astfel, timpul petrecut împreună online devine o ocazie pentru construcție activă, nu doar pentru receptare pasivă.

3. Gamificarea:

Jocurile educaționale și mecanismele ludice (badge-uri, punctaje, clasamente) aduc dinamism și motivație. Kahoot!, Quizizz sau Wordwall sunt doar câteva instrumente accesibile, dar eficiența lor depinde de relevanța conținutului și de modul în care sunt integrate în parcursul didactic.

4. **Învățarea colaborativă:**

Grupurile de lucru online dezvoltă competențe sociale și de comunicare, esențiale în formarea unui elev complet. Instrumente precum Google Docs permit scrierea colaborativă, iar aplicațiile de tip breakout rooms în Zoom sau Teams pot facilita lucrul pe sarcini diferențiate.

5. **Microînvățarea și învățarea asincronă:**

Scindarea conținutului în unități scurte și relevante ajută la menținerea atenției și la învățarea în ritm propriu. Elevii pot reveni asupra materialelor, pot adresa întrebări în forumuri sau pot colabora asincron, ceea ce respectă diversitatea stilurilor de învățare.

Provocări și soluții

Desigur, clasa virtuală vine și cu dificultăți reale: lipsa accesului la tehnologie, oboseala digitală, dezangajarea emoțională. Soluțiile nu sunt miraculoase, dar încep cu adaptarea continuă, empatie pedagogică și o didactică flexibilă. Profesorul devine arhitectul unei experiențe de învățare care trebuie să fie nu doar informativă, ci și relațională.

Concluzie – De la conexiune la transformare

Clasa virtuală nu este o replică digitală a celei tradiționale. Este o reconfigurare profundă a actului educațional. Strategiile interactive nu sunt artificii didactice, ci chei prin care deschidem minți, menținem conexiuni și reconstruim sensul învățării. În centrul acestui proces nu este tehnologia, ci relația – între profesor și elev, între idei și trăire, între cunoaștere și aplicare.

Viitorul educației e deja aici. Nu în mâinile celor care doar folosesc platforme, ci ale celor care transformă platformele în poduri vii, peste care cunoașterea se mișcă liber, curajos și interactiv.

**Profesor, Dacian - Bogdan Barbosu,
Colegiul Național „Preparandia - Dimitrie Țichindeal” Arad**

Bibliografie:

- Anderson, T., *The theory and practice of online learning (2nd ed.)*. Athabasca University Press, 2008
- Bonk, C. J., & Khoo, E., *Adding some TEC-VARIETY: 100+ activities for motivating and retaining learners online*. Open World Books, 2014
- Cucoș, C., *Educația digitală. Competențe, conținuturi, metode*. Polirom, 2020
- Salmon, G., *E-tivities: The key to active online learning*. RoutledgeFalmer, 2002

NTIC – între oportunitate și imperativ:

Eficientizarea procesului instructiv-educativ în disciplinele pedagogice

Motto: „Să nu-i educăm pe copii pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari. Și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.” (Maria Montessori)

Societatea dinamică pe care o împărtășim cu surprindere, acceptare, reținere, optimism, expectații, nevoi ne provoacă ca și la nivelul educației să ținem pasul cu ea și să îmbrățișăm creativitatea, imaginația, inovarea ca elemente sigure spre o permanentă capacitate de adaptare a elevilor noștri cu noile provocări ale viitorului. Noile tehnologii ale informației și comunicațiilor (NTIC) nu reprezintă doar instrumente complementare, ci devin elemente constitutive ale unei educații relevante și funcționale. În mod particular, în cadrul disciplinelor pedagogice, rolul și impactul acestor tehnologii sunt esențiale pentru formarea unor viitori profesori capabili să răspundă provocărilor educației contemporane.

NTIC oferă un cadru vast de oportunități pentru eficientizarea procesului instructiv-educativ. De la platforme de e-learning și aplicații interactive, până la realitate augmentată, simulări pedagogice și instrumente de evaluare automatizată, tehnologia permite o abordare mai dinamică, mai adaptabilă și mai centrată pe nevoile reale ale învățăcelilor. În acest sens, demersul didactic devine nu doar mai accesibil, ci și mai pertinent, permițând integrarea conținuturilor teoretice în contexte aplicative, ceea ce contribuie la formarea unei gândiri pedagogice critice și creative.

În predarea disciplinelor pedagogice, NTIC facilitează introducerea unor metode de predare reflexive, cum ar fi învățarea combinată (blended learning) sau clasa inversată (flipped classroom). Aceste modele permit o re poziționare strategică a rolurilor educaționale, în care elevul devine actor principal al învățării, iar cadrul didactic, un facilitator și mediator al cunoașterii. Prin accesul flexibil la materiale digitale, activitățile asincrone pot fi completate cu sesiuni sincrone dedicate analizării, aplicării și dezbaterii conținutului, generând astfel un spațiu educațional mai autentic și mai activ-participativ.

Totodată, utilizarea NTIC contribuie la dezvoltarea competențelor digitale ale viitorilor profesori — o condiție sine qua non pentru exercitarea profesiei didactice în contextul actual.

Familiarizarea cu platforme educaționale, instrumente de colaborare online, aplicații de management al clasei sau de feedback formativ devine o parte integrantă a formării inițiale. Astfel, se consolidează capacitatea viitorului cadru didactic de a proiecta, implementa și evalua situații de învățare adaptate cerințelor unei generații profund tehnologizate.

Însă, în ciuda acestor beneficii evidente, utilizarea NTIC nu este lipsită de riscuri și limite. Entuziasmul tehnologic poate conduce la supralicitarea instrumentului în detrimentul intenției pedagogice. De aceea, este esențial ca integrarea tehnologiilor să fie ghidată de un design educațional coerent, fundamentat pe principii pedagogice solide și pe obiective clare de învățare. Tehnologia, în sine, nu asigură eficiență; ceea ce contează este modul în care aceasta este utilizată în raport cu finalitățile educaționale asumate.

În plus, implementarea eficientă a NTIC presupune și un angajament instituțional clar: formare continuă a personalului didactic, investiții în infrastructură, dar și politici educaționale coerente, centrate pe inovare și incluziune digitală. Doar printr-o viziune integratoare, care îmbină instrumentele moderne cu discernământul pedagogic, se poate evita transformarea educației digitale într-un demers superficial sau fragmentar.

În concluzie, NTIC reprezintă un vector esențial al eficientizării procesului instructiv-educativ în cadrul disciplinelor pedagogice. Ele nu doar susțin, ci reformulează însăși logica actului educațional, oferind premisele unei educații mai flexibile, mai adaptate și mai relevante. Cu toate acestea, succesul real al integrării acestor tehnologii depinde fundamental de competențele, atitudinea și viziunea pedagogică a cadrului didactic. Fără o asumare critică și o fundamentare solidă, tehnologia riscă să devină un decor, nu un motor al învățării.

**Profesor, Corina Uzum, Colegiul Național
„Preparandia – Dimitrie Țichindeal” Arad**

Bibliografie:

- Bocoș, M. (2013). *Instruirea interactivă: Repere pentru reflecție și acțiune*. Editura Paralela 45
- Drăghicescu, L. M. (2011). *Utilizarea resurselor digitale în procesul instructiv-educativ*. Editura Didactică și Pedagogică
- Tucicov-Bogdan, S. (2018). *Tehnologii educaționale în contextul învățării centrate pe elev*. Editura Universitară
- Vlad, I. (2017). *Pedagogia digitalului. Provocări și oportunități în educația contemporană*. Editura Institutul European

Blended learning: impact și aplicabilitate

Blending-learning sau educație mixtă online și offline reprezintă cea mai nouă metodă de predare-învățare-evaluare care îmbină atât metodele tradiționale, în care elevul și profesorul se află față în față în sălile de clasă, cât și metode de predare care implică utilizarea aplicațiilor informatice. Acest tip de educație se poate adapta indiferent de nivelul de școlarizare primar, gimnazial sau liceal.

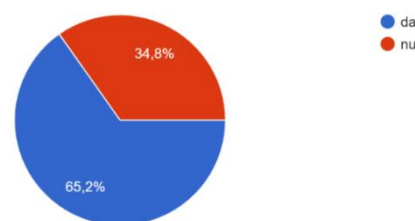
Scopul acestui studiu este de a examina nevoia și disponibilitatea elevilor de a utiliza aceste metode combinate în procesul educativ, precum și evidențierea efectelor benefice pe care le au aceste metode, transformând clasicul proces de învățare într-unul atractiv, stabil și durabil.

Chestionarul folosit în studiul acestei analize a fost aplicat elevilor claselor a VIII-a, implicând un număr de 46 de elevi. Toate graficele și statisticele se bazează pe surse proprii, acest chestionar realizându-se cu ajutorul aplicației Google Forms.

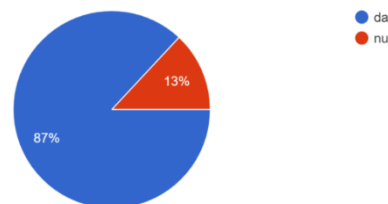
Interpretarea itemilor:

Rezultatele înregistrate pentru itemul *"Sunteți mai interesați de lecție dacă profesorul folosește tehnologie IT la oră?"* relevă faptul că 87% dintre respondenți au răspuns afirmativ. Trăind într-o lume în care tehnologia se modifică de la o zi la alta, o lume în care informația circulă aproape instantaneu, este de înțeles de ce elevii din aceste generații preferă în mare măsură folosirea de aplicații digitale în procesul educativ.

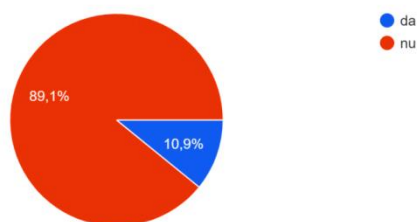
Pentru itemul *"Folosiți internetul în rezolvarea temelor?"* 65,2% dintre respondenți au răspuns afirmativ. Odată cu utilizarea internetului în activitățile zilnice, au apărut și diverse aplicații sau site-uri cu ajutorul cărora elevii își rezolvă temele. Fie că vorbim despre Brainly (site gratuit de rezolvare a unor exerciții), TPU, Photomath sau noua generație de programe bazate pe inteligență artificială ChatGPT, este de subliniat faptul că toate aceste aplicații sau site-uri nu dezvoltă competențe de gândire critică necesară în dezvoltarea lor. În același timp există numeroase aplicații, filmulețe, jocuri etc cu ajutorul cărora elevii pot să aprofundeze sau să înțeleagă anumite noțiuni care fie nu au fost suficient de clar explicate, fie au avut dificultăți de înțelegere atunci când au fost predate în clasă. Oricare ar fi direcția urmată de elevi, se constată că aceștia folosesc în procesul educativ astfel de instrumente IT.

La itemul *”Considerați că este utilă utilizarea aplicațiilor tehnologice în procesul de predare/învățare”* se constată că 87% dintre elevi consideră că este necesară integrarea tehnologiei digitale în cadrul lecțiilor. Indiferent de procentul în care aceștia consideră că ar fi într-o mai mică sau mare măsură util accesarea anumitor aplicații e-learning, se remarcă faptul că nici un elev nu consideră că utilizarea acestor aplicații este inutilă sau neavenită în procesul de educație.

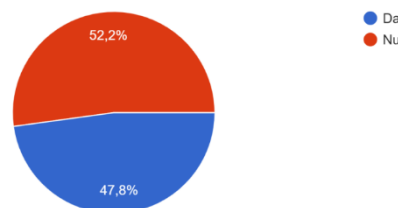
Pentru itemul *”În timpul pandemiei a fost dificil să învățați să utilizați platforma Classroom?”*

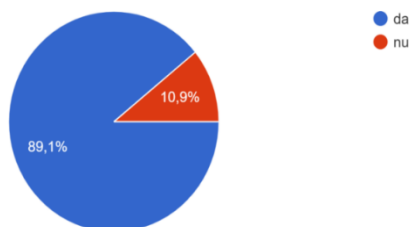
se constată că doar unui număr foarte mic de elevi, 10,9%, i-a fost dificil să învețe să utilizeze această platformă. Indiferent dacă au fost nevoiți să încarce sau să descarce teme sau să utilizeze aplicațiile propuse prin intermediul acestei platforme, datorită progresului tehnologic și al dispozitivelor utilizate în

viața de zi cu zi, elevii sunt mult mai predispuși să accepte noutățile tehnologice.

Pentru itemul *”Considerați că utilizarea tehnologiei digitale în proporție de 100% în timpul orei este suficientă pentru asimilarea noțiunilor predate?”* 52,2% au răspuns negativ și 47,8% pozitiv.

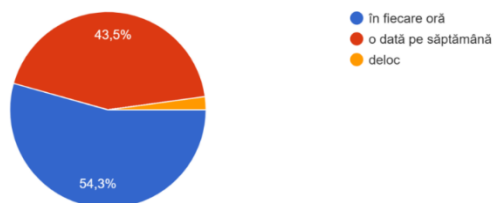

În funcție de particularitățile de vârstă, de disciplina la care se aplică astfel de aplicații digitale sau programe de tip IAC (instruire asistată pe calculator) acestea pun elevul în situația de a interacționa și de a răspunde la comenzile primite prin intermediul calculatorului. În cazul unei astfel de instruiți se încurajează personalizarea actului educativ, elevul putând să răspundă în ritmul lui la sarcinile de lucru apărute de-a lungul lecțiilor, să repete anumite secvențe de învățare care nu au fost temeinic însușite. Se constată că pentru elevi folosirea calculatorului în procesul educativ devine o necesitate.

”În utilizarea aplicațiilor digitale mai este nevoie de aportul profesorului pentru clarificarea neînțelegerilor apărute?”

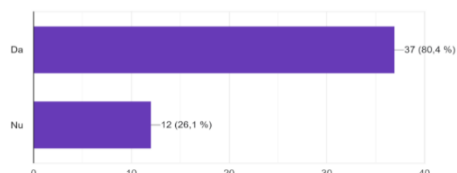
89,1% dintre elevii chestionați au răspuns că indiferent de aplicațiile sau programele digitale utilizate există necesitatea intervenției factorului uman- profesorul ca și facilitator astfel încât neînțelegerile sau aprofundările necesare procesului educativ să fie pe deplin însușite. Din această cauză blending-learning este una dintre cele mai aplicabile metode care se poate folosi în dezvoltarea competențelor elevilor din actualele generații.

Pentru itemul *"Cât de frecvent ați dori să se utilizeze aplicațiile digitale în procesul de predare?"* 54,3% dintre elevi și-ar dori să se utilizeze aplicațiile digitale în fiecare oră și 43,5% măcar o dată pe săptămână. Din acest sondaj reiese necesitatea de abordare în mod diferit al lecțiilor.

Metodele tradiționale de predare a lecțiilor devin din ce în ce mai greoaie și neatractive pentru elevi și din această cauză formatul combinat de aplicații digitale și metode tradiționale au un impact mai mare, provocând schimbarea necesară.

Pentru itemul *"Considerați că evaluarea digitală este mai avantajoasă decât evaluarea tradițională?"* 80,4% dintre elevi consideră că metodele de evaluare digitale sunt mai avantajoase. Evaluarea digitalizată se bazează pe un număr mai mare de întrebări de tip grilă, răspuns scurt sau chiar de tip eseu care acoperă exact competența de evaluare vizată. Un avantaj al acestor metode de evaluare rezumă din faptul că elevul poate primi scorul obținut la sfârșitul testului, de asemenea poate să primească și un feed-back la întrebările cu răspuns eronat astfel încât elevul să își regleze noțiunile deficitare înțelese.

La itemul *"Reflectă punctajul obținut la o evaluare digitală nivelul de cunoștințe deținut?"* 50% dintre elevi au răspuns că poate apărea și norocul la nimerirea unei grile și doar 39% au răspuns că aceste teste digitalizate reflectă nivelul de cunoștințe și competențe acumulate.

În urma acestui studiu se constată că noua metodă de învățare blending-learning poate să producă schimbări benefice în procesul de predare-învățare-evaluare. Profesorii sunt provocați astfel să creeze noi obișnuințe, să aprofundeze cunoștințele pe care le-au acumulat în perioada pandemiei în lucrul cu digitalul. Nu ne este ușor ca profesori, obișnuiți cu metodele tradiționale, să ieșim din zona noastră de confort, dar pentru a ne ajuta cu adevărat elevii în a-și dobândi competențele necesare, este necesar să nu uităm și să nu regresăm în privința încorporării instrumentelor online în lecție. Cu această metodă de predare putem să implicăm mult mai profund elevii în procesul educației, informațiile sunt mult mai accesibile la ora actuală prin intermediul telefoanelor, a calculatorului. Fiecare elev poate avea un stil propriu de învățare astfel încât folosind o diversitate de instrumente online randamentul elevilor să crească ducând astfel spre o dezvoltare concretă și armonioasă.

Profesor, Loredana Caragea, Școala Gimnazială "Caius Iacob" Arad

Inteligența artificială (IA) în educația fizică și sport, aliat sau obstacol?

Punct de reflexive

IA în educația fizică școlară – educația viitorului.

Inteligența artificială (IA) are un impact semnificativ asupra modului în care trăim, lucrăm și învățăm, iar educația fizică nu face excepție. Tehnologia avansează rapid, iar integrarea IA în educația fizică școlară deschide noi oportunități pentru profesori și elevi. Aceasta poate transforma modul în care se desfășoară lecțiile de educație fizică, poate ajuta la îmbunătățirea performanțelor fizice ale elevilor și poate crea un mediu de învățare mai personalizat și mai eficient.

În acest context, IA promite să devină un instrument revoluționar, nu doar pentru îmbunătățirea abilităților fizice, ci și pentru promovarea unui stil de viață sănătos și activ. Să explorăm în continuare cum poate IA să joace un rol esențial în educația fizică școlară.

Personalizarea antrenamentelor și a planurilor de învățare

Unul dintre cele mai mari avantaje ale IA în educația fizică este capacitatea de a personaliza antrenamentele și planurile de învățare pentru fiecare elev în parte. În loc ca toți elevii să urmeze același plan de antrenament sau să participe la aceleași activități fizice, IA poate analiza performanțele individuale și poate crea programe personalizate pentru fiecare elev, ținând cont de abilitățile, limitările și obiectivele sale. Acest lucru poate include modificări ale intensității exercițiilor, modificarea duratei antrenamentelor și ajustarea activităților în funcție de evoluția fiecărui elev.

Exemplificând, IA poate analiza datele colectate de la senzori de mișcare sau dispozitive wearable (ceasuri inteligente, brățări de fitness) pentru a măsura parametri precum ritmul cardiac, viteza, distanța parcursă și nivelul de oboseală al unui elev. Pe baza acestora, IA poate adapta sesiunea de antrenament, sugerând exerciții care să maximizeze rezultatele și să minimizeze riscurile de accidentare.

În plus, IA poate urmări progresul unui elev de-a lungul timpului, oferind feedback continuu și ajustând planul de învățare pe măsură ce acesta evoluează. Acesta este un avantaj semnificativ față de abordările tradiționale, care sunt adesea rigide și nu țin cont de schimbările individuale de performanță.

Tehnologii de monitorizare a performanței și feedback în timp real

O altă aplicație puternică a IA în educația fizică este utilizarea tehnologiilor de monitorizare a performanței. Dispozitivele inteligente de tip „wearable” (brățări de fitness, ceasuri inteligente, vestoane inteligente) pot colecta date în timp real despre activitatea fizică a elevilor și pot oferi feedback instantaneu. Aceste dispozitive sunt echipate cu senzori care măsoară parametri precum mișcarea, frecvența cardiacă, consumul de calorii și chiar nivelul de hidratare.

Prin integrarea IA, aceste dispozitive pot oferi recomandări instantanee pe baza datelor colectate. Mai concret, în timpul unei sesiuni de alergare, IA poate analiza mișcările și poate sugera ajustări ale formei de alergare pentru a preveni accidentările (de exemplu, corectarea posturii). De asemenea, IA poate monitoriza intensitatea antrenamentului și poate sugera pauze de odihnă atunci când elevul începe să depășească limitele recomandate, prevenind astfel supra-solicitarea.

Acest tip de feedback continuu este benefic atât pentru elevi, care pot învăța să își îmbunătățească tehnica și performanțele, cât și pentru profesori, care pot monitoriza progresul fiecărui elev în timp real și pot interveni acolo unde este necesar pentru a asigura un antrenament eficient și sigur.

Realitatea augmentată și virtuală pentru învățare interactivă

În educația fizică, IA poate fi integrată și prin utilizarea tehnologiilor de realitate augmentată (AR) și realitate virtuală (VR). Aceste tehnologii pot crea experiențe de învățare captivante și interactive, care sunt imposibil de realizat într-o sală de clasă tradițională. Mai concret, un elev poate practica un sport într-un mediu virtual, ghidat de un antrenor virtual care oferă feedback în timp real. Prin VR, elevii pot experimenta situații de joc sau de antrenament fără a fi nevoie de o echipă completă sau de facilități sportive speciale.

De asemenea, realitatea augmentată poate adăuga elemente educaționale în timp real, cum ar fi informații vizuale despre tehnica corectă de execuție a unui exercițiu sau date statistice despre performanța unui elev. Aceste tehnologii nu doar că fac lecțiile mai interesante și atractive, dar ajută

elevii să învețe prin simulare, îmbunătățind abilități care ar putea fi mai greu de învățat prin metode tradiționale.

Promovarea unui stil de viață sănătos și prevenirea accidentărilor

Un alt beneficiu semnificativ al IA în educația fizică este capacitatea de a ajuta la promovarea unui stil de viață sănătos și la prevenirea accidentărilor. În loc să se concentreze doar pe performanță, IA poate monitoriza sănătatea elevilor și poate oferi recomandări personalizate pentru a menține un echilibru între activitatea fizică și odihnă.

Algoritmii de IA pot analiza istoricul de sănătate al unui elev și pot anticipa riscurile de accidentare sau de oboseală excesivă. De asemenea, prin monitorizarea continuă a nivelurilor de activitate și recuperare, IA poate ajuta la ajustarea antrenamentelor astfel încât să minimizeze riscurile și să optimizeze procesul de învățare fizică.

În plus, IA poate contribui la prevenirea accidentărilor prin analiza tehnicii de execuție a exercițiilor fizice. Mai exact, în cazul unui elev care face exerciții de forță, algoritmiile pot analiza postura și mișcările acestuia pentru a detecta eventuale erori care ar putea duce la accidentări, cum ar fi torsiuni sau tensiuni musculare. IA poate oferi imediat recomandări pentru corectarea tehnicii și poate evita astfel daunele fizice.

Încurajarea incluziunii și accesibilității

Unul dintre aspectele importante ale educației fizice moderne este **incluziunea** elevilor cu dizabilități sau nevoi speciale. IA poate ajuta la crearea unui mediu de învățare mai accesibil pentru acești elevi, oferindu-le tehnologii adaptative care să le permită să participe activ la activitățile fizice. După cum se întrevide, IA poate ajuta elevii cu mobilitate redusă prin crearea de antrenamente personalizate care să țină cont de limitările lor fizice, iar dispozitivele inteligente pot monitoriza progresul și pot ajusta activitățile în funcție de necesități.

De asemenea, tehnologiile de IA pot crea simulări interactive pentru elevii cu deficiențe de auz sau de vedere, adaptând materialele didactice pentru a le oferi o experiență educațională completă și accesibilă. Astfel, IA nu doar că îmbunătățește performanțele fizice, dar poate contribui și la integrarea elevilor cu nevoi speciale în activitățile de educație fizică, promovând un mediu incluziv și echitabil.

Provocări și perspective de viitor

În ciuda avantajelor semnificative, există și provocări în implementarea IA în educația fizică școlară. Una dintre principalele provocări este **accesibilitatea** tehnologiilor avansate. Multe școli, în special în zonele defavorizate, nu au resursele necesare pentru a implementa echipamentele și tehnologiile necesare. De asemenea, există preocupări legate de **confidențialitatea și securitatea datelor** personale colectate prin intermediul dispozitivelor inteligente.

Totuși, pe măsură ce tehnologia evoluează și devine mai accesibilă, IA va continua să joace un rol esențial în educația fizică. Este important ca profesori, administratori și autorități educaționale să colaboreze pentru a asigura implementarea echilibrată și responsabilă a acestor tehnologii, astfel încât să aducă beneficii maxime elevilor, fără a compromite securitatea și echitatea.

Inteligența artificială are potențialul de a transforma educația fizică școlară, oferind oportunități pentru personalizarea învățării, monitorizarea performanțelor, prevenirea accidentărilor și promovarea unui stil de viață sănătos.

În același timp, este esențial să se abordeze provocările legate de accesibilitate și confidențialitate pentru a asigura o integrare responsabilă și benefică a tehnologiilor avansate. Pe măsură ce educația fizică evoluează, IA va fi un aliat de nădejde în educația viitorului.

Profesor, Daniel Tulea, Școala Gimnazială Vladimirescu

Contabilitatea prinde viață în clasa virtuală

Adaptarea procesului educațional la mediul virtual a transformat fundamental modul în care predăm discipline precum Bazele Contabilității. Această materie, considerată adesea rigidă și teoretică, are nevoie, mai mult ca oricând, de abordări didactice interactive care să atragă, să implice și să provoace elevii.

După cum afirmă pedagogul John Dewey, „educația nu este pregătire pentru viață; educația este viața însăși.” Acest principiu stă la baza strategiei de modernizare a predării contabilității, prin metode ce pun accentul pe învățare activă și aplicată.

1. Predarea prin studii de caz interactive

Studiile de caz permit integrarea noțiunilor contabile într-un context practic. Elevii sunt invitați să rezolve probleme reale sau fictive, asumându-și roluri precum contabil, manager financiar sau auditor. Acest tip de exercițiu dezvoltă gândirea critică și capacitatea de luare a deciziilor.

Exemplu de activitate: simularea unei întreprinderi de comerț care trebuie să întocmească și să interpreteze balanța de verificare la sfârșit de exercițiu financiar. Elevii lucrează în echipe și colaborează folosind platforme precum Google Docs sau Microsoft Teams.

2. Gamificarea procesului de învățare

Prin integrarea principiilor de joc (punctaje, niveluri, insigne digitale), lecțiile de contabilitate devin mai atractive.

De exemplu, elevii pot câștiga puncte pentru fiecare operațiune contabilă corect înregistrată sau pentru identificarea erorilor dintr-un registru contabil fictiv. Această abordare crește motivația intrinsecă și implicarea, după cum susține și Karl Kapp: „Gamificarea eficientă implică mai mult decât puncte și insigne; implică provocare, recompensă și narativă.”

3. Utilizarea foilor de calcul ca instrumente de lucru

Înlocuirea manualelor tipărite cu foi de calcul dinamice (Excel, Google Sheets) ajută la dezvoltarea simultană a competențelor contabile și digitale. Elevii pot completa modele de bilanț, pot realiza registre jurnal automate sau pot simula fluxuri financiare în timp real.

Activitățile pot include: întocmirea unei balanțe de verificare automatizate, crearea de formule pentru verificarea corectitudinii calculelor sau folosirea de grafice pentru interpretarea datelor financiare.

4. Învățarea bazată pe proiecte

Proiectele oferă oportunitatea de a integra cunoștințele din contabilitate cu alte domenii, cum ar fi marketingul sau antreprenoriatul.

O posibilă temă de proiect: „Planificarea financiară a unei afaceri fictive – de la deschiderea conturilor până la întocmirea bilanțului contabil.” Elevii lucrează colaborativ, asumându-și responsabilități diverse și experimentând procesul decizional specific mediului de afaceri.

Învățarea prin proiecte sprijină formarea gândirii integrative și a abilităților transversale, esențiale în lumea actuală.

5. Testări interactive și feedback instant

Evaluarea formativă capătă o nouă dimensiune în mediul online. Testele rapide prin platforme precum Kahoot, Quizizz sau Wordwall permit verificarea cunoștințelor într-un mod dinamic și adaptativ.

Un exemplu ar fi realizarea unui „Maraton de conturi”, unde elevii trebuie să recunoască rapid conturile folosite într-un set de operațiuni economice. Feedback-ul imediat ajută elevii să înțeleagă erorile și să-și consolideze cunoștințele.

Așa cum arată Hattie și Timperley, „feedback-ul eficient este una dintre cele mai influente strategii de creștere a performanței școlare.”

Concluzie

Strategiile interactive de predare a Bazelor Contabilității în clasa virtuală transformă lecțiile într-un proces viu, captivant și adaptat nevoilor noii generații de elevi. Combinând aplicabilitatea practică, tehnologia și implicarea activă, putem nu doar să transmitem cunoștințe, ci să formăm viitori profesioniști capabili să gândească critic și să acționeze eficient într-o lume economică în continuă schimbare.

Profesor, Diana Simona Mare, Colegiul Tehnic “Danubiana”, Roman

Bibliografie:

1. Dewey, John., *Democracy and Education*, Free Press , 1916
2. Hattie, J., & Timperley, H.. *The Power of Feedback*. Review of Educational Research, 2007, 77(1), 81-112.

[The Power of Feedback - John Hattie, Helen Timperley, 2007](#)

3. Kapp, K. M., *The Gamification of Learning and Instruction: Game-based Methods and Strategies for Training and Education*. 2012

[The gamification of learning and instruction: Game-based methods and strategies for training and education](#). San Francisco, CA: Pfeiffer | [Request PDF](#)

Metode, tehnologii și inspirație în secolul XXI

În era digitală contemporană, transformarea învățământului prin aplicarea științei și tehnologiei reprezintă o necesitate fundamentală pentru adaptarea la nevoile educaționale moderne, având implicații pozitive în mod special în procesul de predare și învățare a limbilor străine, inclusiv a limbii germane moderne.

Integrarea tehnologiei în predarea limbii germane creează oportunități extraordinare pentru optimizarea și individualizarea procesului educațional. În locul metodelor tradiționale bazate exclusiv pe manuale și materiale tipărite, instrumentele digitale interactive precum platformele online, aplicațiile mobile și software-ul educațional permit elevilor să învețe într-un mod dinamic și mult mai atractiv. Aceste platforme conțin module interactive de gramatică și vocabular, teste adaptive personalizate și activități multimedia menite să îmbunătățească competențele lingvistice și comunicative.

Tehnologiile moderne oferă, de asemenea, posibilitatea simulării unor contexte autentice de comunicare. De exemplu, utilizarea realității virtuale poate crea situații practice și contexte de interacțiune reale, în care elevii pot exersa abilitățile conversaționale ale limbii germane într-un mediu virtual realist și captivant. Astfel, aceștia pot experimenta interacțiunea lingvistică directă cu vorbitori nativi, chiar dacă fizic se află într-o sală de clasă obișnuită. Această abordare sprijină dezvoltarea abilităților practice și crește motivația elevilor prin învățarea bazată pe experiență.

Totodată, platformele și aplicațiile educaționale permit o flexibilitate și accesibilitate fără precedent. Elevii pot învăța limba germană într-un ritm propriu, având acces la resurse educaționale oricând și oriunde, facilitând astfel consolidarea competențelor în mod constant. Această flexibilitate îi avantajează în mod special pe cei care, din diverse motive, nu pot participa la orele tradiționale sau care au nevoie de suport suplimentar pentru a progresa într-un anumit domeniu al limbii.

Mai mult decât atât, integrarea tehnologiei în educație simplifică și îmbunătățește considerabil procesul de evaluare și feedback. Platformele educaționale digitale permit profesorilor să monitorizeze progresul elevilor în timp real și să obțină date concrete și obiective despre evoluția lor

academică. Astfel, profesorii pot identifica rapid dificultățile elevilor și pot adapta metodele de predare pentru a răspunde necesităților specifice fiecărui elev. Acest tip de evaluare formativă eficientizează intervențiile educaționale și contribuie la creșterea calității actului pedagogic.

Nu în ultimul rând, utilizarea tehnologiei poate consolida și dezvolta capacitatea de învățare autonomă a elevilor. Încurajând învățarea independentă, elevii devin mai responsabili, mai motivați și mai implicați în propriul proces educațional. Astfel, aceștia dobândesc și competențe digitale esențiale, care îi pregătesc pentru provocările societății contemporane, caracterizate prin globalizare și competitivitate sporită.

Putem spune că integrarea tehnologiei și a științei în predarea limbii germane moderne generează o transformare profundă a procesului educațional, contribuind la îmbunătățirea calității învățării și la pregătirea elevilor pentru exigențele viitorului. Această schimbare reprezintă nu doar o optimizare metodologică, ci și o evoluție firească și necesară a educației, în concordanță cu dinamica lumii moderne. Astfel, învățământul devine un proces adaptat nevoilor reale ale elevului contemporan, capabil să răspundă provocărilor unei lumi în continuă evoluție.

Profesor, Brigitte Waldvogel, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad

Resursele educaționale deschise: avantaje în predarea- învățarea- evaluarea limbii franceze

FLE, franceza ca limbă străină, este franceza predată și învățată de persoanele non-francofone, care nu au ca limba maternă franceza, în scop cultural, profesional sau chiar turistic, având ca suport de învățare diverse manuale. Odată cu dezvoltarea tehnologiei și a diverselor platforme, învățarea francezei ca limbă străină s-a adaptat formatului on-line, permițând astfel elevilor din lumea întreagă să aibă acces la conținut pedagogic de calitate.

Una dintre platformele care permit profesorilor să creeze resurse educaționale deschise variate și atractive este Livresq. Lecțiile create aici au caracter interactiv, sunt foarte utile și deosebit de plăcute atât elevilor cât și profesorilor, captează și păstrează atenția elevilor pe tot parcursul orei. Platforma permite crearea de lecții gândite și proiectate atât pentru 2 ore sau mai mult, cât și pentru anumite secvențe didactice folosite în anumite momente ale lecției. Un alt avantaj îl constituie existența tehnologiei de inteligență artificială, funcționalități noi care ajută cadrele didactice să creeze conținut educațional mai bun, într-un timp scurt.

Profesorul care propune o lecție pe platforma Livresq are posibilitatea de a specifica unde poate fi folosită lecția, nivelul avansat sau începător, nivelul de competență conform CECRL, clasa. Pot fi prezentate competențele vizate, tema lecției, tipul acesteia.

📅 27 Iunie 2020 👤 Prof. Iuhasz Adelina Maria ✎ Nu include sursă
🔗 Este publică

Les sports

★★★★★ 5 1 vot

👁 Deschide

☆ Evaluează

🔖 Marchează

🔗 Copiază link

Lecție omologată de Ministerul Educației și Cercetării din România cu Nr. 29.517/I/8/14.07.2020, niveluri primar, gimnazial, liceal

Gestionează

📄 Retrage publicarea

📄 Suprascrie

🗑 Șterge

Destinație

Această lecție poate fi utilizată la limba franceză, L2, nivel de competență A2 (CECRL), clasa a IX-a, învățământ profesional și tehnic

Compétences visées, objectifs d'apprentissage

Thème: Le domaine personnel- passions, loisirs

Leçon: Les sports. Les sports d'hiver

Type de leçon: acquisition de connaissances de vocabulaire

Compétences visées:

- Déduire du contexte le sens des éléments inconnus d'un texte lu
- Présenter, dans des phrases simples, des activités liées au sport

Objectif de la séance: en fin de la séance l'élève sera capable de classer les sports en sports individuels et sports collectifs, reconnaître les sports et les sportifs, associer le sport avec le sportif

LIVRESQ Atelier

Biblioteca Română Contul Meu

Les sports X

Les sports > Copie după sports ix 1.pptx

Salvat pe 27 Iunie 2020, 23:16

Structură:

Conținut:

Sabloane:

Les sports

Les sports d'hiver

Le sport est un ensemble d'exercices physiques ou mentaux qui se pratiquent sous forme de jeux individuels ou collectifs pouvant donner lieu à des compétitions.

Le sport est considéré un phénomène universel dans le temps et dans l'espace humain.

(source: Internet)

Sport d'hiver

Généralement les sports se classifient en deux grandes catégories: sports individuels et sports collectifs

PROPRIÉTĂȚI

Sectiune: Copie după sports ix 1.pptx

Temă grafică: Mostenește

Culoare fundal:

Imagine fundal:

Contur:

Umbră: Nimic

Constrângere centrală:

Bară titlu resursă: (auto)

Buton lansator: Mostenește

Pozitie buton lansator: Mostenește

AI ENHANCER (Beta)

STILIZARE AVANSATĂ

SEMNE DE CARTE

DESIGN

Se pot insera diverse tipuri de resurse: galerie de imagini, videoclipuri, format audio, text, se pot alege atât tema grafică, cât și culoarea fundalului, imaginea de fundal, contur, umbre, se pot insera pe parcursul materialului blocaje care permit înaintarea în lecție numai după îndeplinirea unei sarcini bine definite, ceea ce aduce un plus de motivație și interes din partea elevilor, ce contribuie la dezvoltarea puterii de concentrare și a efortului intelectual, a competitivității.

**Profesor, Adelina Maria Iuhasz,
Liceul Tehnologic "Aurel Vlaicu" Arad**

Bibliografie:

1. https://fr.wikipedia.org/wiki/Fran%C3%A7ais_langue_%C3%A9trang%C3%A8re
2. <https://view.livresq.com/view/5ef7ab807bb39b4a1c442495/>
3. <https://www.fle.fr/Enseigner-le-FLE-avec-le-numerique>
4. <https://www.lepointdufle.net/pcom/p.htm>

Sprijin, suport, asistență educațională și psihologică

Aspecte privind incluziunea școlară

Incluziunea se poate defini prin acceptarea de către instituțiile de învățământ a tuturor copiilor, indiferent de sex, apartenență etnică și socială, religie, naționalitate, rasă, limbă, infirmitate, naștere sau situația copilului ori a părinților sau tutorilor săi. Incluziunea este strâns legată de recunoașterea și acceptarea diversității, care, la rândul ei, este bazată pe ideologia democrației. Caracteristicile individuale diferă, dar aceasta este condiția normală a conviețuirii umane, deci semnificația adevărată a conceptelor se poate afla din răspunsul la întrebarea : “Cum putem trăi diferiți în același grup?”

Educația este recunoscută ca fiind unul din drepturile fundamentale ale omului și a fost inclusă în Convenția Națiunilor Unite asupra Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități. Mișcările organizațiilor și persoanelor cu dizabilități de la sfârșitul anilor '60 au declanșat modificarea atitudinii societății (inclusiv la nivel legislativ) față de persoanele cu nevoi educative speciale (C.E.S.) în direcția depășirii statutului de „*Celălalt*” inferior și încadrarea acestora într-o categorie a diversității umane. Rolul educației incluzive este de a dezvolta conștiința copilului, pentru ca de mic, să fie pregătit să accepte drepturile și valoarea individului cu diferite nevoi, indiferent de natura lor. Educația ajută la eliminarea prejudecăților la adresa unor grupuri, deoarece învățăm să trăim împreună întâlnindu-ne unii cu alții, vorbind, mâncând, jucându-ne împreună, promovând astfel înțelegerea, toleranța și respectul reciproc.

Educația înseamnă mai mult decât cunoștințe acumulate, înseamnă să învățăm pentru viață, să acceptăm situațiile întâlnite, să căutăm cele mai potrivite măsuri de rezolvare a acestora.

Educația incluzivă implică:

- a) activități de învățare individualizată, desfășurată sub îndrumarea unui cadru didactic specializat (profesorul de sprijin sau profesorul itinerant) care îl completează pe cadrul didactic de specialitate;
- b) adaptarea curriculumului, realizată de către cadrul didactic specializat (profesorul de sprijin sau profesorul itinerant), împreună cu cadrul didactic de specialitate;
- c) alegerea unor conținuturi ale învățării care să respecte atât cerințele curriculumului școlii de masă, cât și posibilitățile reale de comprehensiune și operare cu aceste conținuturi ale copilului cu C.E.S., toate acestea în așa fel încât să nu fie deteriorată calitatea învățării pentru ceilalți copii;
- d) aplicarea unor strategii de predare-învățare care să faciliteze operarea cu conținuturile învățării, atât pentru elevul cu C.E.S. cât și pentru ceilalți elevi;

e) gestionarea diferențiată a timpului – se știe că fiecare individ are nevoie de timp pentru procesarea noilor informații; această perioadă de timp diferă de la copil la copil: una dintre caracteristicile de dezvoltare psihică a copilului cu C.E.S. (mai ales acolo unde există deficiență mintală) constă în nevoia unei perioade de timp mai îndelungate pentru procesarea informației noi;

f) organizarea spațiului clasei – trebuie să țină cont de copilul cu C.E.S. și de tipul deficienței acestuia;

g) utilizarea resurselor (atât a celor materiale, cât mai ales a celor umane) – facilitează integrarea copilului cu C.E.S. prin „ajutorul” pe care îl acordă în procesul instructiv educativ.

h) managementul clasei – trebuie să aibă în vedere organizarea activităților instructiv educative în forme flexibile de instruire; munca în echipe permite adaptări mai obiective ale procesului instructiv-educativ la particularitățile psiho-fizice ale copilului cu C.E.S., prin fixarea unor obiective operaționale diferențiate, alegerea unor conținuturi accesibile copilului cu C.E.S., aplicarea de strategii diferențiate de predare, etc.

i) adaptări ale instrumentelor de evaluare, cu accent pe formele de evaluare continuă care monitorizează progresul individual și facilitează planificarea activităților instructiv-educative pentru toți elevii.

Educația incluzivă se bazează pe modificări, transformări ale școlii (din punctul de vedere al organizării, al scopurilor trasate, al îmbunătățirii instrucției școlare, etc.) pentru a putea susține participarea la procesul de învățământ al tuturor elevilor din cadrul unei comunități. Ea presupune un proces de adaptare continuă a instituției de învățământ, astfel încât să se asigure permanent valorificarea resurselor materiale și umane existente, în vederea susținerii și asigurării suportului necesar tuturor participanților la educație. Reabilitarea funcțională și inserția socio-profesională reprezintă un sistem de acțiuni complexe care vizează înlăturarea barierelor de natură fizică, medicală, psihopedagogică, psihologică și socială care pot să apară în calea inserției socio-profesionale a persoanelor cu dizabilități.

Profesor, Ștefan Nicoară, Școala Gimnazială ” Aurel Sebeșan ” Felnac

Bibliografie:

1. Alexandru, C., *Copiii cu dizabilități multiple. Educația incluzivă – deziderat al societății contemporane*, Editura MacPixel, Timișoara, 2008
2. Roșan, A., *Psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iași, 2015
3. M.E.C., UNICEF, *Ghid managerial – dezvoltarea practicilor incluzive în școli*, București, 1999

Importanța comunicării în grădiniță

În actul comunicării participă mai mulți factori între care cel care se adresează, adică emițătorul, și care transmite un mesaj, o informație, și cel care urmează să-l primească, respectiv, destinatarul, receptorul. Pentru ca mesajul să-și îndeplinească funcțiunea, el are nevoie de un context la care se referă, pe care destinatarul să-l poată pricepe și care să fie sau verbal sau capabil de a fi verbalizat într-un cod, întru totul sau cel puțin parțial, comun atât emițătorului cât și receptorului, altfel spus, comun atât celui care codează cât și celui care decodează. Între cei doi participanți la comunicare mai este însă nevoie și de o legătură psihologică, legătură care să fie în măsură să stabilească și să mențină comunicarea.

Una dintre formele de comunicare este cea de tip didactic, activitate care nu se rezumă însă doar la transmiterea unui mesaj, ci are un caracter deosebit de complex prin multitudinea de acțiuni pe care le incumbă.

Un rol important în comunicarea copil –copil îl deține limbajul copiilor. Nu de puține ori și nu în rare cazuri cauza unor tristeți grave o constituie tulburările de limbaj, cele care fac ca cei ce sunt marcați de ele să nu se poată înțelege „ca lumea”, cu semenii lor. Cei mai mulți copii vorbesc fără dificultăți, cursiv, expresiv, nuanțat, plăcut, atractiv. Unii copii întâmpină însă greutăți, ceea ce le creează un penibil sentiment de jenă, un apăsător complex de inferioritate. Ca urmare, ei se retrag, se închid în sine, se izolează de cei din jur. Copiii care nu vorbesc corect, nu pun întrebări chiar dacă nu au înțeles, nu răspund chiar dacă știu răspunsul, de teamă că ceilalți vor râde de ei.

Desigur, prin eforturile comune ale educatoarei, părinților și specialiștilor, aceste tulburări pot fi corectate în mare parte, dar până ca acest proces să se întâmple (pentru că este de durată), copilul respectiv nu trebuie lăsat la voia întâmplării. Educatoarea trebuie să-l ajute, încurajându-l să răspundă, apreciind conținutul răspunsului, subliniind cuvintele pe care copilul le rostește corect și repetând în formă corectă pe cele greșite.

Conflictele din familie, atitudinea părinților față de copii, frustrările pe care unii copii le resimt din cauza unor situații materiale precare, starea de sănătate a interlocutorilor sunt doar câteva din cauzele care pot împiedica comunicarea reciprocă copil-educatoare, copil-copil.

Pentru a exista o comunicare eficientă între educatoare-copil, părinte-copil este necesar ca nu doar adultul să aibă inițiativa comunicării, ci și copilul. El trebuie să fie ajutat și încurajat să se exprime. Oricărui copil îi place să i se acorde atenție. Acordând atenție pozitivă unui comportament dorit, copilul se simte bine și va dori să repete experiența, iar încetul cu încetul comunicarea noastră

cu el se va îmbunătăți.

Este necesar ca educatoarea să sensibilizeze părinții deoarece atitudinea părinților în munca educativă este hotărâtoare pentru formarea viitoarei personalități. Nu numărul de atenții, de prezență fizică alături de copil în familie este precumpănitor în munca de educație, ci conținutul activității și al tuturor acțiunilor desfășurate în familie alături de copil. Încă de la vârste foarte fragede copilul simte nevoia să relateze părinților evenimentele zilei (ce s-a întâmplat la grădiniță, în curte, la joacă).

Părintele este dator să nu refuze conversația, să nu respingă interesul manifestat de copil. Dacă părinții se vor considera mereu obosiți, ei nu vor avea dispoziția sufletească și aparent nici timpul necesar pentru a-i asculta pe copii și a le răspunde. Treptat, copilul se va simți neglijat, respins, nemulțumit în așteptările sale. Numai apropiindu-se de sufletul copilului, pătrunzând în lumea sa interioară, în propriul mod de a gândi și simți, părintele devine confidentul și sfătuitorul copilului.

Părinții trebuie să-și rezerve întotdeauna timp pentru copil, punându-l să relateze despre ceea ce s-a mai petrecut în ziua respectivă la grădiniță. Prin aceste discuții copilul învață să observe lumea înconjurătoare, să relateze corect realitatea într-o limbă cât mai clară și inteligibilă.

Dialogul dintre copii și părinți trebuie să se poarte de pe poziții mature, copilul să fie considerat un partener egal.

Se știe că primele impresii despre lume și viață, despre fenomene din natură și societate, copilul le primește în familie. Aici, prin comunicarea continuă cu membrii familiei, el își însușește limbajul, care cu timpul va deveni un puternic instrument al dezvoltării sale psihice.

Educatoarea îi va lămurii pe părinți cât de importantă este contribuția lor la dezvoltarea vorbirii copiilor, le sugerează să fie atenți la felul cum pronunță copiii cuvintele, să le corecteze vorbirea, să le îmbunătățească vocabularul, să-i învețe să se exprime coerent și expresiv.

Părinții trebuie să acorde o mare atenție întrebărilor copiilor, semn al dezvoltării lor intelectuale, al manifestării curiozității nepotolite de a cunoaște natura și originea lucrurilor din jur. Educatoarea îi va sfătui pe părinți să le satisfacă copiilor această nevoie de cunoaștere, să le răspundă la întrebări pe înțelesul lor și să evite să le dea explicații greșite.

Relațiile dintre copii și părinți sunt influențate într-o mare măsură de consecvența și unitatea cerințelor pe care părinții le ridică în fața copiilor în ceea ce privește vorbirea lor. Ceea ce pretinde tatăl de la copii trebuie susținut și de mamă și invers. Nimic nu poate fi mai dăunător pentru formarea unei vorbiri corecte, bogate, decât divergențele dintre cerințele pe care adulții le pun în fața copiilor. Pentru a evita astfel de divergențe e necesar ca educatoarea să răspândească cunoștințe pedagogice în rândul părinților. Formele sub care se realizează propaganda pedagogică în rândurile părinților sunt variate: conferințe, referate, expoziții, biblioteci, convorbiri cu părinții. Toate acestea se desfășoară pe mai multe căi:

- Vizitarea familiei de către educatoare
- Vizitarea grădiniței de către părinți
- Consultații individuale și colective
- Adunări pe grupe și generale ale părinților
- Participarea părinților la excursii, vizite, plimbări

Pe lângă competență, un educator trebuie să dea dovadă și de un suflet și de un zâmbet cald. Un zâmbet sănătos creează copilului o stare de confort psihic moral, aceasta fiind cheia succesului școlar. Nu trebuie să uităm că, în afară de cunoștințe și informații, copiii așteaptă de la noi și suflet încălzit la lumina zâmbetului, care, ca o boală contagioasă, se transmite pe chipurile și în ochii lor puri și încrezători.

Profesor, Claudia Florentina Miheț, Grădinița PP2, Sântana, Arad

Bibliografie:

- Dinu, M., *Comunicarea – repere fundamentale*, Editura științifică, București, 1997
- Jurcan, Emilia, Jurcan, Nicolae, *Cum vorbesc copiii noștri*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1989
- Popescu, D., *Arta de a comunica*, Editura Economică, București, 1998

Educația parentală

Educația parentală urmărește reducerea gradului de vulnerabilitate a persoanelor și presupune un transfer de competențe eficiente, de la specialist la familie, pe termen lung.

Ea, educația parentală, se adresează tuturor categoriilor de părinți, fără excepție, vizând activarea resurselor parentale intrinseci, sporirea abilităților educative și nu modificarea unui comportament sau a unei structuri existente.

Programele de educație parentală pornesc de la câteva idei fundamentale: familiile au nevoie de sprijin și susținere în creșterea copiilor, indiferent de nivelul veniturilor, al educației sau de tipul de familie/părinte despre care este vorba în această perioadă în care conștientizarea importanței stimulării dezvoltării copilului, începând de la naștere, este din ce în ce mai răspândită. Capacitatea familiei de a căuta ajutor și de a se lăsa susținută de servicii sau profesioniști reprezintă un punct forte al acesteia.

Părinții sunt recunoscuți drept primul educator al copilului, iar sistemele de educație sunt interesate, pe de o parte, să contribuie la sporirea competențelor părinților, atâta timp cât în prima perioadă de viață (în cele mai multe cazuri, primii doi-trei ani de viață) ei sunt cei care interacționează cu copiii (iar prezența profesioniștilor este cel mai adesea din domeniul medical și social), iar, pe de altă parte, să poată colabora consistent și adecvat la intrarea în instituția de educație timpurie.

Educația parentală reprezintă educația prin care pregătim tână generație în direcția preluării modelelor parentale, respectiv, construim modelele și stilurile parentale. Aceasta este o activitate de formare și include orice tip de acțiune educativă de informare, sensibilizare, învățare, antrenare, clarificare referitoare la valori, atitudini și practici parentale de educație.

Educația părinților este o formă de intervenție a acestora, în favoarea educației copiilor lor; este un set de măsuri educative și de sprijin care ajută părinții pe următoarele dimensiuni:

- Înțelegerea propriilor lor nevoi (fizice, sociale, emoționale, psihologice);
- Cunoașterea și acceptarea nevoilor copiilor lor;
- Construiește punți de legare între părinți și copii.

Ea presupune, de asemenea, și crearea unor rețele de servicii de sprijin, aparținând comunității locale, și care ajută părinții și familia să folosească serviciile existente și să se implice în viața comunității.

În cadrul familiei, rolurile parentale reprezintă o continuitate a rolurilor conjugale. În acest context, rolul conjugal-parental este definit ca „o formațiune complexă de atitudini, comportamente, comunicări verbale și expresive, orientate spre asigurarea, consolidarea și dezvoltarea relațiilor familiale așteptate legitim de fiecare dintre cei doi parteneri și copiii lor.” (Iolanda Mitrofan și Nicolae Mitrofan)

Rolurile parentale constituie „un ansamblu de comportamente (îngrijire, supraveghere, educație) pe care părinții le desfășoară în raport cu copiii: orice societate prescrie, printr-un sistem de norme (culturale, instituționale, juridice), conținutul rolurilor parentale...”

Acoperirea nevoilor de bază ale copiilor (asigurarea resurselor și îngrijirea mediului domestic) presupune satisfacerea condițiilor ce asigură supraviețuirea: hrană, îmbrăcăminte, locuință, accesul la servicii medicale de bază etc.

Ține de responsabilitatea părinților pentru integritatea fizică, psihică, spirituală, etnică și culturală a copiilor în relațiile lor cu mediul înconjurător, cu persoane, grupuri și instituții. Se manifestă prin două tipuri de comportamente: cele de monitorizare parentală sau control parental (se referă la supravegherea nutriției, stării de sănătate a copilului, a comportamentelor acestuia în raport cu o serie de factori de risc - consumul de tutun, de alcool, activitatea sexuală etc.- și cele de transmitere a abilităților de autoprotecție).

- Sprijinirea dezvoltării fizice și psihice a copiilor. Țin de promovarea aspectelor legate de dezvoltarea copilului: fizice, emoționale, cognitive, sociale, morale, sexuale, spirituale, culturale și educaționale. Printre competențe parentale, ce țin de această responsabilitate, sunt: strictețea, atașamentul emoțional și controlul asupra balanței de putere în relația dintre părinți și copii.

Reprezentarea intereselor copiilor în comunitate - rolul jucat de părinte în interacțiunile dintre copii și diverse persoane, grupuri, instituții din comunitate mai ales atunci, când vârsta copilului nu îi permite să se reprezinte singur.

Părinting-ul afectuos –permisiv oferă dragoste, disponibilitate afectivă și grade diferite de tolerare și ghidaj parental, grad scăzut de control parental. Părinții manifestă căldură și interes față de tot ceea ce face copilul, le îndeplinesc toate dorințele, nu le interzic comportamente inadecvate, se consultă cu ei când iau o decizie care îi privește.

Sfaturi pentru părinți

- Construiți o relație bazată pe încredere și afecțiune cu copilul. Dacă ne implicăm în viața copilului, îl încurajăm, îl protejăm scade incidența problemelor legate de agresivitate.

- Asigurați-vă că tânărul este cât mai mult timp supravegheat. Ca părinți, este bine să cunoaștem anturajul copiilor și să încurajăm permanent implicarea lui în diferite activități extrașcolare.
- Oferiți modele de comportament. Copiii învață mai mult prin imitarea de modele. Unii dintre noi încurajăm comportamente agresive fără să ne dăm seama.
- Este important să lăudăm copilul atunci când rezolvă problemele constructiv, fără violență.
- Stabiliți reguli clare și urmăriți respectarea lor.
- Așteptările noastre față de copil este util să le explicăm clar. De asemenea, copilul trebuie implicat în formularea regulilor, cunoscând, în același timp, consecințele nerespectării unora dintre ele.
- Monitorizați aspectele de violență cu care intră în contact copilul prin media.

În acest caz se impune o atenție sporită și respectarea unor reguli de bază:

- ❖ Limitarea timpului petrecut de copil la TV (o oră);
- ❖ Cunoașterea conținutului programelor urmărite de copii;
- ❖ Discutarea scenelor de violență vizionate de către copii;
- ❖ Discutarea consecințelor grave pe care le are comportamentul violent în realitate;
- ❖ Analizarea modalităților de rezolvare a problemelor fără folosirea violenței.

Profesor, Ancuța Oana Frenț, Colegiul Național “Moise Nicoară” Arad

Bibliografie:

1. Proiectul „Parteneriat Global pentru Educație”, implementat de către Ministerul Educației cu sprijinul Băncii Mondiale și UNICEF (2012-2014)

Strategia națională privind reducerea abandonului școlar: proiecte, activități, studii

Avantajele alternativei *Step by Step* în prevenirea abandonului școlar

Motto:

„Nascuți pentru a reuși!”

CEDP

Trăim într-o societate dinamică, cu mari schimbări de ordin social și economic ce au un puternic impact asupra educației. Școala este chemată să răspundă provocărilor lumii contemporane, să găsească căi și alternative pentru a asigura calitate și eficiență actului educațional.

Prevenirea abandonului școlar este una dintre problemele cu care se confruntă școala românească, problemă la care se impune găsirea unor soluții eficiente. Abandonul școlar este un fenomen ce apare pe fondul conlucrării a mai mulți factori și se manifestă prin îndepărtarea treptată a elevului față de școală, până la atingerea unui punct maxim- părăsirea totală a acesteia. Literatura de specialitate împarte factorii de risc în trei categorii: factori individuali, factori familiari, factori școlari. Printre factorii individuali am putea enumera : lipsa de încredere în sine, relații dificile cu ceilalți colegi, viziune negativă asupra școlii, tulburări de comportament. Lucrând la o clasă cu predare în alternativa educațională *Step by Step* am observat că elevii cei mai expuși la insucces, inadaptare, ce pot duce la abandon, sunt cei diagnosticați cu ADHD, copii care, din păcate, sunt tot mai numeroși. Datorită hiperactivității și a lipsei de concentrare au nevoie de un cadru special pentru o bună dezvoltare –cadru pe care alternativa *step* îl poate oferi.

Modalitățile de organizare a spațiului într-o clasă *Step by Step* oferă copilului un cadru plăcut, apropiat acestuia, în care copilul lucrează cot la cot cu învățătorul și colegii. Băncile sunt înlocuite cu măsuțe, care sunt dispuse pe centre de interese astfel facilitând activitatea pe grupe. Sala de clasă este personalizată prin decorarea spațiului cu lucrări ale copiilor.

Un moment important în cadrul alternativei îl constituie *Întâlnirea de dimineață*, o activitate planificată, structurată, care are un rol important în programul unei zile. Aici copilul își poate valorifica din plin toate capacitățile și experiențele individuale la momentul *Noutăți pe Scaunul autorului*. El trebuie să fie conștient că își asumă unele responsabilități deoarece urmează momentul întrebărilor din partea colegilor. Trebuie să-și mențină trează *atenția*.

Salutul din cadrul *Mesajului zilei* are un rol important, modelator în același timp asupra comportamentelor ce apar în clasă, chiar asupra copiilor cu ADHD. Iată câteva exemple: *Bună dimineața, copii atenți!*, *Bună dimineața, copii receptivi!*, *Bună dimineața, copii ordonați!*.

Faptul că în clasa Step by Step, copilului i se oferă posibilitatea de a alege primul centru, îl responsabilizează și îl motivează în activitate. Lucrează cu plăcere.

De multe ori acești copii întâmpină greutăți în utilizarea materialelor de care dispun. La centrele de activitate se realizează cu succes o instruire personalizată, fiecare lucrând în ritm propriu, fără a neglija latura estetică, aspect asupra căruia trebuie insistat la copilul cu ADHD. Unii sunt mereu pe fugă, fără răbdare, superficiali, iar alții pasivi, visători.

Afișarea sarcinilor la centre pe un suport, chiar în fața copilului este un lucru benefic deoarece atenția și concentrarea este menținută la cote maxime. Alternarea activităților pe centre este însoțită de cântece și mișcări.

Activitatea pe centre oferă posibilitatea de a alterna activități de interes scăzut și ridicat, utilizând diferite strategii pentru a cuprinde diverse stiluri de învățare din clasă. În timpul activităților la centre, copilul are posibilitatea de a experimenta abilitățile de care dispune. După cum am prezentat mai sus, activitățile la centre (patru la număr) aduc foarte multe avantaje dar apar și dezavantajele. Nu întodeauna se reușește ca un centru de activitate să fie sub supravegherea directă a cadrului didactic (două cadre didactice la clasă), oferind posibilitatea, mai ales copiilor cu ADHD de a-și manifesta problemele de comportament. Sunt tot timpul agitați, neastâmpărați, deranjează, șicanează pe cei din jur, visează.

Pentru a diminua aceste probleme comportamentale, am introdus o modalitate de recompensă : ZÂMBĂREȚUL. Cel care respectă regulile clasei, reușește să-și controleze comportamentul, la sfârșitul zilei primește drept recompensă ZÂMBĂREȚUL.

La prezentarea colecției de 10 ZÂMBĂREȚI primește o diplomă „Cel mai cuminte copil” iar la 10 diplome i se acordă o diplomă de excelență. Recompensa crește gradual.

Am observat o îmbunătățire radicală a atmosferei de lucru, sala de clasă devenind un mediu plăcut de muncă fără să mai devină atât de obositor datorită observațiilor permanente care trebuiau făcute și a zgomotelor perturbatoare. Această recompensă i-a motivat chiar și pe copiii care prezentau probleme comportamentale. Schimbarea pozitivă a copiilor a fost sesizată și de părinți, care la chestionarul aplicat la ședința cu părinții au recunoscut într-un procent de 99% că ZÂMBĂREȚUL a influențat pozitiv în foarte mare măsură comportamentul copiilor.

Un alt tip de recompensă îl reprezintă *Mascota clasei*. Copilul care reușește să se remarce în ziua respectivă primește acasă mascota, până în ziua următoare, însoțită de un *Jurnal* care marchează gânduri, consemnează cum și-a petrecut ziua.

Recompensele îi ajută pe copiii hiperactivi să-și inhibe tipurile de comportamente care atrag efecte negative chiar dacă ei de cele mai multe ori nu pot să-și regleze ușor nici dispoziția, nici acțiunile datorită faptului că nu sunt conștienți de ele.

Pentru că în cadrul alternativei educaționale Step by Step, un moment aparte îl constituie *Autoevaluarea*, copilul devine el însuși cel care își apreciază activitatea zilnică.

Afișarea tuturor lucrărilor la centre îi dezvoltă copilului stima de sine dar în același timp îi oferă posibilitatea de comparare cu ceilalți cât și reflecția.

Alternativa educațională Step by Step este o alternativă ce respectă curriculum-ul național, este adaptată culturii locale și, în același timp, integrează standardele și cele mai bune practici internaționale în domeniul educației. Programul promovează educația centrată pe copil, predarea orientată după nevoile și interesele acestuia, implicarea familiei și comunității în educația copiilor, respectarea și aprecierea diversității umane, susținerea incluziunii grupurilor defavorizate. Considerând școala ca principalul actor determinant în asigurarea succesului școlar, este nevoie ca această instituție, prin politicile pe care le promovează, prin practicile școlare desfășurate, să-l atragă pe elev spre școală, să-l motiveze în ceea ce face, să simtă că școala e a doua lui casă.

Profesor învățământ primar Nadia Florina Popa,
Școala Gimnazială „Aron Cotruș” Arad

Impactul statutului socio-economic asupra accesului la educație:

analiza corelației dintre sărăcie și abandon școlar

în contextul comunităților rome

Abstract

Acest articol investighează influența statutului socio-economic asupra accesului la educație în rândul comunităților rome, cu un accent deosebit pe relația dintre sărăcie și abandonul școlar timpuriu. Studiul adoptă o abordare interdisciplinară, integrând perspective economice, sociale și educaționale și este susținut de date actuale din literatura de specialitate. Rezultatele arată că sărăcia materială, discriminarea instituțională și segregarea educațională interacționează în mod complex, perpetuând excluziunea educațională a copiilor rome. Mai mult, abandonul școlar nu poate fi explicat exclusiv prin lipsa resurselor economice, ci reflectă și influențe culturale, instituționale și de percepție socială. În final, articolul formulează recomandări pentru politici publice integrate, centrate pe sprijin educațional, combaterea discriminării și reducerea sărăciei, și sugerează direcții viitoare de cercetare privind evaluarea programelor educaționale și implicarea comunităților locale.

Cuvinte-cheie: statut socio-economic, educație, abandon școlar, comunități rome, politici de incluziune

1. Introducere

Accesul echitabil la educație reprezintă un drept fundamental, dar și o condiție esențială pentru participarea activă a individului la viața socială și economică. Numeroase studii internaționale arată că educația joacă un rol crucial în reducerea inegalităților, în consolidarea coeziunii sociale și în facilitarea mobilității sociale între generații (UNESCO, 2022; World Bank, 2021; OECD, 2018). În cazul grupurilor marginalizate, cum sunt minoritățile etnice, accesul la educație de calitate devine un factor de protecție împotriva excluziunii sociale și a sărăciei persistente (UNICEF, 2021; European Commission, 2020).

Cu toate acestea, în România, numeroși copii romi continuă să se confrunte cu obstacole semnificative în parcursul lor educațional. Datele Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA, 2021) indică faptul că romii constituie unul dintre cele mai defavorizate grupuri din Europa, cu rate ridicate de abandon școlar și o prezență scăzută în învățământul gimnazial și liceal. Factorii implicați sunt multipli: de la condițiile socio-economice precare și segregarea școlară, până la discriminarea instituțională și lipsa unei infrastructuri educaționale adecvate. În același timp, trebuie recunoscut faptul că problema nu este doar una economică. Mecanismele de excluziune educațională includ dimensiuni culturale, istorice și instituționale, cum ar fi lipsa încrederii în școală, traumele colective ale comunității romi, dar și absența unor modele educaționale pozitive în mediul lor apropiat.

Articolul de față își propune să analizeze corelația dintre statutul socio-economic și abandonul școlar în rândul copiilor romi, evidențiind atât cauzele directe, cât și cele structurale ale acestui fenomen. Intenția este de a oferi o imagine clară și utilă cadrelor didactice și decidenților educaționali, sprijinind elaborarea unor soluții concrete și aplicabile în contextul școlii românești.

2. Context și problematizare

Romii reprezintă una dintre cele mai numeroase minorități etnice din Europa, cu o populație estimată între 10 și 12 milioane de persoane, dintre care aproximativ 6 milioane trăiesc în statele Uniunii Europene (FRA, 2021). În România, datele oficiale indică circa 600.000 de romi, însă estimările neoficiale sugerează o populație între 1 și 2 milioane (Surdu, 2011). Această discrepanță reflectă reticența autoidentificării etnice și lipsa încrederii în instituțiile publice, aspecte care influențează indirect și participarea educațională.

Istoria comunităților romi este marcată de secole de excluziune și discriminare instituționalizată. Politicile educaționale adoptate în trecut au contribuit adesea la menținerea segregării și a inegalităților (Barany, 2002; Guy, 2001). Aceste traume istorice afectează în continuare încrederea în sistemul de învățământ și percepția asupra școlii. La nivel socio-economic, comunitățile romi se confruntă cu numeroase dezavantaje: venituri reduse, ocupare informală sau instabilă, acces deficitar la servicii medicale și sociale, condiții de locuire precare și o rată ridicată a sărăciei multidimensionale (World Bank, 2022; European Commission, 2020). Aceste dificultăți creează obstacole semnificative în calea participării școlare, afectând accesul, continuitatea și rezultatele educaționale.

Segregarea școlară rămâne un fenomen răspândit, în special în mediile rurale. În anumite regiuni, peste 50% dintre copiii romi învață în școli cu populație majoritar romă, slab finanțate și marginalizate în rețeaua educațională (FRA, 2018). Acest fenomen perpetuează inegalitățile, afectând calitatea educației și consolidând excluziunea socială (Duminică & Ivăsiuc, 2013).

În acest context, analiza accesului la educație trebuie să ia în considerare nu doar resursele materiale, ci și contextul instituțional, istoric și cultural care modelează experiențele educaționale ale copiilor romi.

3. Corelația dintre sărăcie și abandon școlar

Relația dintre statutul socio-economic și abandonul școlar este complexă și confirmată empiric. Conform Eurostat (2022), rata abandonului școlar timpuriu în rândul romilor depășește 60% în unele state europene, comparativ cu o medie de aproximativ 10% în rândul populației generale. În România, datele Institutului Național de Statistică (2023) indică un risc de abandon de peste trei ori mai mare în rândul copiilor din gospodării cu venituri reduse.

Lipsa resurselor materiale, nevoia de contribuție economică a copiilor în familie, costurile asociate educației și condițiile inadecvate de trai sunt factori determinanți ai abandonului școlar (UNICEF, 2021; World Bank, 2022). *Acestora li se adaugă elemente precum distanța față de unitățile de învățământ, lipsa rechizitelor, dar și absența sprijinului familial în procesul educațional.* Segregarea educațională și discriminarea sistemică amplifică aceste probleme, în special în zonele rurale sau marginalizate, unde infrastructura este slabă, cadrele didactice sunt nepregătite, iar resursele educaționale sunt insuficiente (FRA, 2018). *În multe cazuri, cadrele didactice nu beneficiază de formare specifică pentru a lucra într-un context intercultural sau cu copii în risc de excluziune.*

Potrivit Băncii Mondiale, „accesul deficitar la educație de calitate, în special în copilărie, are un impact profund asupra ciclului sărăciei, perpetuând lipsa de oportunități pentru generațiile viitoare” (World Bank, 2022, p. 13). Această corelație evidențiază natura structurală a excluziunii educaționale. În plus, lipsa încrederii în instituții, percepțiile de discriminare și lipsa modelelor educaționale pozitive afectează motivația copiilor și a familiilor de a continua studiile (Salvați Copiii, 2022; Open Society Foundations, 2019).

Astfel, abandonul școlar este rezultatul interacțiunii dintre factori economici, psihologici și instituționali. *Este esențial ca toți acești factori să fie înțeleși nu doar teoretic, ci și practic, la nivelul fiecărei școli, pentru a permite intervenții adaptate.*

4. Discuții și implicații

Educația are un rol central în reducerea inegalităților sociale și în promovarea coeziunii sociale. OECD (2018) subliniază că „accesul echitabil la educație de calitate contribuie la creșterea economică sustenabilă și la stabilitatea socială” (p. 45). Din această perspectivă, politicile educaționale dedicate copiilor romi trebuie corelate cu intervenții în domeniul incluziunii sociale și al combaterii sărăciei.

Discriminarea instituțională și segregarea educațională agravează riscul abandonului. Copiii romi care învață în școli segregate obțin rezultate mai slabe și au șanse reduse de a-și finaliza studiile (FRA, 2018). De aceea, politicile publice trebuie să promoveze incluziunea școlară reală, prin măsuri combinate: burse, sprijin pedagogic, consiliere, programe de mentorat și intervenții sociale. *Este important ca aceste măsuri să fie adaptate realității din teren și să implice cadrele didactice în procesul de planificare și aplicare.*

Experiențele din alte țări europene arată că intervențiile timpurii – cum ar fi accesul universal la educația preșcolară – pot reduce semnificativ decalajele educaționale. Totodată, formarea cadrelor didactice pentru a lucra într-un mediu divers, precum și sprijinul oferit acestora în școli cu populație vulnerabilă, sunt esențiale pentru prevenirea excluziunii.

În plus, implicarea activă a comunității – prin dialog constant cu părinții și liderii informal – poate transforma școala într-un spațiu de încredere și colaborare. Pentru ca aceste intervenții să aibă succes, este necesară o viziune integrată, pe termen lung, bazată pe colaborare între școală, autorități locale și comunitatea romă.

5. Concluzii

Analiza prezentată confirmă că statutul socio-economic are un impact decisiv asupra accesului la educație în comunitățile romi. Sărăcia, segregarea și discriminarea acționează sinergic, conducând la niveluri ridicate de abandon școlar. Acest fenomen reflectă o lipsă sistemică de sprijin, care nu poate fi abordată doar prin măsuri punctuale. Este necesară o abordare integrată, care să combine intervenții educaționale, economice și comunitare.

În mod special pentru școlile din medii defavorizate, este esențial ca strategiile educaționale să fie însoțite de măsuri sociale și de sprijin concret pentru familii. Investițiile în infrastructura școlară, combaterea segregării, formarea profesorilor și sprijinirea familiilor vulnerabile sunt pași esențiali în reducerea disparităților.

Rolul cadrelor didactice este central în acest proces: prin relația cu elevii și familiile lor, profesorii pot deveni actori ai incluziunii reale. Implicarea comunităților locale în definirea și implementarea politicilor este crucială pentru sustenabilitate. Acțiunile top-down trebuie completate cu inițiative locale adaptate contextului specific al fiecărei școli. Așa cum arată și FRA (2021), „o incluziune reală necesită o schimbare de paradigmă, care să pună în centrul politicilor publice drepturile și demnitatea tuturor copiilor” (p. 24). Această schimbare de viziune este posibilă doar prin colaborare și responsabilitate împărțită între școală, autorități și comunitate.

Pentru viitor, este util ca cercetările și practicile din școli să se intersecteze: evaluarea programelor educaționale, explorarea percepțiilor beneficiarilor și analiza bunelor practici pot ghida intervențiile viitoare și pot oferi repere valoroase profesorilor care lucrează în medii vulnerabile.

Profesor drd. Ibolya Ilyes, Colegiul “Csiky Gergely” Arad

Bibliografie:

1. Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA). (2021). *Roma and Travellers in Six Countries*. Publications Office of the European Union.
2. Barany, Z. (2002). *The East European Gypsies: Regime Change, Marginality, and Ethnopolitics*. Cambridge University Press.
3. Council of Europe. (2020). *Combating School Segregation in Europe: Inclusive Education for All*. Strasbourg.
4. Duminică, G., & Ivasiuc, A. (2013). *O școală pentru toți? Accesul copiilor romi la o educație de calitate*. București: Vanemonde.
5. European Commission. (2020). *Education and Training Monitor 2020*. Publications Office of the European Union.
6. Eurostat. (2022). *Early leavers from education and training: Statistical explanation*. <https://ec.europa.eu/eurostat>
7. FRA – European Union Agency for Fundamental Rights. (2018). *Second European Union Minorities and Discrimination Survey: Roma*. Publications Office of the European Union.
8. Guy, W. (2001). *Between Past and Future: The Roma of Central and Eastern Europe*. University of Hertfordshire Press.

9. Institutul Național de Statistică. (2023). *Abandonul școlar în România: Raport anual*. București: INS.
10. OECD. (2018). *Equity in Education: Breaking Down Barriers to Social Mobility*. OECD Publishing.
11. Open Society Foundations. (2019). *A Lost Generation? Education Challenges for Roma Children in Europe*. Open Society Institute.
12. Salvați Copiii. (2022). *Educația în mediul rural și marginalizat: Provocări și soluții*. București: Salvați Copiii România.
13. Surdu, M. (2011). *Romii din România. Dincolo de diferențe, dincolo de marginalizare*. București: Humanitas.
14. UNESCO. (2022). *Global Education Monitoring Report*. Paris: UNESCO.
15. UNICEF România. (2021). *Investiția în educația copiilor romi: bune practici și lecții învățate*. București: UNICEF.
16. World Bank. (2021). *Inclusive Education for Marginalized Communities: Policy Approaches and Challenges*.
17. „World Bank. (2022). *Breaking the Cycle of Roma Exclusion: The Roma Inclusion Strategy Review*. Washington, DC: World Bank.

Biblioteconomie și bibliotecari: Preocupări, reflecții

Bibliotecarul școlar în secolul XXI: Rolul inteligenței artificiale în transformarea bibliotecii școlare

În inima fiecărei școli există un spațiu în care timpul parcă încetinește, iar cunoașterea prinde rădăcini: biblioteca. Nu este doar un loc al cărților, ci un sanctuar al descoperirii, al reflecției și al relațiilor tăcute dintre sufletul copilului și paginile unei lumi infinite. Iar în acest spațiu sacru, bibliotecarul școlar este gardianul visurilor, mentorul tăcut al cititorilor în formare, puntea dintre tradiție și viitor.

Bibliotecarul – arhitect de drumuri interioare

Activitatea bibliotecarului școlar este mult mai mult decât o gestiune administrativă a volumelor de pe rafturi. Este un demers educațional complex care presupune:

- ghidarea elevilor către lecturi potrivite vârstei și nivelului lor de dezvoltare;
- susținerea proiectelor educaționale în colaborare cu profesorii;
- cultivarea unei atmosfere calde, primitoare, în care fiecare copil să se simtă văzut, ascultat, înțeles;
- organizarea de activități extracurriculare – cercuri de lectură, ateliere creative, întâlniri cu scriitori sau evenimente tematice (Noaptea bibliotecii, Săptămâna lecturii etc.).

De exemplu, în cadrul Bibliotecii „Ștefan Augustin Doinaș” a Colegiului Național „Moise Nicoară” din Arad, ca și în celelalte biblioteci școlare, bibliotecarul nu doar gestionează colecția bogată de volume, ci menține o legătură vie cu fiecare elev, cunoscându-i nu doar preferințele literare, ci și zbaterile sufletești. Copiii vin înspre bibliotecă cu variatele lor preocupări, griji și căutări – dovadă că influența acestui rol merge mult dincolo de zidurile școlii.

Provocările contemporane – nevoia de reinventare

Bibliotecarul școlar de azi se confruntă cu multiple provocări:

- concurența surselor rapide de informație digitală;
- scăderea apetitului pentru lectură profundă;
- nevoia de adaptare la noile tehnologii și cerințele educației digitale.

Aici intervine o schimbare majoră: **inteligența artificială (IA)**. Lumea cărților începe să se intersecteze tot mai firesc cu algoritmi și rețele neuronale. La conferințele ABR la din ultima perioadă, ne-au fost prezentate beneficiile aduse de IA bibliotecilor și bibliotecarului.

Cum poate sprijini IA activitatea bibliotecilor școlare

1. Catalogare și organizare eficientă

IA poate automatiza clasificarea cărților, etichetarea tematică și propune reorganizări în funcție de cerințele actuale ale utilizatorilor. Prin analiza frecvenței împrumuturilor sau a cererii, IA sugerează achiziții noi sau permutări de rafturi pentru accesibilitate.

2. Recomandări personalizate pentru cititori

Prin aplicații integrate, elevii pot primi sugestii de lectură în funcție de titlurile anterioare împrumutate, interese personale sau nivel educațional. Algoritmii devin astfel un aliat al bibliotecarului în ghidarea fină a elevilor.

3. Accesibilitate sporită

IA facilitează transcrierea textelor în format audio pentru copiii cu deficiențe de vedere, traducerea automată a materialelor pentru elevii din comunități etnice și crearea unor aplicații vocale de căutare în catalog.

4. Monitorizarea dinamică a intereselor elevilor

Prin analiza datelor, IA poate ajuta bibliotecarul să observe în timp real ce tematici stârnesc cel mai mult interes, ce cărți se împrumută sezonier și cum se poate adapta oferta de activități culturale.

5. Crearea de resurse educaționale interactive

Chatbotii instruiți să răspundă la întrebări despre literatură, istorie, știință pot deveni parte din biblioteca digitală. De asemenea, IA poate ajuta la construirea de fișe de lectură automate, jocuri educaționale și ghiduri de studiu.

Concluzie: viitorul are inimă și algoritm

Inteligența artificială nu trebuie privită ca un înlocuitor al bibliotecarului, ci ca și o extensie a acestuia – o unealtă menită să-i ușureze munca, să-i extindă impactul și să-l elibereze de sarcini repetitive. În fond, **inima unei biblioteci va rămâne mereu omul care știe să recomande o carte exact atunci când un suflet tânăr are mai multă nevoie de ea decât de orice altceva.**

Într-un timp al accelerării tehnologice, bibliotecarul școlar devine pod între lumi: între rândurile liniștite ale unei cărți vechi și liniile de cod care scriu viitorul. Iar IA, în acest cadru, este suflul nou care dă aripi tradiției.

Bibliotecar, Angelica Adela Bogdanov, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad

Portret de bibliotecar - omul din spatele cărților

Într-o lume din ce în ce mai accelerată, în care cuvintele par să piardă teren în fața imaginilor și notificărilor, biblioteca rămâne un spațiu de tihnă, de reflecție, de formare. Iar în inima acestei lumi liniștite se află bibliotecarul - un personaj discret, dar cu o misiune profundă. El nu doar împrumută cărți, ci deschide orizonturi. Nu doar completează fișe, ci construiește punți între oameni și lumi imaginare. Așa este bibliotecarul devotat, profesionist cu vocație, suflet cald în mijlocul comunității educaționale.

Bibliotecarul este omul care, zi de zi, face din biblioteca școlară un loc viu, primitor, atractiv. Cu răbdare și pasiune, reușește să creeze contexte autentice în care lectura capătă viață, iar cărțile devin poduri între elevi și valori. Este mereu atent la nevoile elevilor, deschis la colaborare cu profesorii, și implicat în fiecare activitate cu o energie molipsitoare.

Printre proiectele de impact inițiate la biblioteca Liceului Tehnologic de Industrie Alimentară Arad se numără:

- „Lectura la un scan distanță” - o idee ingenioasă de a aduce lectura în era digitală, prin coduri QR distribuite în școală, care deschid calea spre fragmente literare sau recomandări de carte.
- „Ești COOL dacă-l citești pe Eminescu” - un demers creativ și modern de apropiere a elevilor de opera eminesciană, care transformă literatura clasică într-o experiență relevantă pentru tineri.
- „Bibliotecar pentru o zi, cititor pentru o viață” - o activitate educativă și motivațională, în care elevii experimentează rolul de bibliotecar, învățând responsabilitatea și bucuria servirii celorlalți.
- „Citește, aplică și împărtășește cu ceilalți” - un program care merge dincolo de lectură, încurajând elevii să transforme ceea ce citesc în acțiuni, prezentări, proiecte sau atitudini pozitive.

Toate aceste activități au un numitor comun: ele cultivă autonomia în lectură, stimulează creativitatea și aduc cartea în viața reală a elevilor, făcând-o atractivă, relevantă și accesibilă.

Așa cum un profesor predă conținuturi, bibliotecarul modelează atitudini. În tăcerea blândă a bibliotecii, el își va face timp pentru a asculta, a încuraja, pentru a sugera exact acea carte care poate schimba o zi, un gând sau chiar o traiectorie.

Bibliotecarul - este un formator de caractere. Prin tot ceea ce face, transmite respectul față de carte, pasiunea pentru învățare și bucuria descoperirii, lasă urme - în mintea elevilor, în inima colegilor, în viața școlii.

Într-un portret adevărat de bibliotecar nu încap doar un chip, ci o misiune. Este portretul celui om care, din spatele rafturilor, îți zâmbeste și îți întinde cartea potrivită, fără a cere nimic în schimb. Care îți amintește, fără să spună, că în fiecare pagină stă o șansă de a deveni un pic mai bun.

Bibliotecarul este grădinarul sufletelor: nu plantează copaci, ci idei, nu udă flori, ci visuri, și face ca mințile să înflorească în tăcerea dintre rafturi.

**Bibliotecar Ioana-Codruța Mortasifu,
Liceul Tehnologic de Industrie Alimentară Arad**

Istoria bibliotecii în *momente* : de la începuturi până în Evul Mediu. Tendințe actuale

Despre istoria bibliotecii s-a scris mult și se va scrie în continuare cu-atât mai mult cu cât, pe de-o parte, noi descoperiri cu privire la trecutul său îndepărtat nu conțin să apară și, pe de altă parte, evoluția sa rămâne perpetuă cunoscând din nou și din nou schimbări esențiale. Ceea ce își propune articolul de față este mai curând evidențierea *direcției* evoluției bibliotecii prin punctarea unor *momente* în timp - într-o primă parte: de la formele de început ale bibliotecii până la jumătatea Evului Mediu - și, de asemenea, notând tendințele curente de evoluție ale acestei entități - toate acestea printr-o încercare de evidențiere a unor *momente* care se înscriu ca fiind nu doar esențiale în privința evoluției bibliotecii dar rămân și momente frumoase, de interes pentru cultura și civilizația universală.

Istoria bibliotecii, privită de la înălțimea anilor evoluției sale, urmează, cum este și firesc, o linie și o direcție de dezvoltare care vine ca și răspuns la unele dintre calitățile ce ne deosebesc de alte viețuitoare: curiozitatea consecventă, setea de cunoaștere și de explicare a cauzalității și de estimare a posibilelor efecte, nevoia de descoperire și asimilare a informațiilor, adunarea lor laolaltă urmată de o ordonare după reguli logice, sintetizarea cunoștințelor în mod constructiv și permanent, iar în ultima vreme - dacă este posibil, azi mai mult ca și oricând - distingerea între informația adevărată și cea - voit ori *nevoit* - falsă. Este dificil de fixat în timp momentul în care a apărut' ori de identificat cu exactitate care ar putea fi considerată prima bibliotecă din lume. Apariția bibliotecii nu poate fi fixată într-un moment precis, cum nu poate fi nici îngrădită într-un areal geografic. Entitate ce a fost zămislită pe măsura creșterii dorinței omului de a cunoaște, biblioteca are caracter cu totul și cu totul *universal*. Ea a apărut în momente și în locuri diferite, cuprinzând documente de natură distinctă, zămislită fiind de către popoare, civilizații care în cele mai multe cazuri nu aveau nici măcar cunoștință unele despre celelalte: totuși, încă de la apariția ei, ea prezentând aceeași *esență*.

Biblioteca a fost întâi *dorință*! Ea a apărut, cum spuneam, urmare a dorinței intrinseci a omului de a *cunoaște*, dorință care s-a amplificat hrănind altă dorință ce-a luat naștere pe măsură ce prima căuta a fi satisfăcută. Pentru că în timp cunoștințele asimilate excedeau posibilitatea și probabilitatea de a putea fi transmise prin simplul viu grai iar omul ajunsese la un nivel de înțelepciune ce-i dădea posibilitatea de a-și transpune cunoștințele pe un suport spre a putea fi împărtășite, a apărut și dorința de a *aduna la un loc cunoașterea prin suportii ei* pentru a putea ști unde poate fi ea căutată și găsită.

Abia mult, mult mai târziu, atunci când depășește sensul ei primar, acela de „arhivar” al cunoașterii, biblioteca se transformă răspunzând altei *dorințe* în devenirea umanității: aceea de cercetare prin analiză și punere sub semnul îndoielii, de dezbatere în vederea construirii unei păreri proprii. Odată cu depășirea stadiului de simplă preluare a informațiilor primite, a apărut dorința de reflectare și de formare a propriei opinii care, la rândul ei, a adus un nou sens bibliotecii, acela *de punere la îndemână a informațiilor organizate*, asigurând accesul larg al oamenilor la cunoașterea de calitate.

Cum spuneam, la începuturile sale biblioteca avea o menire și semnificație diferite față de biblioteca publică cunoscută azi. Ea a apărut întâi doar cu funcționalitatea de *păstrătoare depozitoare* a unor cunoștințe și informații transpuse pe un suport, fără a deține însă acea funcționalitate, astăzi esențială, de accesibilizare a cunoștințelor și informațiilor către publicul larg. Dacă ne referim la bibliotecă în acest sens primar de „depozitar” al documentelor ce conțin informații din diverse arii ale cunoașterii, putem spune că primele biblioteci despre care avem cunoștințe sunt **bibliotecile din China secolelor XVI – XI î.Hr. (!)**. Acestea reprezentau, în fapt, colecții de documente, de cele mai multe ori ale câte unor familii importante ale vremii, documente ordonate cronologic, cu precădere referitoare la genealogiile familiilor imperiale, la ordine emise de către acestea și la descrierea unor evenimente importante ori fenomene naturale deosebite. Discrepanța între înțelesurile în timp ale bibliotecii este deosebit de spectaculos vizibilă aici dacă luăm în calcul faptul că biblioteca în sensul ei esențial, acela de entitate care face posibil studiul documentelor prin punerea lor la dispoziție, care asigură transmiterea informațiilor deținute și ordonate, a apărut în China abia în sec. al XIX-lea d.Hr.(!!) Dacă avem în vedere istoria, direcția istorică a Chinei și această distanțare imensă în timp între cele două înțelesuri ale bibliotecii la chinezi, cred că aceasta dovedește cât se poate de concludent faptul că biblioteca și evoluția ei nu se pot gândi separat față de evoluția culturii și civilizației, a istoriei unui popor. - *dar aceasta este o altă poveste...*

Iarăși, dacă în timp și-n evoluția ei, gândim biblioteca încă în sensul ei primar, acela de arhivă a cunoștințelor - însă una de mari dimensiuni și care depășește limitele unor familii (fie ele și imperiale) și chiar a unui popor - respectiv ne referim la acel depozitar al cunoașterii care se dorește și încearcă să devină unul *universal* – bineînțeles în limitele înțelesului vremurilor – următorul moment important al acestei evoluții poate fi considerat a fi ***Biblioteca Regală a lui Assurbanipal***.

Săpăturile începute de către British Museum în preajma anilor 1850 și continuate apoi neîntrerupt până în 1930 în situl arheologic din Nineveh (sau Ninive) – vechea capitală a Imperiului Neo-Asirian de altădată, aflată pe malul Tigrului, în actualul Irak – au adus la lumină mii de tăblițe de lut cu înscrisuri cuneiforme. Se pare că Assurbanipal (aprox. 685- 631 î.Hr.), devenit mai apoi cel mai mare rege al Imperiului Neo-Asirian - fiind al patru-lea fiu născut și, astfel, nefiind primordial destinat domniei - a avut șansa, răgazul dar și interesul de a se dedica întâi studiului. S-a aplecat

asupra diferitelor domenii, a învățat limba sumeriană pe lângă cea maternă, akkadiana, a învățat să scrie sub îndrumarea scribului-șef al tatălui său dezvoltându-și neîntrerupt dorința de cunoaștere. Se pare că setea lui Assurbanipal de a poseda cunoștințe a extrapolat materializându-se într-o dorință fără limite de a-și însuși, de a poseda și documentele-suport ale cunoașterii. Astfel, devenit totuși rege urmare a morții fratelui său mai mare și a regândirii tradiției ordinii moștenirii de către tatăl său, Assurbanipal și-a prous să realizeze cea mai mare bibliotecă a vremurilor sale. Imperiul condus de către Assurbanipal a atins cea mai mare expansiune teritorială, el însuși fiind cunoscut – alături de cruzimea sa manifestată față de dușmani – mai cu seamă pentru inteligența, pentru cunoștințele deosebite pe care le deținea. În dorința sa de a deține și pune la un loc cunoștințele lumii, a trimis scribi în toate colțurile imperiului, plătindu-i pentru ca aceștia să noteze diferitele informații ale vremii și să copieze documente deja existente. Regele nu s-a dat deoparte nici de la acte de cruzime pentru a obține înscrisurile existente în teritoriile cucerite pentru ca apoi să le depoziteze în biblioteca ce-i poartă numele și care astăzi este considerată ca fiind *prima bibliotecă din lume*, cea mai veche bibliotecă regală, publică, a lumii.

Săpăturile de la Nineveh au scos la iveală peste 30 000 de tăblițe și fragmente de tăblițe de lut, scrijelite în limbaj cuneiform. Înscrisurile au teme diferite, de la cele de literatură (10 texte de literatură), cunoștințe de astronomie ori medicale ale vremii și până la cele de natură tehnică. Este interesant de menționat faptul că tăblițele erau cu mare probabilitate ordonate în mod logic, astfel încât putem avea de-a face aici cu o primă formă de sistematizare. Astfel, tăblițele încercau forme specifice funcție de conținut (de exemplu, cele cu referiri agricole aveau formă rotundă), fiecare tăbliță purta același înscris distinctiv: „*Palatul lui Assurbanipal, împăratul Universului, suveranul Asiriei*”, iar în cazul textelor ce cuprindeau mai multe tăblițe, fiecare tabletă începe prin repetarea ultimelor cuvinte din tăblița precedentă.

Având în vedere faptul că biblioteca împreună cu palatul ce-o găzduia și-au găsit sfârșitul într-un incendiu atunci când întreaga capitală a fost distrusă în 612, se pare că tocmai materialul-suport al tăblițelor, lutul, a contribuit la salvarea acestei părți a fondului bibliotecii. Focul a produs coacerea și, astfel, supraviețuirea tabletelor, în timp ce alte texte care e probabil să fi existat și ele în bibliotecă – eventual pe suport de piele sau ceară – au dispărut pentru totdeauna, fiind mistuite de flăcări.

Majoritatea tabletelor descoperite au fost trimise la British Museum unde se pot vedea și astăzi însă, urmare a unei prime inventarieri extrem de precare – imediat după descoperirea lor, anterior expedierii – ele s-au amestecat în asemenea măsură încât nu e sigur că va mai fi posibilă reconstituirea aranjării ordinii de altădată. Se aproximează că *Biblioteca Regală a lui Assurbanipal* ar fi deținut inițial aproximativ 10 000 de texte scrijelite în tăblițele de lut, tăblițe care parțial s-au spart generând

cele mai bine de 30 000 de tablete și fragmente. Dintre cele doar 10 texte literare scrijelite în tăblițele de lut, cea care totalizează 12 tablete este aceea care e considerată azi, una dintre primele opere literare ale lumii, *Epopoea lui Ghilgameș*. - dar aceasta este, din nou, o altă poveste....

Mai apoi, urmând linia firească a timpului, referiri la colecții de documente care-ar putea fi considerate oarecum predecesoare ale bibliotecii se leagă cu precădere de colecțiile documentelor de natură religioasă deținute de templele antichității. Potrivit lui Alfred Hessel- istoric cu numeroase lucrări, inclusiv în domeniul biblioteconomiei - la o evoluție de remarcă a bibliotecii care să o apropie de sensul ei esențial și care depășește înțelesul său primar, de arhivă, putem gândi abia odată ce vorbim despre Platon (420- 340 î.Hr.) și Aristotel (384- 322 î.Hr.). Grădina academică din apropierea Atenei, *Academia lui Platon*, este considerată a fi prima formă de *școală pentru adulți* despre care avem cunoștințe în sensul ei de loc frecventat de către discipoli trecuți de vârsta copilăriei, deja - mai mult ori mai puțin - formați, care își lărgeau aici orizonturile cunoașterii prin conversații libere, coordonate de către Platon. Ambițiile lui Platon și Aristotel legate de Academie, aria vastă a cunoașterii abordată de către cei doi prin domeniile felurite asupra cărora s-a aplecat fiecare, ar presupune în mod logic, cum arată Hessel, existența unei colecții însemnate de documente, a unei biblioteci. Dacă în Academia lui Platon schimbul de informații s-a realizat pe cale orală și nu există nici referiri la vreo bibliotecă a lui personală, în situația lui Aristotel sunt informații despre colecția sa proprie și despre efortul lui susținut în direcția adunării la un loc a documentelor, a manuscriselor vremii.

Direcția devenirii bibliotecii e continuată de către discipolul lui Aristotel, de către **Alexandru cel Mare (336- 323 î.Hr.)**. Strateg și conducător militar deosebit, el a fost cel care, urmare a cuceririlor sale, a făcut cunoscută cultura și civilizația greacă în întreaga lume. Dobândind de la Aristotel importante cunoștințe în domeniul filosofiei, astronomiei, matematicii, geografiei, biologiei dar și al politicii și-al artelor, Alexandru cel Mare - în dorința lui de-a deține documentele purtătoare ale cunoașterii - a fost, în fapt, cel care-a avut întâi ideea făuririi *Marii Biblioteci din Alexandria*, bibliotecă ce urma să preia în mare parte modelul bibliotecii mentorului său. Moartea lui prematură, la numai 32 de ani, a făcut însă ca această idee-dorință să rămână doar intenție la acel moment. Cel care a pus în practică *intenția* lui Alexandru cel Mare fondând **Biblioteca din Alexandria** a fost **Ptolemaios I**, fost general în armata lui Alexandru cel Mare, care s-a autoproclamat rege al Egiptului (304 î.Hr.) urmare a luptelor pentru părți din imperiu, purtate între foștii conducători militari ai lui Alexandru cel Mare, după moartea regelui.

Ptolemeu I, urmare a recunoașterii adevărului potrivit căruia cunoașterea înseamnă putere, a nutrit aceeași dorință vehementă de a deține documentele purtătoare de informații ca și surse ale

cunoașterii. Având aceste preocupări alături de abilitățile sale militare, noul rege a atras în Alexandria numeroși oameni de știință și de cultură ai vremii cu intenția realizării unui centru cultural după modelul grecesc, al *Lyceumului* aristotelian din Atena. În cadrul centrului cultural, biblioteca - ce purta numele de *Mouseion* (de unde și cuvântul *muzeu*) cu înțelesul de "templu al muzelor" - a fost concepută ca fiind elementul de bază ca și funcționalitate al complexului. Deși există similitudini incontestabile între *Biblioteca lui Assurbanipal* și *Biblioteca din Alexandria* (ambele au fost fondate de către regi, în demersul formării ambelor s-a decurs inclusiv la acte de cruzime în vederea dezvoltării colecțiilor de documente, ambele au avut caracter universal atât privitor la conținutul documentelor dar și la aria lor de proveniență, și, în plus, existau asemănări inclusiv în modul de aranjare al documentelor în cele două biblioteci), totuși, în cazul celei din urmă ne referim la un număr mult mai mare de documente (cca 700 000 față de vreo 10 000 câte au fost probabil înainte de spargerea tăblițelor de lut), la alt suport al documentelor (sulurile de papirus față de tablete de lut) și, cel mai important, în cazul *Bibliotecii din Alexandria* a apărut deja în mod clar – spre deosebire de cea a lui Assurbanipal - rolul de diseminare a informațiilor, de păstrătoare organizată a informațiilor cu scopul folosirii lor de către utilizatori.

Aici deja cunoștințele, informațiile prind viață!

În Egipt, papirusul fiind la el acasă, s-a scris cel mai mult în antichitate. La aceasta adăugându-se demersurile – adeseori crude – ale lui Ptolemeu I și-a urmașilor acestuia în dorința de-a deține cunoștințele lumii și de-a realiza cea mai mare bibliotecă a vremurilor, numărul documentelor *Bibliotecii din Alexandria* a ajuns, cum spuneam, la circa 700 000 - cifră deloc de neglijat nici pentru vremurile noastre(!) - chiar dacă ea cuprindea uneori mai multe exemplare ale aceluiași document (o altă trăsătură a bibliotecii de mai târziu) precum și documente ce cuprindeau aceeași lucrare extinsă în mai multe documente (premergătoarele lucrărilor multivolum). Ambiția era aceea de a aduna la un loc toate documentele vremii prin realizarea unor traduceri în greacă și a unor copii ale documentelor originale din orice teritorii.

Biblioteca dispunea deja de o sistematizare, de un catalog care cuprindea date gândite, adunate și înregistrate despre fiecare document deținut. Fiecare document era înregistrat la intrarea lui în bibliotecă, fiind "etichetat" cu aceleași informații – chiar dacă ele nu se întâlnesc în modul cel mai fericit cu normele biblioteconomice actuale, acelea referindu-se cu precădere și aproape limitativ la proveniența documentelor intrate și înregistrate. În vederea realizării numeroaselor activități pe care le presupunea biblioteca, așa cum a fost gândită și cum funcționa *Biblioteca din Alexandria*, a apărut necesitatea angajării și formării unor specialiști în domeniu. Luând în considerare importanța deosebită ce-i era atribuită bibliotecii, este de la sine înțeles faptul că nici coordonarea acesteia nu era

lăsată la voia întâmplării. Dimpotrivă, coordonarea se realiza de către persoane alese dintre cele mai cultivate ale vremii, adeseori lor atribuindu-li-se inclusiv sarcini legate de educarea copiilor familiilor regale. Prima astfel de persoană care și-a desfășurat activitatea în *Biblioteca din Alexandria* a fost Zenodotos (a trăit până în 260), el fiind cel care a început organizarea sistemică a bibliotecii, cataloagele bibliotecii datorându-le, puțin mai târziu, lui Kallimachos cu ale sale *Pinakes*. Kallimachos a separat întâi poezia de proză continuând divizarea fiecărei *clase*. Mai mult, în cadrul fiecărei sub-clase, a ordonat documentele alfabetic după autori, făcând însemnări cu datele biografice și cu referiri la opera fiecăruia. Recunoaștem aici forma primară de organizare sistemico-alfabetică, o încercare de CZU (Clasificare Zecimală Universală), o formă de catalogare cu elemente de catalog. Apar astfel în timp sarcinile de bibliotecă, se întrezărește imaginea timpurie a bibliotecarului cu atribuții specifice de biblioteconomie. - *dar aceasta este, din nou, o altă poveste...*

Biblioteca din Alexandria, sau *bibliotecile* complexului cultural din Alexandria (în fapt, existau mai multe locații ale bibliotecii în același complex cultural : premergătoarele *filialelor* de azi, am putea spune) au cunoscut de-a lungul existenței lor de cca 900 de ani (!!) mai multe momente dramatice, înregistrând tot atâtea pierderi esențiale. Găsindu-și în final pieirea, cel mai probabil totuși, undeva în jurul anilor 640- 642 d.Hr., rămâne discutabil și modul în care a sfârșit această bibliotecă deosebit de longevivă. Părerile legate de dispariția sa sunt dintre cele mai felurite: de la distrugerea mai timpurie prin incendierea bibliotecii (nu neapărat intenționată) de către Cezar atunci când acesta ordonase, în fapt, incendierea flotei lui Ptolemeu al XIII-lea și când incendiul de proporții uriașe s-a extins și asupra bibliotecii; *sau* poziția potrivit căreia biblioteca a dispărut mistuită de flăcările altui incendiu important odată cu cucerirea de către arabi în 642 d.Hr.; *sau* a opiniei potrivit căreia sfârșitul *Bibliotecii din Alexandria* nu trebuie neapărat căutat și găsit în vreo mistuire determinată de vreun război, ci în faptul că, în timp, interesul pentru cunoaștere și cultură al regilor ce-au urmat succesiv la conducere a scăzut, odată cu acestea diminuându-se și sumele alocate dezvoltării ori întreținerii bibliotecii, până la pieirea ei prin dezinteres. Sumbră ca și posibilitate, această a treia modalitate rămâne totuși puțin probabilă din mai multe considerații printre care și cea materială, determinată tocmai de fondul de documente deosebit de mare pentru acele vremuri dar și de spațiile, infrastructura realizate în vederea asigurării funcționării bibliotecii – la care se adaugă și statutul ce-l avea biblioteca și pe care-l asigura deținătorilor ei la acel moment. – *evident, aceasta este, din nou, o altă poveste...*

În altă ordine de idei, dacă aruncăm o privire în **Roma Antică**, se pare că aici cartea constituia pradă de război de prin 200 î.Hr. Respectul pentru carte și dorința de posedare a ei au fost în continuă creștere, majoritatea familiilor de vază ale Romei posedând propriile colecții. Astfel, făurirea mini-bibliotecilor, a colecțiilor de familie devenise aproape o chestiune de statut. Totodată, apare un

element de interes major în evoluția bibliotecii: apariția **bibliotecii publice**. Deși se pare că exista o preocupare pentru realizarea bibliotecii publice încă la Caesar, informații legate de înființarea lor datează doar de după moartea acestuia. Interesul pentru carte este subliniat și de informațiile despre faptul că în Roma începutului de secol al IV-lea existau deja 28 de biblioteci publice. La început, aceste biblioteci erau coordonate de către oameni de știință, mai apoi locul lor fiind luat de către oameni ai administrației. În biblioteca publică exista așadar personal specializat, iar parte din munca specifică bibliotecilor vremii - multiplicarea documentelor prin copierea, rescrierea lor – erau realizate de către sclavi ori de către sclavi eliberați care uneori tocmai în acest mod și-au putut răscumpăra libertatea.

Respectul și interesul pentru carte au continuat, direcția fiind aceea de creștere continuă înspre **bibliotecile private și cele publice ale Evului Mediu**. Înainte de a continua firul istoriei bibliotecii, trebuie menționată o schimbare importantă a perioadei: dacă în antichitate, în bibliotecă găsim suluri de papyrus, în Evul Mediu întâlnim pergamentul și codexul. Pergamentul a fost folosit și anterior însă în proporții insignifiante față de recunoașterea și utilizarea ce-a cunoscut-o în Evul Mediu. Posibilitatea scrierii pe ambele fețe ale filei de pergament și prinderea filelor între coperti groase, solide – la început din lemn - au revoluționat forma documentelor și, în parte, inclusiv organizarea spațială a bibliotecii.

Cea mai importantă schimbare a vremii o reprezintă însă divizarea colecțiilor de documente, a bibliotecilor, în pas cu schimbările vremurilor - în general - și-a schimbărilor legate de religie și de biserică - în particular. Trebuie să recunoaștem mai întâi faptul că, se pare, cele mai mari biblioteci ale vremii au fost ale lumii musulmane: cele din Cairo, Bagdad, Cordoba, și altele. Rămânând în Europa vremurilor, în mod evident, creștinismul căruia îi este caracteristic textul scris, a dus la o creștere importantă a numărului cărților de factură religioasă, făcând ca acest tip de scriere și, prin urmare, de carte, să devină predominantă. Alături de cartea și-apoi colecția creștină, se diferențiază cele păgâne și, de asemenea, cele private. Colecțiile private conțineau cărți de diverse feluri: creștine, păgâne dar și de sorginte literară sau științifică. În mod firesc, creștinismul câștigând aici teren și scrierile religioase fiind cele mai numeroase, aceste colecții fie erau parte din câte o biserică ori catedrală, regăsindu-se chiar în interiorul lor, fie se aflau în imediata vecinătate a bisericii ori mănăstirii. În timp, direcția pe care știm că a cunoscut-o biserica perioadei, a dus la confiscarea și interzicerea, adeseori la distrugerea colecțiilor și bibliotecilor păgâne și a celor private. Astfel, cărțile, colecțiile și-apoi bibliotecile - urmare a unei importante cenzurări a informației lăsate la îndemâna oamenilor „de rând” și curioși - s-au mutat cu precădere în catedrale și mănăstiri, întărind rândurile scrierilor religioase deja existente acolo.

Legat de regimul, reglementările bibliotecilor de Ev Mediu din biserici ori mănăstiri, au rămas destul de multe însemnări. Cărțile, codexurile se scriau manual. Deși tehnicile au evoluat semnificativ în timp, scrierea, copierea presupunea o procedură anevoioasă și de durată care făceau ca valoarea cărții – nu doar valoarea spirituală dar și cea materială - să fie deosebit de mare. Există nu puține informații potrivit cărora unele dintre manuscrise valorau cât o feudă ori alodiu, adică cât o proprietate „imobiliară”, o avere deloc neglijabilă (există, de exemplu, date concrete potrivit cărora pentru a obține un manuscris a fost vândută o vie întreagă). Luând în considerare atât munca îndelungată care necesita pricepere, valoarea materială foarte mare a manuscriselor și modul anevoios de dezvoltare al colecțiilor - este de înțeles cum cărțile, manuscrisele erau privite și cântărite ca și adevărate bijuterii. *„Ispitele erau mari: imaginile frumoase, la care se foloseau și metale prețioase, legătura cu pietre prețioase și, nu în ultimul rând, textul ca atare.”* – subliniază și prof.univ. Mircea Regneală.

Din acest motiv, regimul împrumutului cărților bibliotecii spre a fi studiate era unul extrem de sever, elaborarea reglementărilor condițiilor de împrumut și asigurarea recuperării lor intrând în sarcina bibliotecarului, a *librarius*-ului. Din documentele rămase și care fac referire la aceste reglementări reiese faptul că acestea prezintă similitudini importante de la o bibliotecă a vremii la alta și de fiecare dată sunt foarte aspre. De exemplu, împrumutul spre studiul acasă, adică cu scoaterea manuscrisului din bibliotecă, era determinat și limitat în timp (în cazul scrierilor religioase, de obicei era chiar de un an), era posibil numai după depunerea unei garanții materiale însemnate, în unele cazuri fiind acceptată garantarea cu un alt manuscris la schimb. Pentru că împrumutul spre studiu la distanță, cu scoaterea scrierii din bibliotecă – datorită unicității, a valorii materiale, respectiv a acestora două împreună, iar uneori datorită conținutului volumului - nu era posibil pentru toate manuscrisele, organizarea și amenajarea spațială a bibliotecii a cunoscut noi schimbări. Astfel, spre a face posibil studiul cărților înăuntrul spațiului bibliotecii, multe dintre volume au fost coborâte din rafturi, ele găsindu-și noul loc fiind stivuite pe mese, pupitre din spațiul alocat bibliotecilor, pentru ca ele să fie „la îndemână” potențialilor cititori.

Pentru a se asigura înapoierea cărților către bibliotecă – cu atât mai mult cu cât acestea erau aproape exclusiv de factură religioasă iar bibliotecile făceau parte constitutivă a bisericii, catedralei ori a mănăstirii – exista o măsură a „*blestemului cărții*”, această amenințare dezvoltându-se, se pare, într-un adevărat stil al literaturii vremii, atât în proză cât și în poezie. Însă, pentru că în ciuda „*blestemului cărții*” dar și al garanțiilor materiale însemnate ce trebuiau depuse pentru a putea studia în bibliotecă, au existat nu puține cazuri de „dispariție” a manuscriselor, un demers menit a elimina acest pericol și care a devenit un obicei în timp - mai cu seamă, se pare, în preajma secolelor IX- XI

- a constat în încătușarea cărții (*libri catenati*), adică în prinderea în lanțuri a acesteia și legarea ei de raftul sau pupitrul pe care era așezată. Iată cât de „încrâncenată” este originea a ceea ce cunoaștem azi ca și *sală de lectură* a bibliotecii....

În altă ordine de idei, de menționat este și faptul că atunci când ne referim la biblioteca Evului Mediu, ceea ce o deosebește clar atât de cea a lumii antice dar și de cea modernă este numărul de volume pe care-l conține și care este semnificativ mai mic decât în cazul oricăreia dintre celelalte două. Cărțile ce au supraviețuit trecutului zburcumat au fost foarte puține. Lor li se alăturau volumele scrise de către copiiștii vremii prin munca lor extrem de îndelungată și anevoioasă cât și relativ puținele cărți de sorginte religioasă ori științifică: creații ale secolelor IX – XII. Volumele bibliotecilor – fie ele publice ori private – erau, așadar, manuscrise vechi sau „noi” : puține și scumpe. De aceea fondul de carte al bibliotecilor era unul deosebit de mic. Pentru că majoritatea colecțiilor, al bibliotecilor vremii s-au „mutat” în catedrale și mănăstiri urmare a cenzurării aplicate de către biserică și-a distrugerii masive a volumelor de altă sorginte decât cea agreată, bibliotecile cu fond de carte mai însemnat și diversificat au rămas, în general, cele private. Însă cataloagele bibliotecilor de Ev Mediu, chiar al celor private, rareori număra mai mult de câteva sute de volume!

Deși extrem de severe și riguroase în ce privește reglementările cu referire la împrumutul de carte, „politicile” bibliotecilor Evului Mediu timpuriu - privitor la alte aspecte decât condiționarea împrumutului și recuperării volumelor - au fost cât se poate de imperfecte, inexacte și, adeseori ...inexistente. Dacă privim spre modul de păstrare al evidențelor volumelor ce constituiau fondurile bibliotecilor, se pare că de cele mai multe ori acestea au fost cu totul diferite de la o bibliotecă la alta. Cel mai adesea evidențele se concentrau pe proveniența documentelor din bibliotecă, ele fiind înregistrate uneori în ordinea intrării în fondul bibliotecii, alteori însă neputându-se desluși nici o ordine logică a înregistrării lor ... *dacă* erau înregistrate. Dezvoltarea fondurilor de carte în această perioadă este și ea anevoioasă dată fiind valoarea materială extrem de mare a cărților-manuscrise. În cazul colecțiilor, al bibliotecilor private: *moștenirea*, în timp ce pentru cele mănăstirești, bisericesti: diferitele tipuri de *donatii* constituiau principalele modalități de îmbogățire a fondurilor de carte. În

cazul noilor mănăstiri, de exemplu, volumele bibliotecii – cel puțin cele necesare liturghiei – erau asigurate de către abația de care aparțineau. În continuare fondul de carte era dezvoltat prin volumele „aduse” de către noii-călugări ori ca și forme de răsplată din partea familiilor înstărite, pentru școlirea, educația ce-o primeau în mănăstire unii dintre copiii lor (de regulă începând cu al doilea născut băiat). Alt tip de donații îl reprezentau darurile „lumești” primite în schimbul pomenirii numelor „dăruitorilor” și-al rudelor lor în rugăciunile călugărilor și preoților bisericii ori mănăstirii. Cel mai cu seamă însă, fondurile acestor biblioteci se îmbogățeau și ele urmare a moștenirilor lăsate de către călugării stinși din viață.

Momentele interesante în devenirea bibliotecii sunt încă numeroase. Însăși direcțiile, formele, uneori înțelesurile pe care le-a luat biblioteca în decursul timpului – de la Evul Mediu și până azi – sunt extrem de multe. Avem cunoștințe despre biblioteci importanete ca și dimensiune ori formă de organizare, răspândite în diverse arealuri culturale, zămislite și hrănite de civilizații deosebite, în diferite momente și circumstanțe ale istoriei. Dacă, încercând un arc peste timp, ne întoarcem puțin atenția de la biblioteca cu cărți înlănțuite ale Evului Mediu înspre biblioteca actuală: diferența este covârșitoare. Tendințele actuale ale bibliotecii în general și ale bibliotecii școlare în special – constituie un subiect aparte. Contrar unor opinii potrivit cărora biblioteca își pierde esența și-odată cu ea și semnificația, există convingerea mult mai argumentată potrivit căreia, dimpotrivă: într-o lume în care tot mai multe profesii presupun munca individuală și munca la distanță, și-odată cu aceasta mare parte din timpul adulților de azi se desfășoară aproape izolat, omul – și mai cu seamă copiii în formarea lor – au nevoie de satisfacerea uneia dintre cele mai importante condiții ale noastre: cea de ființe sociale, de socializare. Însă nu de oricare fel de socializare, ci de una formată, educată, care la rândul ei : formează și educă. Ori aceasta nu vine de la sine. Dimpotrivă, în vremurile actuale, din păcate, tendința este ca socializarea de calitate să se piardă de cele mai multe ori în detrimentul unei cvasirelaționări caracterizate de segmentare, de superficialitate și adeseori de duritate, uneori chiar de cruzime și vulgaritate. Acesta este doar unul dintre efectele secundare negative ale folosirii în exces, necontrolat și mult prea timpuriu a informației pe suport electronic, a internetului. Dacă recunoaștem în sfârșit și adăugăm aici și faptul că ei, copiii și mai apoi tinerii – „născuți fiind cu tehnologia în mână” – sunt (și prin perpetuarea modelului: vor fi în continuare) mai informați decât sunt adulții vremurilor lor în ceea ce privește utilizarea și exploatarea tehnologiei disponibile, ar trebui să realizăm că acele „argumente” potrivit cărora „biblioteca cu cărțile ei nu-și mai are sensul odată ce toți copiii și toată lumea are-acum acces la informația și cartea electronică”, nu pot fi acceptate. Biblioteca viitorului poate și trebuie să ofere mult mai mult. Creșterea distanțării interumane, izolarea și relaționarea fragmentată, secvențială, segmentată – cu toate efectele lor negative - sunt tot mai

accentuate la generațiile tinere, motivul esențial regăsindu-se în folosirea excesivă – indiferent de motiv – a informației electronice, a tehnologiei de către copii și tineri (cel mai frecvent prin intermediul telefonului mobil) cât și în diminuarea esențială a timpului de calitate alocat de către părinți propriilor lor copii – foarte frecvent motivul regăsindu-se în folosirea excesivă (de această dată de către părinți!) a aceleași lumi paralele, informatizate. Relaționarea se învață, se educă. Iar rolul bibliotecii școlare este esențial aici pentru că tocmai ea este cea care poate face posibilă trecerea, ca o punte de legătură, de la informațiile predate și însușite la orele de curs – informații ce vor deschide ferestre spre direcții de dezvoltare ale copiilor – la însușirea colorată a valorilor prin tot atâtea experiențe calitative de socializare ce vor adăuga plus-valoarea actului educativ.

Nimeni însă, cu-atât mai puțin copiii, nu și-ar dori să-și petreacă timpul în spații înguste și întunecate, înghesuiți între rafturi ori pupitre șubreuite în timp, între aceleași volume cu foi desprinse și îngălbenite pe care le-au răsfoit probabil și dascălii lor. Ori, din păcate, aceasta este la noi imaginea predominantă a bibliotecii școlare. Copiii și tinerii din școlile de azi au nevoie probabil mai mult decât oricând de educarea relaționării, a socializării. Adeseori fără a fi măcar conștientienți de acest lucru, aproape instinctual, ei sunt mai mult decât deschiși înspre a face ceva, de a se implica în acest sens. Însă trebuie să acceptăm că ei au nevoie și de condiții potrivite pentru aceasta. Adaptarea bibliotecilor școlare în acest sens poate fi asigurată numai cu înnoirea permanentă atât a fondului de documente dar și cu condiția asigurării spațiului adecvat și-al dotărilor moderne care să facă posibilă desfășurarea unor activități pe măsură și care să atragă utilizatorii. Biblioteca modernă de azi nu mai poate fi limitată la imaginea rafturilor pline de carte și-al pupitrelor la care fiecare copil ori tânăr studiază separat, așezat, silențios. Azi biblioteca – și mai cu seamă cea școlară, tocmai pentru că e utilizată de copii și tineri – trebuie regândită și văzută inclusiv ca și loc ce prinde viață. Alături de entitatea în care se caută informații, biblioteca trebuie să fie și locul în care se schimbă și se dezbate idei, locul în care se relaționează. Ar trebui să devină spațiul în care frumosul unei expoziții ori a muzicii se îmbină în mod fericit cu activități colorate ce acoperă o paletă dintre cele mai largi cu putință: de la prezentarea de carte sau concursul de șah, la jocurile de societate și până la simularea informatizată a concursului de conducere auto cu respectarea normelor de circulație, de la repetarea punerii în scenă a piesei de teatru, prin atelierele de creație de felurite feluri și, da, până la studiul individual sau lecturarea în tihnă a volumului nou apărut pe raftul bibliotecii *deodată cu apariția sa pe piața de carte*.

Imaginea bibliotecarului școlar trebuie și ea să se schimbe odată cu adaptarea la noile roluri și atribuții. Prin natura atribuțiilor sale, prin statutul său perceput de către copii și tineri ca fiind mai puțin formal decât al profesorului, bibliotecarul școlar are influență certă asupra formării caracterelor,

personalităților elevilor cu care relaționează. Adeseori bibliotecarul școlar este ascultătorul și sfetnicul oricând prezent, „disponibil” pentru copii și tineri, este coachul căutat și găsit instinctual de către ei în liniștea, calmul, echilibrul bibliotecii unde caută astâmpărarea grijilor, fremătărilor lor mai mici sau uneori chiar deosebit de profunde. Bibliotecarul școlar de azi are atribuții de coaching incontestabile iar, dată fiind mai ales vârsta sensibilă - din punct de vedere al alegerii valorilor de urmat (și nu numai) - a elevilor cu care relaționează, perfecționarea sa în această direcție este absolut esențială. Biblioteca școlară trebuie să devină un spațiu multifuncțional care poate lua mai multe forme răspunzând - măcar pe rând dacă nu și simultan – diferitelor cerințe ridicate de diverse tipuri de activități a căror „orchestrare” să fie coordonată de către bibliotecarii care trebuiesc, la rândul lor, formați inclusiv în aceste noi direcții. Pentru toate aceasta e nevoie întâi ca *dorința* schimbării să fie extinsă la toate nivelele decizionale implicate, fiind identificată, conștientizată și acceptată întâi *direcția* evoluției bibliotecii în ton cu sensul ei modern și internațional-universal. În acest fel biblioteca și bibliotecarul vor putea răspunde dinamismului ce va fi specific funcționalității lor, păstrându-și totodată chintesența: aceea de *sursă de posibilități* dotată cu suflet și cu resursele informării puse la îndemână: cu răbdare, ascultare și înțelegere necondiționată, cu volume și device-uri – mereu acolo, certe, de găsit: la un cuvânt, un volum ori un buton distanță. - *dar aceasta este, din nou, o altă poveste- ce trebuie însă ”inventată” ...*

**Bibliotecar Andrea Anamaria Pintye, Colegiul Național „Preparandia-Dimitrie
Țichindeal” Arad & Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad**

Bibliografie:

- Hessel, Alfred: *A könyvtárak története*. (Ford. Bárán Dezsőné.) OSZK KMK Budapest, 1959.
<https://mek.oszk.hu/03100/03193/html/index.htm>
- Pallier, Denis: *Bibliotecile*, București, Editura Grafoart, 2007
- Regneală, Mircea: *Tratat de biblioteconomie*, vol.1, București: Editura ABR, 2013

Restaurarea unui sine amputat. Rescrierea *Furtunii* lui Shakespeare

în *Pui de cotoroaș* de Margaret Atwood

1.0. Cine este Margaret Atwood?

Margaret Atwood, supranumită „un profet al distopiei”, este o cunoscută scriitoare canadiană, autoare a peste 40 de volume, care cuprind romane, proză scurtă, poezie, cărți pentru copii și eseuri, traduse în peste 30 de limbi. Prin activitatea sa literară, autoarea este considerată una dintre cele mai influente voci literare ale contemporaneității.

S-a născut la Ottawa, Ontario, Canada, pe 18 noiembrie 1939. Și-a luat licența în limba engleză la Victoria College, University of Toronto, Canada în 1961, continuându-și studiile la Radcliffe College, SUA (1962) și la Universitatea Harvard, SUA (1962-1963; 1965-1967).

A debutat cu un volum de versuri, *Double Persephone*, în 1961, urmat de alte volume de poezie, multe încununate cu premii importante. A publicat până în prezent 17 romane, printre care: *Povestea slujitoarei/cameristei* (*The Handmaid's Tale*, 1985), *Ochi-de-pisică* (*Cat's Eye*, 1988), *Mireasa hoțomană* (*The Robber Bride*, 1993), *Alias Grace* (1996), *Asasinul orb* (*The Blind Assassin*, 2000), *Oryx și Crake* (*Oryx and Crake*, 2003), și *Pui de cotoroaș* (*Hag-Seed*, 2016). Romanul *Testamentele* (*The Testaments*, 2019) este o continuare a romanului *Povestea slujitoarei* în care acțiunea are loc la cincisprezece ani după finalul acțiunii din *The Handmaid's Tale*.

În anul 2000 autoarei i se decernează premiul Booker pentru romanul *Asasinul orb* (*The Blind Assassin*), „fiind nominalizată pentru același premiu cu *Ochi-de-pisică* (*Cat's Eye*) și *Alias Grace*”¹. Opera sa, *Oryx și Crake*, a fost nominalizată atât pentru premiul Booker, cât și pentru premiul Orange. Talentul său de a crea povestiri excepționale se datorează „varietății de teme, inclusiv puterea limbajului, a genului și a identității, a religiei și a mitului, a schimbărilor climatice și a puterii politice” [trad. mea]² utilizate de autoare. Jurnalista Joyce Carol Oates, de la „The New York Times”, identifică faptul că „multe dintre creațiile ei sunt inspirate de mituri și basme care au prezentat interes pentru Margaret Atwood de la o vârstă fragedă” [trad. mea]³.

¹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Margaret_Atwood, [accesat în 20.11.2018].

² Marion, Wynne-Davies, spune „a variety of themes including gender and identity, religion and myth, the power of language, climate change, and power politics”; în *Margaret Atwood*, Horndon, British Council, 2010.

³ Joyce Carol Oates, identifică „many of her poems are inspired by myths and fairy tales which interested her from a very early age”, *Margaret Atwood: Poet* în „The New York Times” 21 mai 1978.

2.0. Teme și simboluri în *Pui de cotoroață*

Romanul *Pui de cotoroață* a fost publicat în octombrie 2016, în cadrul proiectului Hogarth, fiind o rescriere modernă a *Furtunii* lui William Shakespeare, a cărei intrigă se centrează pe viața unui regizor de teatru numit Felix Phillips. Urmărind de aproape temele piesei originale, opera ne poartă într-o călătorie din culisele faimosului Festivalul de teatru Makeshiweg până în întunecimea din Penitenciarul Fletcher.

La patru sute de ani de la moartea sa, „Shakespeare este încă figura centrală a canonului occidental”, spune criticul american, Harold Bloom, în lucrarea sa de referință, *Canonul occidental*, considerându-l pe dramaturgul britanic drept „cel mai mare scriitor al tuturor timpurilor... Shakespeare este pentru literatura universală ceea ce este și Hamlet pentru lumea imaginară a personajelor literare: un spirit care pătrunde peste tot, care nu poate fi limitat... Shakespeare are larghețea naturii înseși – prin ea simte și el indiferența naturii. Nimic esențial în toată această expansiune a naturii nu poate fi limitat la culturi sau la genuri. Dacă îl citești pe Shakespeare la nesfârșit, tot nu reușești să-i cunoști caracterul și personalitatea, dar poți învăța să-i recunoști temperamentul, sensibilitatea și puterea rațiunii.”⁴.

În lumea artistico-literară engleză, în 2016, la exact patru sute de ani de la decesul lui Shakespeare, s-a dorit comemorarea acestuia prin proiectul Hogarth-Shakespeare, „inițiat de prestigioasa editură londoneză Hogarth (înființată în perioada interbelică de către Virginia Woolf)”[trad. mea]⁵. Scopul declarat al inițiativei a fost „să valorifice atmosfera de sărbătoare a lumii vorbitoare de limbă engleză, care, în 2016, sub un logo inspirat de Consiliul Britanic (*Shakespeare trăiește*), număra patru secole de când Bardul de pe Avon devenise un mare reper cultural. Editorii au însărcinat opt scriitori importanți contemporani să propună romane care ar transfera plotul unor tragedii și comedii faimoase de pe scena elisabetană în lumea contemporană”[trad. mea]⁶. În prezent acest proiect a fost preluat deja în peste douăzeci și opt de țări și cuprinde următoarele opere: Jeanette Winterson – *O paranteză în timp* (2015) cu rescrierea *Poveștii de iarnă*, Howard Jacobson – *Shylock este numele meu* (2016) actualizează *Neguțătorul din Veneția*, Anne Tyler – *Scorpia* (2016) ne reamintește de *Îmblânzirea scorpiei*, Margaret Atwood – *Pui de cotoroață* (2016) repune în scenă *Furtuna*, Tracy Chevalier – *Băiatul cel nou*

⁴ <http://lauracaltea.ro/articlesite/hogarth-shakespeare-si-mostenirea-marelui-will>, [accesat în 23.03.2019].

⁵ Dana, Percec, „initiated by the prestigious London publishers Hogarth (established, in the interwar period, by none other than Virginia Woolf)”, *The Canadian Tempest Margaret Atwood and Shakespeare Retold as Hag-Seed* în „Caietele Echinox”, vol. 34, 2018: *Posthumanist Configurations*, p.295-307.

⁶ *Ibidem*, „was meant to capitalize on the celebratory mood of the English-speaking world, which, in 2016, under an inspired logo put forth by the British Council (Shakespeare lives), counted four centuries since the Bard had become a major cultural icon. The publishers commissioned several important British, American and Canadian writers to propose novels that would transfer the plot of some famous tragedies and comedies from the Elizabethan stage into the contemporary world”, p.295-307.

(2017) dă viață unui nou *Othello*, Edward St. Aubyn – *Dunbar* (2017) ni-l prezintă pe *Regele Lear*, Jo Nesbo – *Machbeth* (2018) prin *Machbeth*, iar Gillian Flynn trebuia să rescrie *Hamlet* în 2021, dar acest ultim roman nu a mai fost publicat⁷.

Romanul *Pui de cotoroaș* a fost inclus pe listele celor mai bune cărți ale anului 2016, alcătuite de ziarele și revistele: „Sunday Times”, „The Times”, „The New York Times Book Review”, „Washington Post”, „New York Magazine” și „Canadian Literature”.

2.1. *Furtuna* shakespeariană în secolul XXI

Romanul este împărțit în cinci părți distincte, fiecare cu un titlu sugestiv, încadrate de un prolog și un epilog, care la rândul lor au fiecare câte un titlu specific.

Rescrierea piesei lui Shakespeare pentru cititorul secolului XXI, sub forma unui roman, a pus autoarei mai multe probleme. Una din soluțiile alese de scriitoarea canadiană este aceea de a face pe Felix Phillips, întruchiparea modernă a lui Prospero, nu un duce exilat, ci un regizor/director artistic al Festivalului de Teatru de la Makeshiweg. Prologul, intitulat sugestiv *Spectacolul*, ne descrie pregătirile pentru punerea în scenă a piesei *Furtuna*, în cadrul unui program de teatru ce se desfășoară în interiorul unui penitenciar canadian, program coordonat de Felix.

Dacă în hipotextul shakespearian acțiunea începe chiar pe insula vrăjită, hipertextul lui Margaret Atwood se deschide prin creionarea poveștii de viață a lui Felix. Ne este prezentat un Felix cu o poveste tragică, menită să atragă simpatia și mila cititorului. Drama lui Felix constă în faptul că Nadia, soția sa, a murit la naștere, iar fiica sa, căruia îi pune numele Miranda (referință la fiica lui Prospero din *Furtuna*), a murit din cauza complicațiilor de meningită la vârsta de trei ani, exact vârsta la care Prospero, împreună cu Miranda, sunt alungați din Milano. După aceste evenimente tragice, Felix devine obsedat de realizarea unei producții neobișnuite a piesei *Furtuna* în care el să joace rolul protagonistului Prospero, care are o fiică pe nume Miranda. Margaret Atwood folosește aici tehnica intertextualității pentru a crea un dialog cu piesa lui Shakespeare. Acest dialog va continua de-a lungul întregului roman prin preluarea temelor majore din textul original, pe care le va prezenta într-o lumină nouă. În piesa Bardului de pe Avon, una din temele centrale este trădarea. Autoarea preia această temă și o integrează în viața protagonistului său. Așa cum Prospero își pierde ducatul, fiind mai preocupat de studiul magiei decât de conducerea ducatului și fiind trădat de fratele său Antonio, tot așa și Felix, preocupat de grandioasa producție a *Furtunii* în cadrul Festivalului de Teatru de la Makeshiweg, fără să aibă vreo bănuială că asistentul său, Tony (Anthony Price – un Antonio reinterpretat), a complotat să-i preia slujba, își pierde atât funcția, cât și montarea spectacolului, care ar fi trebuit să-i aducă vindecarea sufletului.

⁷ <http://hogarthshakespeare.com/>, [accesat în 18.03.2019].

Dacă Prospero și Miranda sunt forțați în exil de către Antonio, ducele uzurpator din Milano și Alonso, regele din Neapole, Margaret Atwood îl umanizează pe Felix, înscriindu-i viața într-un autoexil, de exact 12 ani (cât a fost și exilul lui Prospero), în pustietatea canadiană. Autoarea creează un climat de empatie și milă pentru Felix prin creionarea unei vieți atât de tragice, prin radiografia atât de umilitoare a concedierii sale și prin exilul autoimpus.

O altă temă a piesei originale este iluzia, iar ea este preluată în roman într-un mod mai puțin obișnuit. Felix, aflat în exil într-o cabană rustică, într-o pădure, deznădăjduit și umilit, suferă o cădere nervoasă care se manifestă prin plăsmuirea unei fantasme, a unei iluzii psihologice, sub forma fiicei sale pierdute, Miranda, care nu a murit, ci trăiește în imaginația lui. Autoexilul lui Felix începe să se descompună când Estelle, o cunoștință mai veche, îi propune un job, să predea teatru în cadrul unui program de educare a prizonierilor dintr-un penitenciar. Felix acceptă oferta și regizează, cu succes, trei spectacole cu actori deținuți din penitenciarul Fletcher, toate fiind opere de Shakespeare. Așa cum „destinul” aduce corabia cu dușmanii lui Prospero în apropierea insulei sale, aceeași „mână a destinului” mișcă pașii dușmanilor lui Felix înspre închisoarea unde el ține lecții de teatru. Pentru a decide viitorul programului de teatru în închisoare, mai mulți politicieni, printre care și Tony Price și Sal O’Nally (corespondentul regelui de Neapole, Alonso) vor viziona producția teatrală din acest an. În urma acestei vești, Felix își anunță superiorii că intenționează să pună în scenă *Furtuna* pentru vizita oficialilor. Felix angajează o actriță pe nume Anne-Marie Greenland pentru a juca rolul Mirandei și atribuie restul personajelor studenților săi din închisoare, iar el însuși îl va juca pe Prospero.

Trupa de actori amatori repetă piesa, iar Felix ticluiește planul său de răzbunare pe Tony și pe ceilalți politicieni, folosindu-se de vizita acestora în penitenciar.

Prospero, în piesa originală, se folosește de muzică și de magie pentru a-și duce la îndeplinire răzbunarea, manipulându-și cu abilitate dușmanii. Magia secolului XXI este arta teatrală, iluzia optică, efectele speciale și nu în ultimul rând, utilizarea de stupefiante. Felix și trupa de actori se pregătesc pentru producție. Politicienii, inclusiv Tony, sosesc la închisoare, unde în loc de vizionarea unui spectacol preînregistrat a *Furtunii*, ei sunt supuși unei experiențe teatrale imersive, în care actorii (sub conducerea lui Felix) pun în scenă iluzia unei revolte în închisoare, făcându-i pe politicieni să se teamă pentru viața lor, în timp ce continuă să joace părți extrase din piesa *Furtuna*. Felix îl surprinde pe Tony, înregistrându-l video, cum împreună cu Sebert Stanley (un Sebastian modern), complotază să-i ucidă pe Sal O’Nally (Alonso) și pe Lonnie Gordon (corespondentul lui Gonzalo din piesa originală), mimând exact intriga *Furtunii* lui Shakespeare. Felix folosește înregistrarea astfel obținută pentru a-l șantaja pe Tony, cu scopul de a-și recupera postul de director artistic al festivalului de teatru, de a obține eliberarea condiționată a unuia dintre

deținuți, 8Măini (un Ariel modern) și de a asigura o viitoare finanțare pentru programul de teatru din penitenciarul Fletcher. În timp ce planul de răzbunare este în plină desfășurare, în paralel, se dezvoltă și o poveste de iubire între Anne-Marie Greenland, actrița ce o interpretează pe Miranda, și Frederick „Freddie” O’Nally (un Ferdinand reimaginat). *Pui de cotoroașă* reușește să mimeze foarte bine subiectul *Furtunii*, dar o face într-un mod absolut original.

Romanul lui Margaret Atwood ne furnizează și o lecție de pedagogie prin prezentarea de către actorii deținuți a unor referate despre piesa *Furtuna*, lucrări care prezintă mai multe finaluri posibile pentru personajele piesei, după părăsirea insulei. Putem observa în această parte a operei un dialog pe care autoarea îl poartă cu opera lui Shakespeare.

Epilogul romanului poartă sugestiv titlul *Mă dezrobiți*, făcând referire la ultima replică a lui Prospero de la sfârșitul *Furtunii*. Felix își reia astfel slujba la festivalul de teatru și planifică o croazieră în Caraibe (zona cea mai prolifică pentru *Furtuna* lui Shakespeare), unde va ține prelegeri despre actorii și programul de teatru din închisoarea Fletcher. În final, Felix reușește să găsească iertarea pentru sine, fapt ce se manifestă prin eliberarea fantasmei fiicei sale, Miranda.

2.2. *Pui de cotoroașă* – o piesă de teatru într-o altă piesă dintr-un roman

Deviza proiectul Hogarth Shakespeare a fost foarte clară: repovestirea pieselor lui Shakespeare sub forma unui roman modern, cu limbaj actualizat, pentru publicul contemporan. De-a lungul istoriei, piesele dramaturgului englez au fost reinterpretate, remontate și ecranizate în foarte multe producții. Rescrierea în acest context a unei astfel de piese este, deci, o provocare pentru că „postmodernismul ne-a învățat că nu există lectură fără rescriere, iar problema de a scrie ceva nou este o provocare formidabilă pentru toți scriitorii. Se poate argumenta că lucrurile erau similare chiar și pentru Shakespeare, deoarece majoritatea intrigilor sale au fost împrumutate din Renașterea italiană, din unele povești franțuzești de amor sau de la dramaturgii elizabetani contemporani, la care se adaugă un plus de istorie din cronicile englezești”[trad. mea]⁸. Conștientizarea contemporană incluzivă, globală, intertextuală a făcut ca citirea unui text în oglindă cu celălalt să fie obligatorie, iar astfel presiunea originalității, este și mai dramatică. Narațiunile au devenit mai complicate, mai profunde și metatextuale; această sofisticare structurală compensând astfel un discurs care nu mai poate inventa ceva nou. Structura aceasta complexă este evidențiată în romanul *Pui de cotoroașă* prin folosirea procedeelor de tipul transformării deliberat tematice, atât homodiegetice, cât și heterodiegetice. Cele două tipuri de transformări deliberat tematice conviețuiesc simultan în roman,

⁸ Dana, Percec, „postmodernism has taught us that there is no reading without rewriting and the problem of writing something new is a formidable challenge for all writers. One may argue that things were quite similar for Shakespeare, too, since most of his plots were borrowed from the Italian Renaissance, from French romances or from his contemporary Elizabethan playwrights, plus a touch of history from the English chronicles”, *The Canadian Tempest Margaret Atwood and Shakespeare Retold as Hag-Seed* în „Caietele Echinox”, vol. 34, 2018: *Posthumanist Configurations*, p.295-307.

în care, precum într-o călătorie în timp, personajul Prospero, ducele uzurpat al Milanului, își părăsește diegeza și se înscrie în alta, sub viața lui Felix Phillips, regizorul de teatru. Autoarea folosește și tehnica punerii în abis a hipotextului, în sensul că referința la hipotext se face într-un mod explicit. Prin evocarea *Furtunii* lui Shakespeare, piesa pusă atât în scena de teatru, cât și în scena vieții lui Felix, Margaret Atwood reia un drum cunoscut, exact așa cum a făcut și Shakespeare la vremea lui, pentru a-l deturna spre o destinație nouă, diferită și totuși similară.

Talentul lui Margaret Atwood se remarcă, în acest roman, prin faptul că privește piesa *Furtuna* lui Shakespeare din perspectiva unui Prospero ca dramaturg și regizor. În textul original magicianul Prospero pune în scenă, cu ajutorul magiei și a spiritului Ariel, mai multe piese pentru ceilalți protagoniști. În epilogul piesei elizabetane Prospero părăsește scena pentru a se adresa publicului, cerându-i acestuia să-l elibereze. În același mod, Felix, pune în scenă piesa *Furtuna* de Shakespeare cu actorii/deținuții din penitenciarul Fletcher, piesă care este la rândul său încorporată într-o piesă interactivă, care se joacă tot în cadrul închisorii. Aceste piese, la rândul lor, se regăsesc în acțiunea romanului.

Concluzii

În *Pui de cotoroașă* autoarea prezintă personaje și narațiuni care caută, în diferite moduri, să creeze și să reproducă limbajul și temele din *Furtuna* lui Shakespeare. Aici această asemănare este forțată în mod explicit. Felix și deținuții/actorii găsesc în Shakespeare confirmarea propriilor valori și percepții de sine, chiar dacă, pentru cititor, problemele unor astfel de lecturi și efortul unei astfel de practici interpretative sunt evidente.

Margaret Atwood, în opera sa, complică ideea unui Shakespeare peren. Dramaturgul englez, argumentează ea, nu articulează experiența modernă, ci, mai degrabă cititorii moderni găsesc confirmarea propriilor lor valori în Shakespeare, fie că acestea sunt rezultatul autoînșelăciunii, a practicilor culturale instituționalizate sau al forțelor sferei neocoloniale.

Rescrierea piesei *Furtuna*, în proiectul Hogarth Shakespeare, prin romanul *Pui de cotoroașă* de Margaret Atwood, „are calitatea versatilității. Este destul de aproape de ultima piesă a poetului elizabetan pentru a invita contemporanii să mediteze asupra valențelor *Furtunii*, dincolo de etichetele care i-au fost atât de frecvent aplicate de critică. În același timp, rescrierea se îndepărtează suficient de intriga și semnificațiile originale pentru a fi, ea însăși, un roman scilicet, care îmbină elementele particulare ale culturii canadiene cu teme universale și atemporale de iubire și pierdere, creație și distrugere, moarte și renaștere”[trad. mea]⁹.

⁹ Dana, Percec, „has the quality of versatility. It is close enough to the Elizabethan poet’s last play to invite contemporaries to meditate on the valences of *The Tempest* beyond the labels that have so frequently been applied to it by criticism. At the same time, it departs from the original plot and meaning enough to be a brilliant novel in its own right, which blends particular elements of Canadian culture with universal and atemporal themes of love and loss, creation and destruction,

„La ce servesc arta și literatura?” este o întrebarea fundamentală pe care această operă ne-o propune ca temă de studiu. Poate ea să ne ofere un răspuns plauzibil? Răspunsul este reliefat într-un mod neașteptat. În final, Felix este restaurat și eliberat prin artă, așa cum de altfel se întâmplă și cu Prospero a lui Shakespeare. Protagonistul romanului, prin artă, are parte de un catharsis de care ne vorbea Aristotel în *Poetica* sa. Prin punerea în scenă a *Furtunii*, Felix găsește puterea de a se ierta pe sine și vindecat, poate, în sfârșit, să se elibereze. Acest final, construit cu o genială iscusință de Margaret Atwood, confirmă din nou talentul de mare prozatoare a scriitoarei canadiene.

**Bibliotecar Marius Andrei Pantea, Liceul Tehnologic
de Electronică și Automatizări „Caius Iacob” Arad**

Bibliografie:

A. Ediții ale operelor beletristice

- Atwood, Margaret, *Pui de cotoroaș: Furtuna de William Shakespeare reimaginată*, București, Editura Humanitas Fiction, 2017
- Shakespeare, William, *Opere vol. I Sonete. Furtuna*, Pitești, Editura Paralela 45, 2003

B. Bibliografie teoretică și critică

- Moss, Laura; Moss, John; Kozakewich, Tobi (eds.), *Margaret Atwood: Branding an Icon Abroad* în *Margaret Atwood: The Open Eye*, Ottawa: University of Ottawa Press, 2006
- Nischik, Reingard M., *Margaret Atwood: Works and Impact*, Camden House, 2000
- Oates, Joyce Carol, *Margaret Atwood: Poet* în „The New York Times”, 21 mai 1978
- Percec, Dana, *The Canadian Tempest Margaret Atwood and Shakespeare Retold as Hag-Seed* în *Caietele Echinox*, vol. 34, 2018: Posthumanist Configurations
- Taylor, Gary, *Reinventing Shakespeare: A Cultural History from the Restoration to the Present*, Widenfeld and Nicholson, 1989
- Wynne-Davies, Marion, *Margaret Atwood*, Horndon, British Council, 2010

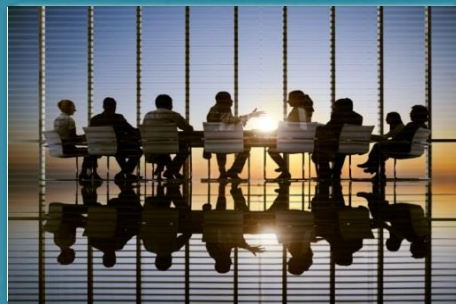
C. Surse electronice

- <http://hogarthshakespeare.com/> , accesat în 18.03.2019
- <http://lauracalte.ro/articlesite/hogarth-shakespeare-si-mostenirea-marelui-will> , accesat în 23.03.2019
- https://en.wikipedia.org/wiki/Margaret_Atwood , accesat în 28.12.2018
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Margaret_Atwood , accesat în 20.11.2018

death and rebirth.”, *The Canadian Tempest Margaret Atwood and Shakespeare Retold as Hag-Seed* în „Caietele Echinox”, vol. 34, 2018: *Posthumanist Configurations*, p.295-307.

Management educational

Leadership și management educațional

Învățământul este un domeniu prioritar al vieții sociale, fiind responsabil de formarea generațiilor tinere. Conducerea dintr-o instituție de învățământ are o responsabilitate ridicată, astfel că modalitatea de a ghida personalul trebuie să fie eficientă și competentă. Acest tipar este necesar să fie reprodus atât la nivel individual, cât și în cadrul sistemului macro, întrucât continuitatea și unitatea sunt esențiale în actul de predare. Articolul de față punctează elemente din managementul educațional, funcțiile învățământului și nivelurile de conducere, realizând o descriere a celor mai importante componente.

Se cunoaște faptul că o conducere competentă și eficientă a învățământului la nivelul sistemului și al instituției de învățământ are la bază managementul educațional. Prin acest concept, se înțelege „ansamblul principiilor, funcțiilor și strategiilor instituțiilor de educație din învățământ. Pentru a asigura un randament și o performanță ridicate, sunt necesare cunoașterea și aplicarea normelor specifice acestei ramuri. Particularitățile care decurg din activitățile didactice fac ca fiecare concept și acțiune să aibă pași clari de urmat. Chiar dacă în sens larg este vorba de management, în educație lucrurile stau diferit. Faptul că livrabilele sunt destinate copiilor și adolescenților în principal (în școlile gimnaziale), face ca o atenție deosebită să i se acorde modalității în care are loc circuitul informației. Se are în vedere și faptul că funcția de conducător (manager) al învățământului este o profesie și ca oricare profesie, trebuie învățată.

Este cunoscut faptul că în cazul conducerii unei unități de învățământ, aceasta trebuie realizată pe baze democratice. Acest principiu presupune ca „înainte de luarea deciziei să se consulte compartimentele subordonate și pe cei ce duc la îndeplinirea actului decizional.

Profesorul conduce direct și autonom activități, fie la nivelul microgrupului de elevi, fie la nivelul claselor sau la nivelul școlii. Profesorul trebuie să-și asume un set de responsabilități, având atribuții sporite la nivelul clasei pe care o conduce. Pentru dascălul de școală de acum și pentru cel din școala de mâine, managementul este și va fi o provocare tot mai mare. Profesorul este implicat în managementul schimbării, iar rolurile sale sunt multiple. Potrivit lui D. Hainant, rolurile pe care profesorul le poate activa și realiza în diferite stadii și forme ale procesului didactic sunt următoarele: receptor și emițător al diferitelor mesaje, participant în activitățile specifice; realizator, proiectant, organizator, responsabil al unor acțiuni; de decizie, de sursă de informare, fiind un model de

comportament și purtător de valori. În funcție de aceste roluri, profesorul este factorul cel mai interactiv la nivelul clasei, aflându-se în contact nemijlocit cu elevii. În timpul predării lecției, el utilizează o anumită strategie, reușind să mențină clasa de elevi într-o situație interactivă. Profesorul este preocupat constant de dezvoltarea și formarea personalității elevilor. Acesta intervine în situații în care elevul îl solicită, sfătuind, îndrumând sau sancționând. Din punct de vedere moral, este un reper, iar ca profesor - un îndrumător și se impune prin ceea ce știe.

Profesor Ștefan Nicoară, Școala Gimnazială ” Aurel Sebeșan ” Felnac

Bibliografie:

1. Bush, T., *Leadership și management educațional; Teorii și principii actuale*. Editura Polirom: București, 2015
2. Cicea, C., Alexandru, Gh., *Caracteristicile funcțiunilor managementului în cadrul serviciilor medicale*, 2008.
<http://www.management.ase.ro/reveconomia/2008-1/2.pdf>.
3. Deep, S. & Sussman, L., *Secretul unui succes: Să acționăm inteligent. Management modern*. Editura Polimark: București, 1996.
4. Gherghut, A., *Managementul general și strategic în educație: Ghid practic*, Editura Polirom: București 2007

Exerciții folosite în managementul conflictelor

Agresivitatea infantilă se poate anihila cu acceptul, comunicarea și implicarea familiei, cu mult tact pedagogic din partea cadrelor didactice, cu intervenția la timp a psihologului școlar. Apariția și dezvoltarea unor comportamente agresive este într-o dependență totală de nonintervențiile sau de intervențiile manageriale eronate.

Cu tact, răbdare și dragoste, promovând modelele pozitive și dezvoltând părțile bune din personalitățile „agresorilor”, cadrul didactic poate apela la strategii manageriale experimentate deja.

Exercițiile utilizate:

1. Chestionarul practic: „Cum cred că sunt și cum mă văd ceilalți?”

Sarcini de lucru:

- Cum te simți acum la începutul orei? Scrie cuvântul care identifică cel mai bine starea ta.
- Se alege un elev din clasă. Colegii trebuie să spună despre el:
 - Dacă ar fi o floare, ce floare ar fi?
 - Dacă ar fi o pasăre, ce pasăre ar fi?
 - Dacă ar fi o apă, ce apă ar fi?
 - Dacă ar fi un animal, ce animal ar fi?
- Răspunde sincer la următoarele întrebări:
 - Consideri că în general colegii au o impresie bună despre tine?
 - Sunt colegi care te cunosc foarte bine și te văd așa cum ești?
 - Ce spun colegii despre tine cu adevărat?
 - Ai vrea să schimbi părerea pe care o are despre tine un anumit coleg? Cum anume?

2. Chestionarul practic: „Cum mi-ar plăcea să fiu?”

Sarcini de lucru:

- Răspunde sincer la următoarele întrebări:
 - Ești mulțumit de felul tău de a fi? De ce?
 - Ești mulțumit de felul în care te porți? De ce?
 - Ești mulțumit de înfățișarea ta, de felul cum arăți? De ce?
 - Ai încredere în tine? De ce?

- **Exercițiu-joc:** „Să ne imaginăm că la noi în clasă a apărut zâna cea bună care vrea să vă ajute și să vă poată îndeplini 3 dorințe: *prima dorință* – dacă ar fi să-i ceri zânei să te înzestreze cu 3 calități, pe care nu le ai, ce i-ai cere? *A doua dorință* – dacă ar fi să-i ceri zânei să te ajute să te schimbi în bine, ce defecte i-ai cere ca printr-o vrajă să le facă să dispară? *A treia dorință* – pentru a treia dorință cere-i zânei ce vrei tu.
- **Exercițiu-joc:** „Scrie în fiecare balon o dorință care speri să se îndeplinească în viitor!”. După ce fiecare copil a desenat în interiorul fiecărui balon (numărul total este 5), se adresează următoarele întrebări.
 - De cine depinde împlinirea fiecărei dorințe în parte?
 - Ce crezi că trebuie să faci pentru ca dorințele să devină realitate?
 - Numerotează baloanele în ordinea importanței dorințelor!
 - Discută împreună cu colegii de echipă despre dorințele voastre!
 - Sunt diferite sau se aseamănă între ele?
 - Sunt ușor sau greu de realizat?

3. Fișă aplicativă: „Căutând asemănări și descoperind diversități”

Obiective:

- A face cunoștință cu participanții descoperind diversitatea în interiorul grupului;
- A dezvolta deprinderi de comunicare și o atmosferă pozitivă în grup.

Timp de lucru:

- 20 minute

Desfășurare:

- Se distribuie fiecărui elev câte o fișă de lucru și se completează. Fiecare trebuie să încerce să găsească pe altcineva care are aceleași răspunsuri la toate întrebările. Dacă nu pot găsi pe nimeni, li se sugerează să găsească pe cineva cu care au în comun 4 caracteristici. Fișa de lucru se referă la: locul nașterii, muzica preferată, religie, hobby-ul preferat, limba străină pe care o știe cel mai bine, etc.

4. Fișă aplicativă: „Nu râde de mine!”

Obiective:

- A reflecta asupra sentimentului trăit atunci când cineva râde de tine;
- A dezvolta empatia pentru persoanele care pot fi în această situație,
- A ajuta participanții să găsească strategii de a face față acțiunilor de oprimare și de identificare a persoanelor care îi pot ajuta și oferi sprijin.

Timp de lucru.

- 1 oră

Desfășurare:

➤ Li se spune elevilor că o persoană care râde le poate arăta altora cât de fericit este și, tot râzând, îi poate face pe cei din jur să se simtă incomod. Au ca sarcină să explice care este diferența dintre a râde cu cineva și a râde de cineva. Apoi, li se cere să lucreze în pereche cu cineva la alegerea lor, cu o persoană cu care se simt bine. Li se distribuie câte o fișă practică pe care urmează să o completeze. Se precizează că acel „cineva” care râde de alții poate fi: un grup de colegi de la școală, o gașcă de prieteni, o rudă sau o cunoștință. Sunt încurajați să-și împărtășească experiența și să noteze pe fișe sentimentele lor. Li se cere ulterior să explice cum ar proceda dacă situația s-ar repeta. Fișa va conține următoarele întrebări: Cum te simți când cineva râde de tine? Dacă cineva ar râde de mine, eu aș... Dacă cineva ar râde de o altă persoană, eu aș...

5. Jocul de grup: „Orbul”**Obiective:**

- A dezvolta responsabilitatea față de alți membrii ai grupului și încrederea reciprocă;
- A stimula creativitatea și libertatea mișcării.

Timp de lucru:

- 15-20 minute

Desfășurare:

➤ Elevii sunt împărțiți în perechi și sunt rugați apoi să decidă cine dintre ei va fi „A” și cine va fi „B”. Persoanele „A” sunt rugate să închidă ochii, iar persoanele „B” să le conducă foarte atent în sală, ținându-le de mână, de umăr sau găsind o altă modalitate comodă și care nu deranjează persoana „A”. Partenerii nu au voie să comunice prin cuvinte sau sunete. Jocul va alterna prin schimbarea rolurilor.

Profesor Ancuța Oana Frenț, Colegiul Național “Moise Nicoară” Arad

Bibliografie:

Iucu, Romiță B., *Managementul clasei de elevi: aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională*, Iași; Polirom, 2006

Cercetări, studii, reflectii

Problematica sedenionilor

Numerele hipercomplexe sunt obținute prin generalizarea construcției numerelor complexe pornind de la numerele reale.

Ele formează algebre reale în care numărul de dimensiuni este o putere a lui 2 :

- cuaternioni : patru dimensiuni
- octonioni : opt dimensiuni
- sedenioni : șaisprezece dimensiuni

Sedenionii sunt o extensie a numerelor complexe și a cuaternionilor, iar problema lor principală se referă la natura lor neasociativă. În timp ce numerele complexe și cuaternionii sunt atât comutative (ordinea în care efectuezi operațiile nu afectează rezultatul), cât și asociative (gruparea termenilor nu schimbă rezultatul), sedenionii nu respectă această proprietate de asociativitate.

Caracteristici ale sedenionilor:

1. **Neasociativitate:** Operațiile între sedenioni nu sunt asociative. Aceasta înseamnă că pentru trei sedenioni a, b, c , nu este valabil în general faptul că:

$$a \cdot (b \cdot c) = (a \cdot b) \cdot c$$

Această proprietate face ca sedenionii să fie mai dificili de lucrat în comparație cu alte algebrăuri.

2. **Dimensiunea:** Sedenionii formează o algebră de dimensiune 16, fiind o extensie a numerelor quaternioane (care au dimensiunea 8). Aceștia sunt o formă a algebrei non-asociative de tip octonionic.

3. **Structura:** Sedenionii includ atât un termen real, cât și 15 termeni imaginari, care sunt combinații ale elementelor de bază, cum ar fi $e_0, e_1, e_2, \dots, e_{15}$. Aceștia sunt elemente de bază pentru construirea altor numere sedenionice.

4. Proprietăți:

- **Comutativitate:** Sedenionii nu sunt comutativi, adică $a \cdot b \neq b \cdot a$, în general.
- **Distributivitate:** Operațiile sunt distributive față de adunare, deci $a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c$.

Problemele asociate cu sedenionii:

1. **Complicațiile analizei:** Datorită neasociativității și non-comutativității, studiul sedenionilor poate fi destul de complex, iar multe dintre tehnicile și metodele uzuale folosite în algebra asociativă nu se aplică în cazul acestora.
2. **Aplicații limitate:** Deși sedenionii au o structură interesantă din punct de vedere matematic, utilizările lor în fizică sau în alte domenii aplicative sunt destul de limitate, în principal datorită complicațiilor legate de calculul lor.

În general, sedenionii sunt mai mult un subiect de cercetare teoretică în matematică, în special în cadrul teoriei algebrelor non-associative.

În algebra abstractă, sedenionii formează structuri algebrice cu 16 dimensiuni, și sunt obținuți prin aplicarea Construcției Cayley-Dickson, studiate de Smith.

În general, sedenionii se notează cu $\mathbb{R}^{16}$.

Sedenionii reprezintă o generalizare a octonionilor.

În matematică **octonionul** este o diviziune algebrică normată de-a lungul numerelor reale

Există doar patru algebre, celelalte trei fiind cele care se bazează pe numere reale $\mathbb{R}$, numere complexe $\mathbb{C}$ și cuaternioni $\mathbb{H}$. Octonionii reprezintă cea mai largă algebră cunoscută având, în total, un număr de 8 dimensiuni, dublu față de cuaternioni.

Octonionii au fost descoperiți în anul 1843 de către John T. Graves, fiind inspirat de marea descoperire a cuaternionilor de către prietenul său William Rowan Hamilton. Graves i-a numit *octave*. Ei au fost descoperiți, în mod independent, de Arthur Cayley și uneori sunt menționați a fi numere Cayley sau algebra Cayley.

Octonionii nu sunt la fel de bine cunoscuți precum cuaternionii sau ca numerele complexe, care sunt mai larg studiate și folosite, în schimb ele au unele proprietăți interesante și sunt strâns legate de o serie de structuri matematice, cum ar fi Grupurile Lie. În plus, octonionii au aplicații în domenii precum teoria coardelor, cea a relativității generale și logica cuantică.

Octonionii pot fi considerați ca octeți de numere reale. Fiecare octonion este o combinație liniară: $\{e_0, e_1, e_2, e_3, e_4, e_5, e_6, e_7\}$, unde e_0 este un element real sau scalar, care poate fi identificat cu numărul real 1. Astfel, fiecare octonion x poate fi scris sub forma:

$$x = x_0 e_0 + x_1 e_1 + x_2 e_2 + \cdots + x_7 e_7$$

cu coeficienții reali $\{x_i\}$.

Adunarea și scăderea octonionilor se face prin adăugarea și scăderea termenilor corespunzători și a coeficienților lor, la fel ca la cuaternioni. Înmulțirea este distributivă, astfel încât produsul a doi

octonioni poate fi calculat prin însumarea produsului tuturor termenilor. Produsul fiecărui termen poate fi obținut prin înmulțirea coeficienților și o tablă de înmulțire a octonionilor, cum ar fi:

$\times$	e_0	e_1	e_2	e_3	e_4	e_5	e_6	e_7
e_0	e_0	e_1	e_2	e_3	e_4	e_5	e_6	e_7
e_1	e_1	$-e_0$	e_3	$-e_2$	e_5	$-e_4$	$-e_7$	e_6
e_2	e_2	$-e_3$	$-e_0$	e_1	e_6	e_7	$-e_4$	$-e_5$
e_3	e_3	e_2	$-e_1$	$-e_0$	e_7	$-e_6$	e_5	$-e_4$
e_4	e_4	$-e_5$	$-e_6$	$-e_7$	$-e_0$	e_1	e_2	e_3
e_5	e_5	e_4	$-e_7$	e_6	$-e_1$	$-e_0$	$-e_3$	e_2
e_6	e_6	e_7	e_4	$-e_5$	$-e_2$	e_3	$-e_0$	$-e_1$
e_7	e_7	$-e_6$	e_5	e_4	$-e_3$	$-e_2$	e_1	$-e_0$

Cele mai multe elemente din afara diagonalei din tabel sunt antisimetrice ceea ce produce aproape o matrice oblic-simetrică cu excepția elementelor de pe diagonala principală, de pe rândul și de pe coloana în care e_0 este un operand.

La fel ca octonionii Cayley-Dickson, înmulțirea sedenionilor Cayley-Dickson nu este nici comutativă, nici asociativă. Dar, în comparație cu octonionii, sedenionii nu au proprietatea de a deveni alternativi. Totuși, ei au proprietatea unei puternice asociativități, care poate fi declarată pentru

orice element x din , unde puterea este bine definită.

De asemenea, ei sunt și flexibili. Orice sedenion este o combinație liniară reală a unității 1, $e_1, e_2, e_3, \dots$, și e_{15} , care formează o bază a spațiului vectorial al sedenionilor.

Sedenionii au elementul neutru multiplicativ 1 și nu au nici un divizor. Asta înseamnă că două numere nenule pot fi înmulțite pentru a obține zero: de exemplu $(e_3 + e_{10}) \times (e_6 - e_{15})$.

Toate sistemele de numere hipercomplexe bazate pe construcția Cayley-Dickson de la sedenioni mai departe nu au nici un divizor.

Tabla înmulțirii a sedenionilor arată în felul următor:

$\times$	1	e_1	e_2	e_3	e_4	e_5	e_6	e_7	e_8	e_9	e_{10}	e_{11}	e_{12}	e_{13}	e_{14}	e_{15}
1	1	e_1	e_2	e_3	e_4	e_5	e_6	e_7	e_8	e_9	e_{10}	e_{11}	e_{12}	e_{13}	e_{14}	e_{15}

e_1	e_1	-1	e_3	$-e_2$	e_5	$-e_4$	$-e_7$	e_6	e_9	$-e_8$	$-e_{11}$	e_{10}	$-e_{13}$	e_{12}	e_{15}	$-e_{14}$
e_2	e_2	$-e_3$	-1	e_1	e_6	e_7	$-e_4$	$-e_5$	e_{10}	e_{11}	$-e_8$	$-e_9$	$-e_{14}$	$-e_{15}$	e_{12}	e_{13}
e_3	e_3	e_2	$-e_1$	-1	e_7	$-e_6$	e_5	$-e_4$	e_{11}	$-e_{10}$	e_9	$-e_8$	$-e_{15}$	e_{14}	$-e_{13}$	e_{12}
e_4	e_4	$-e_5$	$-e_6$	$-e_7$	-1	e_1	e_2	e_3	e_{12}	e_{13}	e_{14}	e_{15}	$-e_8$	$-e_9$	$-e_{10}$	$-e_{11}$
e_5	e_5	e_4	$-e_7$	e_6	$-e_1$	-1	$-e_3$	e_2	e_{13}	$-e_{12}$	e_{15}	$-e_{14}$	e_9	$-e_8$	e_{11}	$-e_{10}$
e_6	e_6	e_7	e_4	$-e_5$	$-e_2$	e_3	-1	$-e_1$	e_{14}	$-e_{15}$	$-e_{12}$	e_{13}	e_{10}	$-e_{11}$	$-e_8$	e_9
e_7	e_7	$-e_6$	e_5	e_4	$-e_3$	$-e_2$	e_1	-1	e_{15}	e_{14}	$-e_{13}$	$-e_{12}$	e_{11}	e_{10}	$-e_9$	$-e_8$
e_8	e_8	$-e_9$	$-e_{10}$	$-e_{11}$	$-e_{12}$	$-e_{13}$	$-e_{14}$	$-e_{15}$	-1	e_1	e_2	e_3	e_4	e_5	e_6	e_7
e_9	e_9	e_8	$-e_{11}$	e_{10}	$-e_{13}$	e_{12}	e_{15}	$-e_{14}$	$-e_1$	-1	$-e_3$	e_2	$-e_5$	e_4	e_7	$-e_6$
e_{10}	e_{10}	e_{11}	e_8	$-e_9$	$-e_{14}$	$-e_{15}$	e_{12}	e_{13}	$-e_2$	e_3	-1	$-e_1$	$-e_6$	$-e_7$	e_4	e_5
e_{11}	e_{11}	$-e_{10}$	e_9	e_8	$-e_{15}$	e_{14}	$-e_{13}$	e_{12}	$-e_3$	$-e_2$	e_1	-1	$-e_7$	e_6	$-e_5$	e_4
e_{12}	e_{12}	e_{13}	e_{14}	e_{15}	e_8	$-e_9$	$-e_{10}$	$-e_{11}$	$-e_4$	e_5	e_6	e_7	-1	$-e_1$	$-e_2$	$-e_3$
e_{13}	e_{13}	$-e_{12}$	e_{15}	$-e_{14}$	e_9	e_8	e_{11}	$-e_{10}$	$-e_5$	$-e_4$	e_7	$-e_6$	e_1	-1	e_3	$-e_2$
e_{14}	e_{14}	$-e_{15}$	$-e_{12}$	e_{13}	e_{10}	$-e_{11}$	e_8	e_9	$-e_6$	$-e_7$	$-e_4$	e_5	e_2	$-e_3$	-1	e_1
e_{15}	e_{15}	e_{14}	$-e_{13}$	$-e_{12}$	e_{11}	e_{10}	$-e_9$	e_8	$-e_7$	e_6	$-e_5$	$-e_4$	e_3	e_2	$-e_1$	-1

Datorită proprietății de neasociativitate, octonionii nu au reprezentări matriciale, spre deosebire de cuaternioni.

Elementele nenule ale octonionilor formează un cvasigrup (bulca Maufang).

Moreno a arătat că spațiul cu norma 1 la sedenioni este homeomorf pentru forma compactă a Grupului Lie.

Profesor Ștefan Nicoară, Școala Gimnazială ” Aurel Sebeșan ” Felnac

Bibliografie :

1. Moreno, Guillermo (1998). *The zero divisors of the Cayley–Dickson algebras over the real numbers*. *Bol. Soc. Mat. Mexicana. Series 3*. 4 (1): 13–28. arXiv:q-alg/9710013. Bibcode:1997q.alg....10013G. MR 1625585.
2. Smith, Jonathan D. H. (1995). "A left loop on the 15-sphere". *Journal of Algebra*. 176 (1): 128–138. doi:10.1006/jabr.1995.1237. MR 1345298.
3. L. S. Saoud and H. Al-Marzouqi, *Metacognitive Sedenion-Valued Neural Network and its Learning Algorithm*, in *IEEE Access*, vol. 8, pp. 144823-144838, 2020, [doi:10.1109/ACCESS.2020.3014690](https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.3014690).

Ilustrația de carte și traducerile intersemiotice

Comunicarea este un proces de bază care permite indivizilor să facă schimb de gânduri, concepte și, uneori, emoții. Acest act de împărtășire și generare de semnificații poate fi realizat folosind cuvinte, sunete, mișcări, semne și simboluri. Fiecare comunitate are propria sa limbă și cultură. Traducerea joacă un rol foarte important în facilitarea comunicării interculturale, deoarece permite procesul de înțelegere a gândurilor, credințelor, obiceiurilor și valorilor diferitelor națiuni, prin transmiterea ideilor dintr-o limbă în alta. Totuși, traducerea nu se limitează doar la semnele sau limbile verbale, ci include și traducerea imaginilor, simbolurilor, semnelor și a altor sisteme non-verbale, prin ceea ce este cunoscut sub numele de *traducere intersemiotică*.

Ilustrațiile devin astfel imagini narativizate dependente în mod direct de un limbaj verbal, ea devenind astfel o formă de „limbaj” care se bazează pe semne. Este cunoscut faptul că majoritatea copiilor sunt mai atrași de imagini chiar înainte de a putea vorbi și fără îndoială că acestea joacă un rol semnificativ pentru universul lor. În general, pentru majoritatea copiilor, înțelegerea codului pictorial este mult mai ușoară decât înțelegerea codului verbal. Păreri extrem de importante în acest context se regăsesc inclusiv la John Locke care a arătat nevoia extrem de mare de imagini a copilului: „Nu e nimic în minte, care să nu fi trecut mai întâi prin simțuri”.

Istoria ne arată că numeroși cercetători din diferite domenii au dezvoltat un interes destul de mare în ceea ce privește rolul pe care îl au ilustrațiile de carte în procesul de comunicare în literatura pentru copii, iar ideile lor se fac remarcate și azi. Spre exemplu, Mabel Segun (1988) și John Warren Stewig (1972) au demonstrat faptul că ilustrațiile îi ajută pe copiii care nu știu să citească fluent să înțeleagă mai bine textul. Tot la M. Seagun se regăsesc argumente solide care demonstrează cum ilustrațiile umoristice pot crește dragostea copilului pentru cărți, dar mai ales pentru lectură.

Patricia Cianciolo (1970) a prezentat mai multe idei referitoare la ilustrațiile de carte. Prima are în vedere scopul cărților pentru copii, și anume, ele trebuie să fie citite, iar ilustrațiile nu ar trebui să treacă dincolo de acest scop, fiind prea noi sau excentrice. Aceasta este completată de ideea conform căreia ilustrațiile trebuie mai degrabă să ajute în mod legitim la transmiterea mesajului scriitorului. Mai mult, autoarea susținea că ilustrațiile ar putea facilita înțelegerea micilor cititori, construind vocabularul copiilor și permițându-le să formeze diferite concepte despre lumea din jurul lor. Potrivit lui Cianciolo, cărțile ilustrate oferă o moștenire literară și culturală și ajută la dezvoltarea aprecierii și înțelegerii artelor grafice.

Recentele studii s-au concentrat în special pe importanța ilustrațiilor din cărțile pentru copii și pe modul de înțelegere a acestora, cercetătorii devenind astfel conștienți de rolul vital pe care îl joacă ele în formarea cognitivă a copiilor.

Imaginile pot traduce cuvinte în același mod în care cuvintele traduc cuvintele. Ilustrațiile din cărțile destinate copiilor pot fi văzute mai ales ca traduceri, deoarece, ca proces, metodologiile folosite de ilustratori sunt în majoritatea cazurilor aceleași cu cele adoptate de traducători pentru a traduce un text.

Roman Jakobson a menționat pentru prima dată conceptul de *traducere intersemiotică* în studiul său intitulat *Despre aspectele lingvistice ale traducerii*. Potrivit lui, există trei tipuri de traducere: *traducerea intralinguală*, *traducerea interlinguală* și *traducerea intersemiotică*. Traducerea intralinguală se referă la transferul semnificației semnelor verbale la alte semne verbale din aceeași limbă. Traducerea interlinguală implică interpretarea semnelor verbale dintr-o limbă în alta. Cu toate acestea, traducerea intersemiotică, sau transmutarea este „interpretarea semnelor verbale prin intermediul semnelor unui sistem de semne nonverbale”, cum ar fi traducerea unui text literar într-o pictură, un film sau o piesă de muzică.

Deși Jakobson nu face referire în studiul său la ilustrații, studii recente arată clar faptul că acestea pot fi analizate din această perspectivă. Spre exemplu, Nilce M. Pereira (2008), în articolul ei, *Book Illustration as (Intersemiotic) Translation: Pictures Translating Words*, demonstrează faptul că imaginile din cărțile ilustrate sunt traduceri intersemiotice ale textului și că, în această calitate, pot fi analizate folosind aceleași instrumente aplicate traducerii verbale interlinguale.

Prima secțiune a articolului abordează bazele teoretice solide prin care se demonstrează faptul că ilustrațiile pot fi considerate traduceri, ilustrația fiind văzută în acest context ca o re-creare a textului în formă vizuală. A doua secțiune prezintă trei moduri particulare prin care ilustrațiile pot traduce textul, și anume, prin reproducerea literală a elementelor textuale în imagine, prin accentuarea unui element narativ specific și prin adaptarea imaginilor la o anumită ideologie sau tendință artistică. Ilustrațiile exemplificatoare sunt extrase din diferite tipuri de publicații și medii, variind de la *Eneida* lui Virgil, *Alice în Țara Minunilor* de Lewis Carroll și *Aventurile lui Huckleberry Finn* de Mark Twain până la o versiune comică online a lui *Hamlet* de Shakespeare.

Idei în această direcție regăsim și la traducătoarea finlandeză Riita Oittinen. Aceasta realizează un studiu privind aspectul vizual al cărților ilustrate, considerate texte iconice, descriind texte formate din imagini, efecte și cuvinte, adică sistemele semiotice verbale și vizuale. Ea aduce în discuție traducerea elementelor verbale și vizuale din cărțile ilustrate în lumina teoriei semnului a lui Peirce, deoarece cărțile ilustrate includ elemente verbale, vizuale și efecte. Traducătorii se ocupă de

ilustrații încercând să potrivească textul cu ilustrațiile, ceea ce înseamnă că „ei - fie conștient, fie inconștient - au internalizat imaginile din lectura cuvintelor și ilustrațiilor. Pentru a avea succes, traducătorii trebuie să știe cum să interpreteze întregul încorporat în toate aceste limbaje diferite.

R. Oittinen consideră că traducătorii de cărți ilustrate trebuie să fie conștienți de capacitatea de a citi elementele vizuale, cum ar fi ilustrațiile, imaginile, efectele, și să aibă cunoștințe și conștientizare temeinice ale limbii și culturii, în plus față de rolul situației. Traducerea cărților cu imagini nu este o traducere regulată, ci una intersemiotică, deoarece implică transferul elementelor verbale și vizuale în cărțile cu poze, ceea ce este înțeles ca un proces semiotic. Conștientă de această problemă în rolul ei de scriitoare și ilustratoare profesionistă pentru copii, merge atât de departe încât sugerează că traducerea tuturor formelor de literatură ilustrată necesită o specializare în studii de traducere combinată cu aprecierea artei.

Privind ilustrațiile ca o traducere intersemiotică, ele dobândesc o poziție semnificativă în context lingvistic și semiotic. Cu o astfel de abordare, ilustrațiile fac parte din sistemul de comunicare a semnificațiilor și sunt utilizate în mod intenționat pentru a produce sau re-produce o parte din sensul dorit de autor.

Profesor drd. Ioana-Karina Nan, Palatul Copiilor Arad

Bibliografie:

1. Cianciolo, Patricia, *Illustrations in children's books*, William C. Brown Company Publishers, 1970.
2. Jakobson, Roman: *On Linguistic Aspect of Translation*:
<https://web.stanford.edu/~eckert/PDF/jakobson.pdf>.
3. Locke, John, *Eseu asupra intelectului omenesc*, București, Editura Științifică, 1961, p. 117
4. Pereira, Nilce M., *Book Illustration as (Intersemiotic) Translation: Pictures Translating Words*:
<https://www.erudit.org/fr/revues/meta/2008-v53-n1-meta2114/017977ar.pdf>.
5. Segun, Mabel, *The importance of illustrations in children's books*, 1988, p. 25-27:
<https://www.yumpu.com/en/document/view/20150930/the-importance-of-illustrations-in-childrens-books-mabel-segun>
6. Stewig, John Warren, *Children's preference in picture book illustration*, 1972, p. 273-275:
http://www.ascd.org/ASCD/pdf/journals/ed_lead/el_197212_stewig.pdf

Dacii liberi din zona județului Arad

Înainte de a explora istoria dacilor liberi din zona județului Arad, este esențial să înțelegem originea tracilor, poporul din care s-au dezvoltat dacii. Tracii au fost una dintre numeroasele ramuri ale indo-europenilor, un grup de populații care, conform Teoriei Kurganelor, au migrat spre Europa între 4400–2800 î.Hr., influențând profund cultura și structura etnică a continentului. Aceștia au asimilat populațiile autohtone, dând naștere unor noi identități culturale și lingvistice, inclusiv cele ale tracilor.

Tracii nu au apărut brusc, ci s-au format treptat, fiind rezultatul unui amestec între diverse culturi ale Epocii Bronzului. Numele de "traci" era un termen colectiv care unea toate triburile vorbitoare de limbi înrudite, răspândite pe un vast teritoriu ce cuprindea Balcanii, zona nordică a Dunării, Anatolia și chiar părți din Europa Centrală. Herodot, celebrul istoric grec, îi considera pe traci "cel mai numeros popor după inzi", sugerând că ar fi fost invincibili dacă s-ar fi unit sub un singur conducător.

Teritoriul tracilor cuprindea regiuni precum Tracia, Moesia, Dacia, Sarmatia, Sciția Minor, Macedonia, Panonia și Bithynia, iar unele triburi au pătruns chiar în Anatolia. Tracia propriu-zisă (astăzi în mare parte pe teritoriul Bulgariei) a fost doar una dintre zonele lor de influență. Unii istorici, precum Nicolae Iorga, extind această familie tracică și la iliri, susținând că aceștia vorbeau o limbă înrudită și aveau obiceiuri similare.

Pe parcursul domniei lui Burebista (sec. I î.Hr.), informațiile despre zona actuală a județului Arad sunt limitate, atât în izvoarele antice, cât și în cercetările arheologice. În schimb, acestea sugerează faptul că regiunea a fost un punct de tensiune între expansiunea dacilor lui Burebista și prezența triburilor celte stabilite în bazinul intracarpatic. După acest episod, în urma victoriei lui Burebista, zona județului Arad devine o parte componentă din regatul acestuia.

Conflictul dintre Dacia și Roma s-a intensificat în timpul domniei lui Duras și Decebal, culminând cu cele două războaie daco-romane (101-102 și 105-106 d.Hr.). După înfrângerea lui Decebal și căderea Sarmizegetusei, o parte din daci au fost asimilați în Imperiul Roman, alții au fugit spre zonele necontrolate de romani, iar unii au rămas în teritoriile periferice, păstrând o oarecare autonomie.

Dacii care locuiau în regiunile aflate în afara autorității directe a Romei, sunt cunoscuți sub denumirea colectivă de „daci liberi” – un termen modern folosit pentru a desemna triburile dacice care au rămas în afara administrației romane directe. Aceștia nu erau complet independenți, deoarece

Roma le impunea și lor condiții stricte, inclusiv demolarea fortificațiilor. Cu toate acestea, ei și-au păstrat structurile sociale tradiționale.

În zona de vest a Daciei (inclusiv actualul județ Arad), dacii liberi erau mai puțin ostili față autoritățile romane decât triburile dacice din est (precum carpaii sau costobocii). Se presupune că aceștia au menținut relații comerciale și politice relativ stabile cu provincia romană, rar agrenându-se în raiduri deosebite de alte grupuri care au continuat ostilitățile împotriva stăpânirii acestora.

Regiunile Maramureșului, Crișanei și ale Aradului au găzduit, în perioada romană, comunități dacice care se diferențiau clar de alte grupuri din spațiul carpato-dunărean, precum carpaii din est sau costobocii din nord, fiind cunoscuți colectiv ca și Dacii Mari (Dacicus Maximus), în titulaturile imperiale romane. Aflați la granița dintre lumea romană și cea barbară, acești daci erau înconjurați pe două fronturi: la vest de provincia Panonia și la est de Dacia Romană. Această poziție precară a făcut ca orice încercare de revoltă deschisă să fie extrem de riscantă, ele având loc foarte rar, deoarece un conflict deschis în aceste împrejurări ar fi atras represalii imediate din ambele părți.

Interesele economice au jucat, fără îndoială, un rol semnificativ în atitudinea acestor triburi față de puterea romană. Datorită poziției lor delicate dacii din nord-vestul României au preferat să mențină relații comerciale cu provincia romană. Această abordare pragmatică le-a asigurat accesul la bunuri de factură romană și la rețele de schimb, contribuind probabil la o anumită stabilitate locală. Totuși, această poziție intermediară între lumea romană și cea liberă a rămas mereu tensionată, reflectând complexitatea relațiilor dintre imperiu și populațiile autohtone de la marginile sale.

Atât dacii din perioada pre-romană, cât și cei liberi de după cucerire, și-au ales locațiile pentru așezări în imediata apropiere a râurilor sau pârâurilor, pe terase sau văi pentru a se feri de inundații. Această alegere era dictată de niște nevoi esențiale, precum pescuitul, agricultura, creșterea animalelor și a olăritului. Acolo unde râurile erau navigabile ele aveau și rațiuni economice facilitând transportul pe apă.

Această abordare prudentă s-a reflectat și în arhitectura fortificațiilor, amplasate pe poziții dominante lângă cursurile de apă, care îmbinau avantaje defensive cu controlul asupra rețelilor comerciale. Pe cuprinsul județului Arad au fost identificate mai multe așezări dacice, dintre care vă vom menționa doar câteva.

La Sântana, în apropierea gării, la 20 de km de cursul râului Mureș, au fost identificate o locuință și patru morminte de incinerare în urne. Pe baza acestora, situl a fost încadrat în perioada secolelor II–III d.Hr. Tot aici, resturile ceramice sunt variate, fiind prezente atât vase de factură romană (rezultate din import), cât și imitații ale acestora.

La Cicir, pe una dintre terasele Mureșului, a fost descoperită o așezare dacică, datând din secolele II–III d.Hr. Aici sunt prezente numeroase vase de factură dacică, dar și obiecte aparținând culturii

romane, precum podoabe. O altă așezare se află la Șiria, pe panta unui deal, unde au fost descoperite multe fragmente ceramice, situl fiind datat tot în secolele II–III d.Hr. În Moroda, în apropiere de râul Chigerului, a fost identificată o așezare situată pe o porțiune înaltă a unui mal. La prima vedere, aceasta părea a fi o așezare de mari dimensiuni, însă situl a fost puternic afectat de lucrările viticole. Situl a fost datat începând cu secolele II–III d.Hr., având o continuitate până în secolul VIII d.Hr.

În ceea ce privește fortificațiile, prezența uneia dintre ele este semnalată la Pecica, în apropierea râului Mureș, pe un platou înalt. Alături de aceasta a fost semnalată prezența unui val de pământ. Situl nu a putut fi datat cu exactitate, fiind încadrat între Epoca Bronzului și epoca dacică a căror elemente apar începând cu secolele II î.Hr. și II d.Hr. Printre altele la Vărădia de Mureș, este descoperită o așezare fortificată, a cărei locuințe erau parțial în interiorul cetății, iar celelalte în afara ei, de unde s-a concluzionat faptul că aceasta se întindea până la poalele dealului.

În final, putem constata faptul că regiunea județului Arad a avut o istorie antică bogată și vibrantă, chiar dacă nu s-a aflat în centrul atenției vieții politice a epocii. Toate aceste dovezi arheologice ne arată că dacii din această zonă au fost bine organizați, dispunând de așezări extinse și de fortificații capabile să le ofere apărare. Regiunea Aradului a fost implicată în marile conflicte ale poporului dac, iar în ultimă instanță s-a remarcat prin potențialul său economic și printr-un mod de viață relativ pașnic în relațiile cu romanii din provincie.

Profesor Damian Mălin Mirgoace, Liceul Tehnologic Chișineu Criș

Bibliografie:

1. Andea, Susana; Bolovan, Ioan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova în 10 volume*, Editura Litera, București. Chișinău 2018
2. Ardelean, Laura, *The romanization proces in Crișana in the light of archaeological researches*, Universitatea din Oradea (România)
3. Bărbulescu, Mihai; Deletant, Denis; Hitchins, Keith, *Istoria României*, Editura Corint Educațional
4. Bejan, Adrian, *Dacia Felix, Istoria daciei romane*, Timișoara, 1998
5. Borangic, Cătălin, *Dacii după căderea regatului dac*
6. Daicoviciu, Hadrian, *Dacii*, Editura Științifică 1965, Reeditată Ed. Pentru literatură 1968, Editura Enciclopedică Română 1972, Ed. Hyperion, Chișinău 1991
7. Degău, Ioan, *Crișana Tradițională, V, Pagini de etnografie, istorie, geografie și folclor*, Editura Primus, Oradea 2015

8. Dumitrașcu, Sever, *Așezări fortificate și cetăți dacice în partea de vest a Munților Apuseni*, Oradea
9. Dumitrașcu, Sever, *Dacia apuseană, Teritoriul dacilor liberi din vestul și nord-vestul României în vremea Daciei Romane*, Editura Cogito 1993
10. Dumitrașcu, Sever, *Istoria Românilor vol II, Dacia vestică și nord-vestică*, Academia Română, editura enciclopedică, București 2010
11. Dumitrașcu, Sever, *Noi considerații asupra dacilor liberi de epocă romană din nord-vestul României*
<https://biblioteca-digitala.ro>
12. Hânceanu, Gheorghe-Dan, *Importanța apei la "dacii liberi", factor determinant în alegerea și păstrarea amplasamentelor așezărilor. Comparații cu davele „dacilor clasici”*, Buletinul Științific al Universității de Stat „B. P. Hasdeu” din Cahul, Seria Științe Umanistice, 1 (11), 2020
13. Iorga, N., *Istoria românilor pentru poporul român*, Text reprodus după ediția din anul 1926, Paul Editions
14. Karácsonyi, Carol, *Date istorice despre lucrările hidroameliorații efectuate în nord-vestul României (Cu referire la modificările microclimatice, edafice și biocenotice survenite în urma acestor lucrări)*
<https://biblioteca-digitala.ro>
15. Nemeti, Sorin, *Dacia Augusti Provinica, Crearea provinciei*, Editura Cetatea de Scaun, București 2006
16. Oltean, Radu, *Dacia războaiele cu Romanii * Volumul I Sarmizegetusa*, ediția a II-a, revăzută, Editura Humanitas București
17. Pârvan, Vasile, *Getica, O protoistorie a Daciei*, Cultura națională București, 1926
18. Pețan, Aurora; Berzovan, Alexandru, *Arheologie și studii clasice*, Vol I, Editura Dacica 2011
19. Pop, Horea, *Cetăți și Fortificații din nord vestul romanesc*
20. Popa, Lisseanu, *Continuitatea românilor în Dacia. Dovezi noi*, Editura Vestala, București, 2016
21. Vulpe, Radu, *Getul Burebista, Conducător al întregului neam geto-dac*
<http://cimec.ro>
22. <http://cronica.cimec.ro/detaliu.asp?k=1513&d=-imleu-Silvaniei-Salaj-Observator-2001>
23. <https://romaniadategeografice.net/unitati-admin-teritoriale/judete/judete-s/satu-mare/>

Importanța contabilității și rolul contabilului

Contabilitatea s-a născut încă din cele mai vechi timpuri, odată cu economia de subzistență a omenirii, când au început să fie ținute „socoteli”. Împreună cu economia în dezvoltare s-a perfecționat și „arta ținerii socotelilor”.

Arta contabilizării pe principii științifice era deja cunoscută în Italia înainte de 1495 când Luca Pacioli (1445 - 1517), cunoscut și ca Părintele Luca dal Borgo, a publicat la Veneția tratatul său de contabilitate, după care contabilitatea a devenit de neînlocuit, fiind deopotrivă o știință și o artă în urmărirea existenței și mișcării capitalurilor și utilităților, al stabilirii rezultatelor activității și plasării lor, totul cu scopul ca afacerile să beneficieze permanent de suportul bănesc necesar dezvoltării lor.

Indispensabilă oricărei activități economice, având rolul de a oferi în orice moment o radiografie a activelor și datoriilor unui business, contabilitatea are ca principal atribut raportarea informațiilor legate de tot circuitul financiar.

Contabilitatea nu are hotare. Limitele ei teoretice, științifice și practice sunt fără sfârșit atât în ceea ce privește cuprinderea fenomenelor economice cât și al modului în care ele sunt sistematizate, prelucrate și prezentate, astfel că despre ea niciodată nu poți să pretinzi că știi totul. Este un domeniu deopotrivă clasic și foarte dinamic. Principiile de bază sunt foarte vechi, dar reglementările legislative sunt în continuă schimbare.

În lucrarea "Contabilitate generală" din 1947, ediția a 13-a, autorul, prof. univ. C. G. Demetrescu definește contabilitatea pe trei coordonate:

- a) *obiectul* - contabilitatea este o ramură a științelor sociale care asigură înregistrarea metodică și ordonată a tuturor operațiilor privind mișcările de valori, de drepturi și obligații, precum și modificările determinate de rezultatele activității desfășurate;
- b) *scopul* - contabilitatea are drept scop stabilirea situației economice și juridice a întreprinderii, exercitarea permanentă a unui control;
- c) *mijloacele* - contabilitatea se folosește de mijloace proprii: conturi, balanțe de verificare, jurnale.

Conform *Legii contabilității nr. 82/1991*, contabilitatea este o activitate specializată în măsurarea, evaluarea, cunoașterea, gestiunea și controlul activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, precum și a rezultatelor obținute din activitatea persoanelor fizice și juridice [...] trebuie să asigure înregistrarea cronologică și sistematică, prelucrarea, publicarea și păstrarea informațiilor cu privire la poziția financiară, performanța financiară și fluxurile de trezorerie, atât pentru cerințele interne ale

acestora, cât și în relațiile cu investitorii prezenți și potențiali, creditorii financiari și comerciali, clienții, instituțiile publice și alți utilizatori.

Una dintre caracteristicile contabilității ca știință este aceea că, deși funcționează pe baza unor principii general valabile, implică proceduri, reguli și norme legale specifice. Necesitatea unor tipuri de contabilitate diferite - unele dintre ele cu norme, reguli și reglementări proprii, vine tocmai din diversitatea și complexitatea domeniilor economice, din particularitățile unor reglementări și proceduri legale pentru anumite sectoare de activitate economică. Pe lângă această diferențiere pe orizontală, se adaugă și cea pe verticală, pentru fiecare unitate economică fiind necesare delimitări ale unor activități contabile.

Știință exactă, reglementată prin lege, cu norme, reguli și rigurozitatea pe care o generează domeniile care au la bază matematica, contabilitatea și contabilul sunt cei care gestionează circuitul financiar al oricărei firme. În cele ce urmează vorbim despre rolul contabilului și importanța contabilității, luând în calcul și diferențele dintre acesta și un manager financiar.

Cu o activitate specializată, departamentul contabilitate are misiunea de a măsura, evalua, cunoaște gestiunea și de a deține controlul activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, precum și a rezultatelor obținute din activitate. Înregistrarea datelor se face cronologic, sistematic, cu scopul prelucrării datelor și al informațiilor pentru raportări ulterioare care să reflecte fidel evoluția financiară și alte informații referitoare la activitatea desfășurată, în acord cu cerințele interne ale entității economice și prevederile legale. Datele contabile sunt necesare atât pentru evaluarea internă, cât și în relațiile cu investitorii, creditorii, clienții și instituțiile publice.

Tehnologia avansată, programele de gestiune și contabilitate pot și fac operațiile tehnice, repetitive ale contabilității, dar în spate este mereu o persoană cu rolul de contabil, singurul care va face în mod logic, analitic, sintetizat toate operațiile contabile, respectând normele și rigorile legale corespunzătoare profilului respectivei activității economice.

Un profesionist licențiat și acreditat poate gestiona toate documentele, înregistrările, raportările și situațiile pentru orice tip de contabilitate, indiferent de domeniul economic al acesteia. Pe lângă activitatea profesională explicită a unui contabil, acesta trebuie să-și asume responsabilitatea de a se perfecționa continuu. Aceasta presupune să fie la curent și să aplice toate prevederile legale în domeniul contabilității, precum și tehnicile și metodele specifice de lucru. Pe lista cu aptitudini obligatorii, se numără stăpânirea calcului matematic și a tehnicilor contabile, abilități de strategie, organizare și planificare, o bună ușurință în comunicare și competențe specifice cum sunt cele digitale, cunoașterea programelor de contabilitate și altele. O altă obligație a contabilului este aceea de a păstra confidențialitatea asupra informațiilor care nu sunt destinate informării publice, inclusiv

atunci când, prin natura profesiei, poate oferi servicii de contabilitate și gestiune pentru mai multe entități economice.

În concluzie, evidența economică este esențială pentru buna gestionare a oricărei companii, iar contabilitatea îndeplinește rolul de a furniza toate informațiile financiare importante. Ea reflectă situația patrimoniului companiei, rezultatele economico-financiare într-o perioadă de timp și relația cu părți terțe. Analiza rezultatelor firmei este esențială pentru a stabili starea de fapt a entității precum și soluțiile necesare pentru a remedia unele aspecte sau pentru a îmbunătăți funcționarea per ansamblu. Nu este de neglijat rolul vizionar al contabilității, acela de a oferi bazele unei statistici economice care poate previziona tendințele evoluției viitoare a economiei în ansamblu.

**Economist Mihaela Haiduc, Colegiul Național
“Preparandia-Dimitrie Țichindeal” Arad**

Bibliografie:

1. C. G. Demetrescu - "Contabilitate generală", Editura Soccec 1947
2. Content.businessdays.ro/
3. Legea contabilității nr. 82/1991

Contabilitatea primară

Ce este contabilitatea ?

Contabilitatea primară este acea parte a contabilității care reprezintă procesul de înregistrare, sintetizare și raportare a documentelor justificative în scopul înregistrării în contabilitatea financiară.

Dacă ar fi să explicăm noțiunea de contabilitate, potrivit legislației în vigoare, aceasta definește o activitate specializată în măsurarea, evaluarea, cunoașterea, gestiunea și controlul activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, precum și a rezultatelor obținute din activitatea persoanelor juridice și fizice care desfășoară activități economice. Toate documentele justificative se înregistrează în contabilitate în ordine cronologică și sistematică.

O persoană care deține o funcție de contabil în cadrul unei companii sau unitati trebuie să înregistreze zilnic, corect și la timp, în ordine cronologică și sistematică, toate informațiile de contabilitate primară, pe baza documentelor justificative. Mai exact, contabilul va înregistra, manual sau într-un program de contabilitate primară, toate facturile de la furnizori, chitanțele pentru încasări și plăți, bonurile de consum și deconturile de cheltuieli. Contabilul primar întocmește zilnic registrul de casă, îndosariază și arhivează documentele, ține evidența la zi a operațiunilor ce țin de încasări și plăți, verifică dacă au fost completate legal documentele și efectuează situații și rapoarte cerute de către conducere.

Trăim într-o eră a digitalizării, așa că orice companie ar trebui să folosească un program de contabilitate primară. Totuși, realitatea ne demonstrează că încă mai sunt firme care folosesc tipizate completate manual. Deși nu este nimic greșit, într-un domeniu atât de meticulos precum cel contabil este întotdeauna nevoie de soluții care să-ți ușureze munca. Un program de contabilitate primară poate fi folosit pentru înregistrarea și emiterea facturilor, generarea NIR-urilor, crearea registrelor de casă, fișelor de magazie și de inventariere, realizarea jurnalelor de cumpărări/vânzări, gestiunea stocurilor de mărfuri, administrarea nomenclatoarelor de articole, evidența salariaților și a facturilor neîncasate, raportări contabile și comerciale.

Aplicațiile tehnologice sunt de mare ajutor pentru realizarea sarcinilor ample și minuțioase, consumatoare de timp. Un program de contabilitate primară înregistrează totul în mod automat și, în funcție de software-ul folosit, poate fi utilizat și de la distanță. Dacă este bazat pe *cloud*, un astfel de program e accesibil cu ușurință de oriunde ai acces la internet. Însă, atunci când alegi un astfel de

program, este necesar să iei în considerare funcționalitățile de care compania ta are cu adevărat nevoie. Asta întrucât costul aplicațiilor este strâns legat de funcțiile ei. De exemplu, dacă o firmă are nevoie doar de funcții de bază, precum facturare, urmărirea veniturilor și a cheltuielilor și gestionarea rapoartelor financiare, atunci nu are de ce să cumpere un program de contabilitate primară ce-i oferă și alte servicii auxiliare, ca și gestionarea furnizorilor.

Ce documente se întocmesc în contabilitatea primară?

Legea Contabilității precizează o serie de entități care au obligația să-și "țină" contabilitatea, bineînțeles în funcție de specificul fiecăreia în parte. În această categorie sunt incluse:

- Societățile comerciale
- Societățile/companiile naționale
- Regiile autonome
- Instituțiile naționale de cercetare-dezvoltare
- Societățile cooperatiste
- Instituțiile publice
- Asociațiile și celelalte persoane juridice cu și fără scop patrimonial
- Persoanele fizice care desfășoară activități ce produc venituri

Activitatea de contabilitate primară este extrem de importantă pentru orice instituție sau societate comercială, indiferent de mărimea ei. Fără întocmirea unor documente contabile primare este imposibilă realizarea operațiunilor financiare de orice fel. Conducerea și organizarea activității contabile este o obligație stabilită prin lege, însă în același timp, ea îi ajută pe antreprenori să înțeleagă direcția în care le merg afacerile și cât de eficient sunt folosite resursele companiei.

**Economist Alina Lucia Göczö, Colegiul Național
„Preparandia – Dimitrie Țichindeal” Arad**

Particularități privind aplicarea principiilor contabile la instituțiile publice

Introducere

Instituția publică este denumirea generică ce include Parlamentul, Administrația Prezidențială, ministerele, celelalte organe de specialitate ale administrației publice, alte autorități publice, instituțiile publice autonome, precum și cele din subordinea acestora, a căror activitate se desfășoară sub garanția statului și prin intermediul cărora statul își exercită și îndeplinește funcțiile și atribuțiile sale în domeniile economic, social-cultural, apărare, siguranță națională și ordine publică. Ele pot fi de importanță centrală, cum sunt Parlamentul, Administrația Prezidențială, ministerele și alte instituții ale administrației publice centrale autonome, sau locală, respectiv autoritățile unităților administrativ-teritoriale, consiliile județene, municipale, orășenești și comunale, precum și instituțiile publice și serviciile publice subordonate acestora.

După ce Parlamentul și administrațiile publice locale stabilesc volumul și structura resurselor financiare publice necesare îndeplinirii atribuțiilor și funcțiilor statului, o componentă majoră a procesului formării acestora este cea a mijloacelor și metodelor care să asigure colectarea, dar mai ales gestionarea și folosirea lor eficientă. În acest context, un rol esențial îl au instituțiile publice prin intermediul cărora se derulează atât procesul de constituire, cât și cel de utilizare a principalelor resurse financiare publice ale statului.

În procesul de constituire a resurselor financiare publice, instituțiile de primă importanță sunt autoritățile speciale ale statului, precum Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Muncii și Justiției Sociale, Ministerul Sănătății, Casa Națională de Asigurări Sociale de Sănătate, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și administrațiile publice locale.

Dacă în procesul de constituire sunt câteva instituții publice care joacă un rol major, respectiv cele enumerate mai sus, procesul de utilizare a fondurilor financiare publice se derulează prin intermediul tuturor instituțiilor publice centrale și locale, ceea ce face ca rolul lor să fie deosebit de important în gestionarea acestor resurse în mod eficient.

Resursele financiare publice centralizate la dispoziția statului prin componentele bugetului general consolidat au ca principală destinație finanțarea sectorului public. Potrivit opiniei profesorului

Gheorghe Manolescu, „se poate admite că sectorul public sau statul (în calitate de agent economic) cuprinde ansamblul de activități, instituții și organisme caracterizate prin procesul de decizie colectivă sau politică, în cadrul cărora procedurile de alegere se realizează prin mecanismul votului” (Manolescu, 2000, p. 17).

Principalul „consumator” al fondurilor publice este deci sectorul public și semipublic, prin instituțiile sale. Pe această structură administrativă, contabilitatea instituțiilor publice este chemată să își exercite atribuțiile, dintre care prima este cea referitoare la informarea corectă, pertinentă și în timp util a utilizatorului public cu privire la evoluția patrimoniului public și a execuției componentelor financiare ale bugetului general consolidat.

Obiectul contabilității publice și funcțiile acesteia

Pentru a delimita cadrul conceptual abordat vom reda, potrivit Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 1.917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, cu modificările și completările ulterioare, aspecte legate de obiectul contabilității publice și funcțiile pe care aceasta le exercită.

Astfel, contabilitatea instituțiilor publice este definită ca activitatea specializată în măsurarea, evaluarea, cunoașterea, gestiunea și controlul activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, precum și rezultatelor obținute din activitatea instituțiilor publice. Conform art. 2 din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ea trebuie să asigure înregistrarea cronologică și sistematică, prelucrarea, publicarea și păstrarea informațiilor cu privire la poziția financiară, performanța financiară și alte informații referitoare la activitatea desfășurată, atât pentru cerințele interne, cât și pentru utilizatorii externi: Guvernul, Parlamentul, investitorii prezenți și potențiali, creditorii, clienții și alți utilizatori (organisme financiare internaționale).

Potrivit aceluiași reglementări și prevederilor art. 74 din Legea finanțelor publice nr. 500/2002, cu modificările și completările ulterioare, contabilitatea publică include:

1. contabilitatea veniturilor și cheltuielilor bugetare, care să reflecte încasarea veniturilor și plata cheltuielilor aferente exercițiului bugetar;
2. contabilitatea Trezoreriei Statului;
3. contabilitatea generală bazată pe principiul constatării drepturilor și obligațiilor, care să reflecte evoluția situației financiare și patrimoniale, precum și excedentul sau deficitul patrimonial.

Vincent Raude și Jean Claude Pagat rețin pentru contabilitatea publică mai multe abordări, și anume una uzuală („ansamblul de reguli aplicabile gestiunii veniturilor de stat”), alta tehnică („reguli de prezentare a conturilor publice”) și a treia administrativă (are în vedere sarcinile publice și este definită astfel: „regulile publice sunt în același timp reguli de prezentare a conturilor și reguli de organizare a serviciilor contabililor publici”) (Raude & Pagat, 1991, pp. 3-6).

Insuficiențele acestor exprimări constau în faptul că cea uzuală se referă numai la veniturile de stat și nu are în vedere un fundament juridic, cea tehnică este prea limitată, iar cea administrativă nu include ordonatorii de credite.

În final, autorii propun pentru contabilitatea publică următoarea definiție, care exprimă, după părerea noastră, cel mai corect funcțiile sale: „Regulile contabilității publice au ca obiect determinarea obligațiilor și responsabilităților ordonatorilor de credite publice, ordonatorilor de venituri publice și contabililor publici”. Această definiție dă regulilor contabilității publice un contur juridic, tehnic, și include obligațiile și responsabilitățile atât ale contabililor publici, cât și ale ordonatorilor.

În aplicarea lit. a) și b) prezentate mai sus, planul de conturi cuprinde:

- **conturi bugetare** – pentru reflectarea încasării veniturilor și plății cheltuielilor și determinarea rezultatului execuției bugetare (excedent sau deficit). Contabilitatea veniturilor și cheltuielilor bugetare se realizează cu ajutorul unor conturi speciale, deschise pe structura clasificăției bugetare în vigoare. Acestea asigură înregistrarea veniturilor încasate și a cheltuielilor plătite, potrivit bugetului aprobat, și furnizează informațiile necesare întocmirii contului de execuție bugetară și stabilirii rezultatului execuției bugetare;
- **conturi generale** – pentru reflectarea activelor și pasivelor instituției, a cheltuielilor și veniturilor aferente exercițiului, indiferent dacă veniturile au fost încasate iar cheltuielile plătite, pentru determinarea rezultatului.

Deși contabilitatea sectorului public se organizează conform unui plan de conturi distinct, cu particularități atât în ceea ce privește structura conturilor, cât și funcționarea acestora, la baza contabilității publice stau reguli și norme comune cu cele ale contabilității generale, și anume:

- se folosesc modele de registre contabile și formulare comune privind activitatea financiară și contabilă;
- modelele bilanțurilor contabile și planurile de conturi sunt stabilite de același organ, respectiv de Ministerul Finanțelor Publice, existând o concepție unitară în materie;
- funcționarea acestora se face obligatoriu după anumite reguli și metode, astfel:

- conducerea contabilității în partidă dublă. Unele excepții permise pentru anumite instituții publice care au dreptul să organizeze contabilități în partidă simplă (consiliile locale) nu infirmă regula;
- înregistrarea cronologică și sistematică în contabilitate a tuturor operațiunilor de încasări și plăți în mod simultan, în debitul unor conturi și în creditul altora;
- stabilirea totalului sumelor debitoare și creditoare, precum și a soldului final al fiecărui cont;
- întocmirea cel puțin lunar a bilanței de verificare, ce reflectă egalitatea între totalul sumelor debitoare și al celor creditoare și totalul soldurilor debitoare și al celor creditoare ale conturilor;
- prezentarea lunar, trimestrial, anual a execuției finale a veniturilor încasate și plăților efectuate, precum și a excedentului sau deficitului bugetar.

Principiile aplicabile contabilității publice

Ca și în cazul contabilității generale, contabilitatea publică trebuie să asigure o imagine fidelă cu privire la situația execuției componentelor bugetului general consolidat, a informațiilor solicitate pentru necesitățile proprii ale instituțiilor publice și a celor pe care aceasta le furnizează organelor cu prerogative în materie.

În acest sens, contabilitatea publică trebuie să respecte, cu bună-credință, regulile și normele unitare, general valabile, ale contabilității generale, precum și **principiile** acesteia, și anume:

Principiul prudenței – nu admite subevaluarea veniturilor și supraevaluarea cheltuielilor în procesul de întocmire a bugetelor și mai ales în cel de execuție.

Acest principiu al contabilității publice trebuie să se manifeste îndeosebi în ceea ce privește corecta evaluare și înregistrare a drepturilor bugetare pe care le au instituțiile publice și componentele bugetului general consolidat.

Potrivit OMFP nr. 1.917/2005, principiul prudenței presupune că evaluarea trebuie să țină cont de toate angajamentele apărute în cursul exercițiului financiar curent sau al unuia precedent, chiar dacă ele devin evidente numai între data bilanțului și data depunerii acestuia, și trebuie să aibă în vedere toate deprecierile.

Principiul permanenței metodelor – impune continuitatea regulilor și normelor privind modul de evaluare a veniturilor și criteriile de stabilire a creditelor bugetare, asigurându-se comparabilitatea în timp a informațiilor referitoare la structura bugetelor mai ales de la un exercițiu bugetar la altul.

Principiul continuității activității – presupune că instituția publică își continuă în mod normal funcționarea, fără a intra în stare de desființare sau de reducere semnificativă a activității, iar dacă ordonatorii de credite au luat cunoștință de unele elemente de nesiguranță legate de anumite evenimente care pot duce la incapacitatea sa de a-și continua activitatea, acestea trebuie prezentate în notele explicative.

Principiul contabilității pe bază de angajamente – determină începerea execuției bugetare la o anumită dată, încheierea ei la o altă dată precisă și, în consecință, neadmiterea ca în această perioadă să se înregistreze venituri și să se efectueze cheltuieli care aparțin altor exerciții. Acest principiu se bazează pe independența exercițiului, putând fi denumit și al adaptabilității informației contabile la sistemul execuției bugetare folosit, „de gestiune” sau „al exercițiului”.

În acest sens, sectorul public a adoptat un sistem potrivit căruia are loc o evidențiere anuală a creditelor bugetare, a plăților de casă și a încasărilor la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele locale și cele ale fondurilor speciale. Acest sistem impune valabilitatea creditelor bugetare deschise și repartizate doar în cadrul exercițiului bugetar respectiv. De asemenea, plățile de casă pot fi efectuate numai în limita și în cadrul termenului de valabilitate a creditelor bugetare aprobate și repartizate. La partea de venituri sunt valabile numai acele încasări care se colectează în cursul anului, iar cele încasate după 31 decembrie se evidențiază pe exercițiul financiar următor.

Principiul evaluării separate a elementelor de activ și de datorii – se referă la necesitatea ca posturile de activ și cele de datorii să fie evaluate separat.

Principiul necompensării – în contabilitatea publică își găsește expresia cea mai largă prin aceea că nu pot fi efectuate plăți direct din încasări, toate veniturile se înregistrează în buget și pentru orice cheltuială există obligația unei aprobări. Unele excepții de la această regulă, mai ales în cazul fondurilor din mijloace extrabugetare și speciale, nu infirmă principiul general.

Altfel spus, acest principiu presupune că orice compensare între elementele de activ și cele de datorii sau între elementele de venituri și cele de cheltuieli este interzisă, cu excepția compensărilor între active și datorii permise de reglementările legale, numai după înregistrarea în contabilitate a veniturilor și cheltuielilor la valoarea integrală.

Principiul intangibilității bilanțului de deschidere – impune ca bilanțul de deschidere pentru fiecare exercițiu financiar să corespundă cu bilanțul de închidere al exercițiului financiar precedent.

Acesta se aplică numai parțial în situația contabilității publice, deoarece, în cazul fondurilor

publice, veniturile cuvenite anului curent, dar încasate în anul viitor se înregistrează ca venituri în anul în care s-au încasat. De asemenea, fondurile aprobate prin bugetele anuale și nefolosite în acel an își pierd valabilitatea la sfârșitul exercițiului. Numai în cazul anumitor bugete, ca, de exemplu, cele finanțate din mijloace extrabugetare și fonduri speciale, care au dreptul să își reporteze soldul execuției din anul precedent, am putea vorbi despre o anumită intangibilitate a bilanțului de deschidere.

Principiul comparabilității informațiilor – presupune ca elementele prezentate să dea posibilitatea comparării în timp a informațiilor.

Principiul materialității sau al **pragului de semnificație** – are în vedere ca orice element care are o valoare semnificativă să fie prezentat distinct în cadrul situațiilor financiare, iar elementele cu valori nesemnificative, dar care au aceeași natură sau funcții similare să fie însumate și prezentate într-o poziție globală. Un element patrimonial este considerat semnificativ dacă omiterea sa ar influența în mod vădit decizia utilizatorilor situațiilor financiare.

Principiul prevalenței economicului asupra juridicului (realității asupra aparenței) – impune aceleași reguli ca în cazul contabilității generale, adică informațiile contabile prezentate în situațiile financiare trebuie să fie credibile și să respecte realitatea economică a evenimentelor sau tranzacțiilor, nu numai forma lor juridică.

Abaterile de la principiile generale redate mai sus pot fi făcute în cazuri excepționale. Acestea trebuie prezentate în notele explicative, ca și motivele care le-au determinat, împreună cu o evaluare a efectului lor asupra valorii activelor, datoriilor, poziției financiare și a rezultatului patrimonial.

În plus față de regulile enunțate în legătură cu modul de funcționare a contabilității publice în România, autorii Vincent Raude și Jean Claude Pagat menționează următoarele principii fundamentale ale contabilității publice franceze (Raude & Pagat, 1991, p. 15):

- principiul distincției între oportunitate și regularitate;
- principiul distincției între ordonatori și contabili;
- principiul neafectării încasărilor și cheltuielilor.

La acestea s-ar mai putea adăuga:

- principiul responsabilității (pentru ordonatori și contabili);
- principiul unității (unitatea de reglementare, abilitatea de manevrare a conturilor, unitatea de trezorerie).

În literatura noastră de specialitate, principiul distincției între oportunitate și regularitate nu este abordat.

Datorită specificului privind finanțarea instituțiilor publice, în cadrul contabilității acestora, pe lângă noțiunea de *cheltuieli efective*, ca în cazul agenților economici, o întâlnim și pe cea de *plăți de casă* sau *plăți nete de casă*, reprezentând ieșirile de numerar prin casieria instituției sau prin conturile de la Trezoreria Statului ori bănci, care numai întâmplător coincid la sfârșitul exercițiului bugetar cu conturile de cheltuieli efective.

La elaborarea politicilor contabilității publice trebuie respectate principiile de bază ale contabilității de angajamente. Politicile contabile trebuie elaborate astfel încât să se asigure furnizarea, prin situațiile financiare, a unor informații relevante pentru nevoile utilizatorilor în luarea deciziilor și credibile, în sensul că trebuie să reprezinte fidel rezultatul patrimonial și poziția financiară ale instituției publice, să fie neutre, prudente și complete sub toate aspectele semnificative.

Modificările politicii contabile sunt permise doar dacă sunt cerute de lege sau în cazul în care au ca rezultat informații mai relevante sau mai credibile referitoare la operațiunile instituției publice. Dacă totuși au loc modificări ale politicii contabile, acestea trebuie prezentate în notele explicative, asigurând utilizatorii că noua politică contabilă a fost aleasă în mod adecvat și prezentând efectul modificărilor asupra rezultatelor raportate ale perioadei și tendința reală a rezultatelor activității instituției publice în cauză.

Nu este considerată modificare a politicii contabile adoptarea unei politici pentru evenimente sau tranzacții care diferă ca fond de cele produse anterior ori care nu au avut loc anterior sau care au fost ne semnificative.

Concluzii

În conformitate cu actele normative românești, începând cu anul 2006, instituțiile publice au aplicat principiul contabilității de angajamente, adică recunoașterea operațiunilor patrimoniale pe bază de angajamente, care presupune că efectele tranzacțiilor și ale altor evenimente sunt recunoscute atunci când acestea se produc, și nu pe măsură ce numerarul sau echivalentul său este încasat ori plătit, și sunt înregistrate în evidențele contabile și raportate în situațiile financiare ale perioadelor aferente.

Situațiile financiare întocmite potrivit principiului amintit oferă informații nu numai despre tranzacțiile și evenimentele trecute care au determinat încasări și plăți, ci și despre resursele și obligațiile de plată viitoare. Acesta se bazează pe independența exercițiului, care prevede că toate veniturile și cheltuielile se raportează la exercițiul la care se referă, fără a se ține seama de data încasării veniturilor, respectiv data plății cheltuielilor.

În concluzie, contabilitatea instituțiilor publice se aseamănă în multe privințe cu contabilitatea generală, mai ales sub aspectul regulilor și principiilor de bază, dar are și deosebiri multe și esențiale față de aceasta, având în vedere specificul funcționării conturilor instituțiilor publice: felul în care acestea se evidențiază, constituirea veniturilor publice și efectuarea cheltuielilor, dar mai ales modul lor de închidere la sfârșitul exercițiului bugetar. Aceste diferențe sunt rezultate din însăși existența și funcționarea statului prin intermediul instituțiilor publice specializate în furnizarea serviciilor, astfel încât să asigure nevoile sale de a acoperi acele activități specifice lui și absolut indispensabile membrilor societății.

Economist Mihaela Alina Neghina,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Bibliografie:

1. Halpern, Paul, Weston, J. Fred, Brigham, Eugene F. (1998), *Finanțe manageriale: Modelul canadian*, traducere, Editura Economică, București.
2. Legea contabilității nr. 82/1991, republicată în Monitorul Oficial nr. 454/18.06.2008, cu modificările și completările ulterioare.
3. Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 597/13.08.2002, cu modificările și completările ulterioare.
4. Manolescu, Gheorghe (2000), *Buget. Abordare economică și financiară*, Editura Economică, București.
5. Neurrisse, André (1986), *Le trésorier-payeur général*, Presses Universitaires de France, Paris.
6. Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, publicat în Monitorul Oficial nr. 1186/29.12.2005, cu modificările și completările ulterioare.
7. Raude, Vincent, Pagat, Jean Claude (1991), *Cours sur les régies de la comptabilité publique*, Ecole Nationale des Services du Trésor, Paris.
8. Roman, Constantin (2006), *Contabilitatea instituțiilor publice*, Editura Economică, București.

Inegalitățile economice și participarea politică

Abstract

Acest articol investighează modul în care inegalitățile economice influențează participarea politică, cu un accent deosebit pe limitările pe care lipsa resurselor economice le impune asupra capacitații de mobilizare politică. Printr-o analiză teoretică și empirică, se arată că participarea inegală reflectă nu doar dezinteresul sau apatia politică, ci și bariere structurale și economice sistemice. Se propune o abordare care combină teoria resurselor civice cu perspectiva conflictuală asupra politicii.

Cuvinte-cheie:

-inegalitate economică, participare politică, excludere socială, resurse civice, democrație, capital social, reprezentare.

1. Introducere

Participarea cetățenilor este adesea privită ca un indicator fundamental al vitalității democratice (Dahl, 1971). Totuși, accesul inegal la procesele decizionale reflectă dezechilibrele structurale din societate. Studiile indică faptul că indivizii cu venituri scăzute și acces redus la educație sau informație sunt mai puțin implicați în acțiuni politice directe sau indirecte (Verba et al., 1995). Deși, în principiu, fiecare cetățean are dreptul la exprimare egală, în realitate, cei aflați în poziții socio-economice dezavantajate se confruntă cu obstacole semnificative — lipsa timpului liber, dificultăți de informare și capital social redus (Rosenstone & Hansen, 1993). În acest sens, implicarea civică reflectă nu doar o decizie individuală, ci o consecință a poziționării într-un sistem inegal (Bourdieu, 1986).

Articolul de față își propune să investigheze relația dintre inegalitatea economică și participarea politică, arătând că lipsa resurselor economice limitează sistematic capacitatea de mobilizare democratică. Analiza este construită pe fundamente teoretice și date empirice, urmărind să evidențieze felul în care excluderea socială se traduce în excludere politică. Ipoteza centrală este că o democrație incluzivă nu poate funcționa fără corectarea inegalităților care obstrucționează participarea efectivă.

2. Cadrul teoretic

Una dintre cele mai influente abordări ale implicării civice este teoria resurselor civice, formulată de Verba, Schlozman și Brady (1995). Aceștia susțin că participarea cetățenilor depinde de accesul la trei tipuri fundamentale de resurse: timp, bani și abilități cognitive. Autorii subliniază că persoanele aflate în poziții socio-economice dezavantajate dispun de mai puțin timp liber din cauza muncii instabile sau prost remunerate, au acces limitat la educație politică și întâmpină dificultăți în a se implica în activități civice. În lipsa acestor resurse, chiar și exprimarea votului devine dificilă. Într-o direcție complementară, Piven și Cloward (1977) susțin că politica este o arenă de confruntare între grupuri cu interese opuse, în care accesul nu este neutru, ci influențat de raporturile de putere. Din această perspectivă conflictuală, clasele sociale inferioare nu doar că participă mai puțin, dar sunt excluse sistematic prin mecanisme instituționale și simbolice. Fraser (1995) completează această viziune, afirmând că distribuția inegală a resurselor afectează recunoașterea socială și politică a actorilor marginalizați. La rândul său, Bourdieu (1986) oferă o analiză bazată pe conceptele de capital economic, cultural și social pentru a explica accesul inegal la diferitele câmpuri sociale, inclusiv cel politic. El argumentează că implicarea în viața democratică presupune nu doar resurse materiale, ci și competențe culturale și rețele sociale de sprijin. Aceste capitaluri, distribuite inechitabil, generează asimetrii în capacitatea indivizilor de a acționa politic.

Această perspectivă este extinsă în **The Unheavenly Chorus** de Schlozman, Brady și Verba (2012), care arată că participarea politică inegală nu doar reflectă, ci și accentuează dezechilibrele existente. Ei subliniază că, în lipsa unei participări echitabile, „vocea cetățenilor este disonantă, iar ecoul democratic este distorsionat” (p. 3). Astfel, democrația nu doar că nu reprezintă egal interesele tuturor, dar favorizează în mod sistematic acele grupuri care dispun de mai multe resurse și capitaluri simbolice.

3. Mecanismele prin care lipsa resurselor economice limitează participarea politică

Insuficiența mijloacelor economice influențează profund implicarea democratică printr-o serie de mecanisme directe și indirecte. Acestea afectează atât capacitatea de acțiune individuală, cât și potențialul colectiv de reprezentare și mobilizare. Conform modelului resurselor civice propus de Verba, Schlozman și Brady (1995), participarea politică este condiționată de accesul la resurse precum timpul, banii și abilitățile cognitive. Lipsa acestor resurse, frecvent întâlnită în rândul persoanelor aflate în dificultate economică, reduce semnificativ implicarea în viața publică, de la exprimarea votului până la activismul politic. Schlozman, Brady și Verba (2012) arată că persoanele cu venituri mici sunt practic absente din structurile decizionale, iar selecția candidaților favorizează

indivizi cu capital simbolic și rețele sociale consolidate. Această excludere sistemică contribuie la distorsionarea vocii democratice și la perpetuarea inegalităților de reprezentare.

Acces limitat la informație și educație politică: Potrivit lui Norris (2002), persoanele din medii defavorizate beneficiază de un acces redus la educație formală și informală, ceea ce afectează negativ înțelegerea proceselor politice. În lipsa unei minime alfabetizări civice, comportamentele electorale devin aleatorii, influențate de surse informale sau manipulative.

Costurile implicării în viața publică: Așa cum arată Brady, Verba și Scholzman (1995), participarea presupune resurse materiale și simbolice. „Participarea politică nu este gratuită: necesită bani, timp, și un anumit nivel de cunoștințe și motivație” (p. 271). De la deplasarea la secțiile de vot la lipsa sprijinului instituțional pentru activism, aceste costuri devin greu de suportat pentru cei în precaritate economică. Conform studiului realizat de Amat et al. (2023), inegalitățile teritoriale și slaba competiție politică reduc considerabil implicarea electorală în regiunile dezavantajate.

Acces restrâns la reprezentare politică: Scholzman et al. (2012) argumentează că indivizii cu venituri mici sunt practic absenți din structurile de conducere, iar selecția candidaților favorizează persoanele cu capital simbolic și rețele sociale puternice. Mali (2021) completează ideea, arătând că această subreprezentare cronică duce la scăderea încrederii în sistemul democratic.

Influența rețelelor clientelare: După cum indică Piven și Cloward (1977), relațiile clientelare din comunitățile sărace deturneză logica democratică, transformând votul într-o formă de schimb economic. În astfel de condiții, autonomia alegătorului este slăbită de nevoile imediate și dependența față de resurse informale.

Excluderea de pe agenda publică: Fraser (1995) observă că absența recunoașterii simbolice afectează capacitatea grupurilor vulnerabile de a impune teme relevante în discursul public. Liang (2024) adaugă că, în multe democrații contemporane, subiecte precum redistribuirea sau echitatea socială sunt sistematic marginalizate de partidele dominante, ceea ce reduce mobilizarea celor afectați.

Prin urmare, precaritatea economică nu reprezintă doar o lipsă de mijloace, ci o formă complexă de marginalizare care limitează profund implicarea cetățenească și accesul efectiv la viața democratică. Mecanismele analizate contribuie la o spirală de excludere politică și menținerea inegalităților structurale.

4. Dovezi empirice și studii de caz

Legătura dintre inegalitatea economică și participarea politică este susținută de multiple dovezi empirice provenite din cercetări comparative și studii de teren. În general, datele arată că

indivizii cu venituri scăzute, nivel redus de educație și locuire în zone marginalizate participă mai puțin la procesele electorale și sunt subreprezentați în instituțiile politice (Guntermann et al., 2020). Potrivit raportului, "inegalitatea economică este percepută drept una dintre cele mai mari provocări pentru democrațiile moderne, afectând în mod semnificativ nivelul de încredere în instituțiile publice" (Pew Research Center, 2025, p. 4) În același sens, un studiu realizat de Amat et al. (2023) în Spania a arătat că nivelul de competiție politică și condițiile socio-economice locale influențează direct rata participării electorale, în special în rândul celor afectați de sărăcie structurală.

Comunitățile defavorizate din Europa de Est, precum cele de etnie romă, constituie un exemplu relevant pentru analiza excluderii politice în condiții de inegalitate structurală. În România, participarea electorală în rândul acestor grupuri este constant sub media națională, uneori sub 30% în localitățile rurale. Potrivit Open Society Foundations (OSF, 2022) și Agenției pentru Drepturi Fundamentale a UE (FRA, 2021), obstacolele sunt multiple: discriminare instituționalizată, lipsa documentelor de identitate, segregare spațială și acces precar la servicii publice esențiale. Aceste condiții favorizează o participare redusă, influențată de relații clientelare locale. Campaniile electorale includ adesea promisiuni de sprijin material imediat în schimbul voturilor. În lipsa unor politici coerente de incluziune civică și sprijin comunitar, aceste grupuri rămân marginalizate în raport cu procesul democratic.

Pe lângă studiile internaționale și cercetările privind comunitățile rome, datele empirice colectate în România confirmă tendința generală de apatie politică în rândul persoanelor cu venituri sub medie. Conform Institutului pentru Politici Publice (IPP, 2021), aproape 60% dintre aceste persoane declară că nu se simt reprezentate de partidele politice. Obstacolele menționate includ dificultăți structurale precum absența unui loc de muncă stabil, lipsa transportului public în mediul rural și accesul limitat la informație politică, factori care contribuie la excluderea de facto din participarea democratică.

Totodată, exemple de mobilizare politică reușită în rândul categoriilor defavorizate arată că participarea poate crește atunci când există sprijin instituțional și rețele de solidaritate. În Grecia, în timpul crizei financiare, mișcările de protest împotriva austerității au fost susținute de rețele locale și organizații care au oferit sprijin logistic și educațional participanților (Monbiot, 2025).

Astfel, dovezile empirice susțin concluzia conform căreia participarea politică este profund influențată de factori precum nivelul veniturilor, accesul la educație și locuirea în medii dezavantajate. În lipsa unor politici publice care să reducă aceste inegalități și să elimine obstacolele participative, cetățenii vulnerabili economic rămân marginalizați din procesul democratic.

5. Concluzii

Inegalitatea economică nu afectează doar distribuția bunăstării, ci are implicații profunde asupra funcționării democrației. Pe parcursul acestui articol, am evidențiat că exprimarea democratică nu este un drept exercitat în mod uniform, ci un proces condiționat de poziția socio-economică a indivizilor. Lipsa resurselor materiale, a capitalului educațional și social, precum și barierele instituționale și simbolice, contribuie la excluderea sistematică a grupurilor defavorizate de la viața publică activă.

Modelele teoretice și dovezile empirice prezentate confirmă că implicarea civică este profund inegală și că această inegalitate reproduce și legitimează ierarhiile economice existente.

Cazurile analizate arată că reducerea inegalității participative necesită intervenții structurale: politici publice care vizează combaterea sărăciei, extinderea educației civice, susținerea reprezentării autentice și contracararea practicilor clientelare.

O democrație autentică presupune integrarea activă a celor vulnerabili în procesele decizionale. Altfel, riscăm perpetuarea unui sistem în care participarea este un privilegiu, nu un drept universal.

Profesor drd. Ibolya Ilyes, Colegiul "Csiky Gergely" Arad

Bibliografie:

1. Amat, F., Beramendi, P., Hortas-Rico, M., & Rios, V. (2023). *How inequality shapes political participation: The role of spatial patterns of political competition* (FEDEA Working Paper No. 2023-08). Fundación de Estudios de Economía Aplicada. <https://documentos.fedea.net/pubs/dt/2023/dt2023-08.pdf>
2. Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. Richardson (Ed.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (pp. 241–258). Greenwood.
3. Brady, H. E., Verba, S., & Schlozman, K. L. (1995). Beyond SES: A resource model of political participation. *American Political Science Review*, 89(2), 271–294.
4. Dahl, R. A. (1971). *Polyarchy: Participation and Opposition*. Yale University Press.
5. FRA – European Union Agency for Fundamental Rights. (2021). *Roma and Travellers in Six Countries*. <https://fra.europa.eu>
6. Fraser, N. (1995). From redistribution to recognition? Dilemmas of justice in a 'post-socialist' age. *New Left Review*, (212), 68–93.

7. Guntermann, E., Singh, S. P., & Stadelmann-Steffen, I. (2020). Does economic inequality undermine political equality? Testing two views in a comparative perspective. *Electoral Studies*, 66, 102114. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2020.102114>
8. IPP – Institutul pentru Politici Publice. (2021). *Percepții asupra reprezentării politice în România*. <https://ipp.ro>
9. Liang, L. (2024). Unequal democracy: Economic inequality and political representation. *Michigan Journal of Economics*. <https://sites.lsa.umich.edu/mje/2025/01/09/unequal-democracy-economic-inequality-and-political-representation/>
10. Mali, S. N. (2021). The impact of economic inequ
11. ality on political participation and representation: An empirical study. *Ilkogretim Online*, 20(4), 5459–5465. <https://ilkogretim-online.org/index.php/pub/article/view/7957>
12. Monbiot, G. (2025, April 13). *Rightwing populists will keep winning until we grasp this truth about human nature*. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2025/apr/13/rightwing-populists-democracy-nature>
13. 3/rightwing-populists-democracy-nature
14. Norris, P. (2002). *Democratic Phoenix: Reinventing Political Activism*. Cambridge University Press.
15. Open Society Foundations. (2022). *Roma Political Participation in Central and Eastern Europe*. <https://www.opensocietyfoundations.org>
16. Pew Research Center. (2025). *Economic Inequality Seen as Major Challenge Around the World*. <https://www.pewresearch.org/global/2025/01/09/economic-inequality-challenge/>
17. Piven, F. F., & Cloward, R. A. (1977). *Poor People's Movements: Why They Succeed, How They Fail*. Vintage Books.
18. Rosenstone, S. J., & Hansen, J. M. (1993). *Mobilization, Participation, and Democracy in America*. Macmillan.
19. Schlozman, K. L., Brady, H. E., & Verba, S. (2012). *The Unheavenly Chorus: Unequal Political Voice and the Broken Promise of American Democracy*. Princeton University Press.
20. Verba, S., Schlozman, K. L., & Brady, H. E. (1995). *Voice and Equality: Civic Voluntarism in American Politics*. Harvard University Press.

Revista Casei Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Editura „Școala Vremii” -
Casa Corpului Didactic
„Alexandru Gavra” Arad
Arad, Str. Mucius Scaevola,
Nr. 9 Tel. 0257 / 281077
Fax 0257 / 282441

Colectivul de redacție:

Coordonator:

Adela Redeș, director

Compartiment programe:

Emanuela Moșescu, profesor metodist

Emilia Dăncilă, profesor metodist

Titiana Vulpeș, profesor metodist

Compartiment informatizare:

Victor Vogel, informatician

Compartiment bibliotecă:

Andrea Pintye, bibliotecar

Compartiment financiar-administrativ:

Mihaela Neghina, administrator financiar

Cornelia Terme, secretar

Redactor: Andrea Pintye, bibliotecar

Coperta: Andrea Pintye, bibliotecar

**Responsabilitatea asupra materialului publicat revine exclusiv autorilor.
Materialele nepublicate nu se restituie.**

ISSN: 2068-6099